

R o k 1948.

R O K S M R T I P R E S I D E N T A

D R . E D V A R D A B E N E Š E ,

D R U H Ý R O K D V O U L E T K Y .

Ú v o d.

Mne hocha neuspával mořský sen,
mne zádumčivce nemámil taj stepi;
kde jsem se zrodil, kouř táh z továren,
a na míle šly užitečné řepy.

Však ostrov byl tam, poblíž hučel jez,
já netušil, co vábilo mne k Labi;
tu jeho píseň slyším ještě dnes,
té řeky šplounání mne nejvíc vábí.

A s vršku výhled otvíral se tam,
byť po krajině nudně rovinaté.
Jak s korábu já pohled shůry mám,
a do daleka zírat je mi svaté.

Těmito verší opěvá kolínský básník Otakar Fischer své rodné město. I já, ač nejsem Kolíňan, i já cítím ve svém nitru ke Kolínu coesi hřejivého, co mě ke Kolínu láká, co mi dělá z Kolína můj druhý domov.

Za těch málo let, které jsem v Kolíně prožil, příroda se jen málo změnila. Nastaly však veliké převraty v životě města. A právě proto cítím povinnost zaznamenati všechny ty události, které se kolem mne seběhly pro ty, kteří se ještě nenarodili, pro ty generace, které přijdou po nás. Sbírám přítomnost od svých současníků, aby snad byla jednou těm, kteří svůj život teprve očekávají, kteří této přítomnosti budou říkat minulost, poučením i výstrahou.

Snad potom, až léta pokryjí stopy naší existence, zeptá se čtenář, čtoucí tyto řádky, kdo psal tyto paměti. Splním tedy svou kronikářskou povinnost a napíši krátce svůj životopis.

Životopis
kronikáře

Narodil jsem se v Onšovci u Zruče 8. září 1913. Do obecné školy jsem chodil v Onšovci, do měšťanské ve Zruči n. Sázavou. V letech 1929 až 1933 jsem studoval ve státním Lindnerově československém koedukačním ú-

2

stavě učitelském v Kutné Hoře. Na své první místo učitelské v Klatovech jsem byl ustanoven až 4. listopadu 1934, jelikož v těchto letech bylo o místa veliká nouze. Po ukončení presenční vojenské služby/1935-1937/ jsem nastoupil učitelské místo v Kolíně dne 1. září 1937 a od té doby jsem stále v Kolíně. Nyní učím na střední škole v Kolíně na Z álabí.

3. srpna 1940 jsem se oženil se svou krajanou Ludmilou Nácovskou, dcerou hodináře ze Zruče č. 26, narozenou 16. 8. 1919. Mám dvě děti: dceru Lidmilu, narozenou 24. března 1943, syna Pavla, narozeného 8. dubna 1947.

Se svým zaměstnáním jsem spokojen, protože mám děti rád. A kdybych si mohl předurčit svůj život znovu, volil bych opět učitelství a chtěl bych znovu prožít ten radostný život v naší rodině.

V Kolíně 1. ledna 1948.

Alois Vilímovský,
odborný učitel.

Poloha města Kolína, katastru, geolog. popis krajiny.

Kolín leží na 50° 2' severní šířky a 15° 12' východní délky od Grenwiche, 225m nad mořem. Rozložen je po obou březích Labe, které mění pod městem svůj tok ze směru východního do severozápadního. Vnitřní a nejstarší část města s přilehlými předměstími leží na posledních výběžcích vrchů vedoucích od řeky Sázavy, spadajících v těchto místech jako skalnatý levý břeh příkře k Labi, aby se na protějším zálabském břehu opět vynořil jako neveliká skalka, posetá malými domky, nazývaná Na skále. Tato poloha města, rozloženého na skalnaté, 30 m vysoké terase, je velmi malebná. S vrcholu terasy vévodí městu velkolepý dóm sv. Bartoloměje se svými třemi věžemi, tvořícími charakteristickou siluetu, viditelnou z velmi dalekého okruhu. Předměstí Zálabí, spojené s městem železobetonovým mostem, ležící na pravém břehu Labe, v úplné rovině/kromě zmíněné skalní vyvýšeniny/, dosahuje svou periferií až pod poslední výběžek Železných hor, vrch Vinici, 223m vysoký.

Město Kolín je okresní město s příslušnými úřady, jako je okresní národní výbor, okresní soud, berní správa, berní úřad atd. Okres má 98 obcí. Skládá se ze dvou soudních okresů, a to kolínského, který má 43 obce a kouřimského, který má 55 obcí. Okres měl v roce 1927 72 tisíc 561 obyvatel, v roce 1946 74.844 obyv. Samotné město mělo v roce 1927 16.204 obyvatel, v roce 1946

Je železničním uzlem, odkud se rozbíhají trati směrem na Prahu, Nymburk, Pardubice, Čáslav, Červené Pečky. Kromě toho je město spojeno s okolními osadami sítí autobusové dopravy.

Levý břeh, na němž stojí vlastní město, je mírně pahorkovitý, rozbrázděný Polepským a Pekelským po-

4

token směrem k Labi. Podklad tvoří tu prahory, pokryté cihlářskou hlinou, měnící se na povrchu v úrodnou prst, diluvium starších čtvrtohor. Skalnatý podklad vyniká někde až na povrch a umožňuje lámání stavebního kamene, ruly a svoru.

Opakem levého břehu je břeh pravý, táhnoucí se jako pruh roviny, místy širší, místy užší od Hradce Králové až k Mělníku. Diluviální nános byl zaplavenspoustami šterku a písku za údobí čtvrtohor mladších-alluvium. Část této roviny u Kolína je značně písčité a také méně úrodná. Přesto se tu rozkládají zelené louky se shluky stromoví a křovin, vroubící na mnoze hluboké tůně-dřívější řečiště, jejichž krásu a nálady často a výstižně opěvuje ve svých dílech zdejší rodák Karel Leger.

Popis kolínského katastru v číslech:

Rolí: 1280,2895 ha	Nepločné: 9,0917 ha
Luk: 302,2266 ha	Parifikát a půda osvobozená od daní 285,6855 ha
Lesů: 163,8614 ha	Zastavěné: 123,5194 ha
Zahrad: 149,1045 ha	Parcel i se staveb.: 8.428
Pastvin: 23,5024 ha	

P o m ě r y k u l t u r n í .

Městská veřejná knihovna a čítárna, městske museum,
LUSK/Literární a umělecké sbírky města Kolína/, ar-
chiv, divadlo.

Základem veřejné knihovny byly knihovna Re-
meslnické besedy v Kolíně, založená roku 1872. Tato
knihovna byla velmi dobrá, dobře vedená a vykonala
v Kolíně velmi záslužné dílo. Městská veřejná knihov-
na byla od svého začátku, t.j. od 13. března 1920, kdy
byla také ustavena první knihovní rada, umístěna v be-
sedních místnostech sokolovny. Naučné oddělení bylo
v budově radnice. Knihovník František Štork, muž širo-
kého rozhledu, nezdolné pracovitosti, dočkal se šťast-
ného okamžiku, kdy se knihovně v roce 1927 dostalo
vlastní jednopatrové budovy/bývalá škola "Ukapličky"/,
umístěné ve středu města, vybavené dokonalým skladiš-
tém knih, čekárnou pro čtenáře, čítárnami časopisů, stu-
dovnou knih a vzorně vybaveným oddělením pro mládež.
Ale prvního ledna 1937 se knihovna stěhuje do míst-
ností v budově kolínské záložny v Kouřimské ulici.
Místnosti pro knihovnu jsou nedostatečné.

Po předčasné smrti knihovníka Fr. Štorka
/13. února 1943/ se stal knihovníkem Alois Klipec, te-
hdy důstojník čsl. armády mimo službu a po jeho od-
chodu zpět do armády osvobozeného státu od 1. května
1946 je knihovníkem Jaroslav Janík.

Bylo původně ve správě Jednoty musejní. Pra-
vá musejní práce začala až v roce 1910, kdy sbírky by-
ly umístěny v nynější musejní budově, stojící východ-
ně od památného děkanského chrámu sv. Bartoloměje. Již
tehdy se pečlivě starali o sbírky ředitelé škol J.
Lintner a Gust. Svoboda. Za první světové války činnost
ustala a k novému životu byla probuzena v roce 1923,

Knihovna a
čítárna

Městské
museum

63

kdy museum bylo převzato do správy obce. Předsedou kuratoria se stal velmi agilní a obětavý insp. J. Štolba, který s význačným archeolog. pracovníkem MuDr. Fr. Dvořákem z Červených Peček povznesl museum na velmi čestné místo. Archeolog. oddělení již od počátku odborně vedené zmíněným Dr. Dvořákem, bylo vyhledáváno a oceňováno nejen odborníky domácími, ale i světovými kapacitami. Škoda, že Dr. Dvořák nemůže pokračovat ve své započaté práci. I on se stal obětí nacistického běsnění a v roce 1943 byl umučen.

Druhé význačné oddělení je oddělení numismatické, uspořádané rovněž již zemřelým inspektorem Štolbou. Této práci věnoval přes 10 let svého života. Je zde velká sbírka mincí antických, hlavně římských od dob nejstarších císařů. Velkou vzácností je krásná sbírka bohemik, kterou po celý život sbíral vinník Jar. Souček a pak městu daroval. K ní je připojena i sbírka Dr. Vil. Veletovského. Co do úplnosti ražeb kutnohorských, pražských a jáchymovských je snad jedinečná v Čechách. Národopisné oddělení se honosí vzácnými kusy slohového nábytku selského, městského, krásnými výšivkami, četnými zlatými i stříbrnými čepci, krojovými součástkami z různých dob, sbírkou skla a porcelánu, obrazů malovaných na skle atd. Rovněž oddělení zemědělské je bohaté. Má slušnou sbírku kolovratů a nářadí ke zpracování lnu a listinný knižní materiál z doby poddanství i pozdější, jakož i památky na význačné hospodáře kraje, na př. na rytíře Horské z Horskýchsfeldu i na kutlířské sedláky průkopníky. Také cechovních památek má museum veliké množství. Jsou tu truhlice, pokladnice i cechovní prapory a hodně písemných dokladů. Z e všeho toho je však možno shlédnouti jen nepatrnou část pro nedostatek místa, i když ještě před okupací byla nákladem obce restaurována nejstarší kolínská školní budova za věžemi děkanského

7

bhrámu a v ní umístěny další sbírky musea.

Podarí-li se museu odstěhování jednu z nejpalčivějších otázek, to je nedostatek místa, bude se moci Kolín pochlubit ústavem, jemuž nebude daleko široko rovno. Kuratorium musea se svým předsedou Inspektorem Josefem Řehořem koná i v těchto tísnivých poměrech své povinnosti velmi dobře.

Ve starém středověkém domě číslo 8, na jižní straně hlavního náměstí Dr. E. Beneše, jsou umístěny sbírky, kterými se může pochlubit málokteré město. Soustřeďuje památky význačných kolínských osobností, které se nejen v Kolíně narodily, ale v něm i žily, studovaly, nebo našly v něm své zaměstnání, jimž zkrátka bylo toto město určitou vývojovou etapou. LUSK, t. j. Literární a umělecké sbírky města Kolína vznikly z musea dvou význačných kolínských rodáků, Karla Legera a J. S. Machara. Museum založil a téměř po deset let vedl ve vlastní režii Klub čs. turistů. Obezřetným vedením kuratoria, hlavně jeho předsedy R. Marka, původní sbírky se velice rozrostly. Byli přibíráni další kolínští spisovatelé, takže klub nestačil na udržování těchto sbírek, a proto je obec převzala do vlastní režie. Ve sbírkách se nyní soustřeďují význačné osobnosti kolínské od dob národního probuzení.

Začátky městského archivu můžeme vlastně počítati až od roku 1935, kdy se do nehoonorované práce přihlásil Jaroslav Schneider. Za úkol si vzal upravit jeho zanedbané oddělení, které po léta tlelo ve vlhku a prachu a dosud marně čekalo na svého záchránce. Vyzbrojen odbornými znalostmi, pílí a vytrvalostí, pustil se do práce s takovým elánem, že za několik let jej uspořádal /200 městských knih a 25 tisíc listin/ a sestavil pro vědecké a úřední jeho použití lokační katalog. Kuratorium městského musea jmenovalo profesora

LUSK

Městský
archiv

8

Schneidera svým doživotním členem a archivním konservátorem a městské zastupitelstvo doživotním archivářem města Kolína. Jeho činnost archivní uznali i odborníci na místech nejvyšších a náš archivář byl jmenován dopisujícím členem Rodopisné společnosti v Praze. Sám čerpal z kolínského archivu látku k četným svým spisům a studiím, z nichž uvádím:

Z dějin cechu perníkářů a voskařů, Historie Týnce n.L., Dějiny cechu rybářů v Kolíně, Dějiny myslivosti, Pěstování tabáku v Kolíně, Dějiny cechu kovářů v Kolíně, Mistr Štěpán Prunar, radní písař města Kolína, Po tolerančním patentu, Názvy kolínských ulic a náměstí, Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan, Dějiny cechu šenkýřů v Kolíně, Dějiny 1. živnostenského společenstva za 75 let, Dějiny cechu tesařů, Dějiny cechu hrnčírů v Kolíně, Dějiny granátnického cechu v Kolíně, Kolín r. 1848. Za spis smír mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem dostalo se mu pochvalného uznání Chelčického mírové společnosti. Z ostatní literární činnosti uvádím: Cesta západoevropskými přístavy, Sportovní cizojazyčný slovníček novinářský, Staré pověsti a báje Kolínska a Kouřimska, Místní jména na Kolínsku a Kouřimsku, Krásy Polabí ve spisech Karla Legera, počátky divadelnictví v Kolíně. To však je jenom část jeho veliké práce.

Když připravoval druhou ročenku města Kolína, v níž hodlal uveřejniti dějiny školství a dějiny archivu města Kolína, byl v března 1943 zatčen gestapem. Po 26 měsících se vrátil ze žaláře se zdravím zničeným. Marné bylo úsilí lékařů. Prof. J. Schneider vydechl naposled 28. listopadu 1945.

Po zatčení J. Schneidera se stal archivářem prof. Karel Mrzílek, který ve své funkci působil až do roku 1945. Avšak v archivu již od roku 1941 spolupracoval podplukovník Vojtěch Prášek, který nemohl za-

stávati vedoucí místo, jelikož byl legionář a každá jeho činnost byla gestapem sledována. Archivářem byl jmenován v roce 1945 a ve své funkci byl potvrzen 29.V.1947 Archivem země české.

I jeho spisovatelská činnost je četná.

Hned na Rusi přispíval do legionářských časopisů. V této činnosti neustal ani po svém návratu a zvláště v úředním časopise Československý legionář vyšlo z jeho pera mnoho článků a týkaly se hlavně památných a důležitých událostí jednotlivých legionářských útvarů i osob. Tak vypsals stručnou historii asi 25 vojenských útvarů. Jeho obšírnější pojednání byla vydána knižně, většinou v knihovně Československého legionáře. Jsou to: Česká družina/1934/, 2. samostatná technická rota/1937/, 1. jízdní pluk Jiskry z Brandýsa/1938/, 11. čsl. pluk Františka Palackého/1938/, 12. čsl. pluk gen. Štefánika/1938/, Dělostřelectvo 2. divise/1938/. Před tím pak v roce 1928 vydal nákladem správní komise kolínského okresu Památník legionářů. Tato kniha /neprodejná/ vyšla v omezeném počtu výtisků/400/. Byla vydána k uctění památky padlých a zemřelých legionářů kolínského okresu.

Poslední jeho práce z oboru legionářské historie je kniha Boje Čechů a Slováků za svobodu a státní samostatnost v 1. světové válce. Byla psána pro Vojenský ústav historický v Praze.

Jako městský archivář vydal s ředitelem školy Františkem Hlaváčkem spis Kolín bývalý a nynější. Nyní sbírá materiál pro větší historickou práci: Průchody ruských vojsk Kolínem v 18. a na poč. 19. stol.

Touhou všech kolínských divadelníků po dlouhá desítiletí byla nová, důstojná budova divadla, neboť všechny dosavadní místnosti, v nichž se hrálo, nevyhovovaly ani obecnostavu, ani hercům. Sbíralo se po léta a teprve přispěním města a Společnosti bylo možno...

tento projekt uskutečniti. —

A tak dne 12. listopadu 1939 bylo otevřeno nové moderní divadlo, zbudované podle návrhu architekta Josefa Fraiwalda. Od té doby počíná nový rozmach divadelního a koncertního ruchu v Kolíně. Tu také dva nejstarší ochotnické spolky snaží se o důstojnou úroveň svých představení. A zde také olomoucká opera a Burdova Středočeská činohra splnily nadšeným publikem prostory divadla. Po okupaci byla Středočeská činohra postavena na nový základ, ale nepodařilo se jí dosud získati té obliby jako Burdově.

H i s t o r i c k y c e n n é p a m á t k y.Archeologie a praehistorie, numismatika a p.

Městské museum, ulice Parlérova a Brandlova.

Archív městský.

Radnice, náměstí Dr. Edv. Beneše.

Architektura a/stará.

Barokové domy, náměstí Dr. E. Beneše.

Hrad/zámek/, nyní pivovar, ulice Zámecká.

Synagoga, ulice Na hradbách.

Gheto, ulice Na hradbách a Karoliny Světlé.

Chrám sv. Bartoloměje, ulice Brandlova.

Kostnice, ulice Brandlova.

Zvonice, ulice Brandlova.

Kostel Nejsv. Trojice s klášterem, roh třídy Maršála Stalina a Jungmannovy ulice.

Kostel Jana Křtitele, třída Maršála Stalina.

Kostel Všech svatých, v protoru továrny Báňská a h.

Kostel sv. Víta, Jiráskovo náměstí.

b/ novější.

Radnice, náměstí Dr. E. Beneše.

Sokolovna, ulice Sokolská.

Škola západní obvod, ulice Fügnerova.

Chrám církve čbr.-ev., nám. Krále Jiřího z Poděbrad.

c/ nejnovější.

Spořitelna městská, náměstí Dr. E. Beneše.

Záložna okresní hospodářská, ulice Rubešova.

Hotel Savoy, ulice Rubešova.

Akademi obchodní, třída Žižkova.

Okresní nemocnice, třída Žižkova.

Národní banka, filiálka, třída Maršála Stalina.

Divadlo, roh třídy M. Stalina a Smetanovy.

Husův sbor církve českoslov., nám. Vinařického.

Nádraží a pošta, ulice Pod hroby.

Elektrárna nová, třída Tovární.

Jiné stavby.

Hradby staré, ulice Parlérova a Na valech.

Most, ulice Rubešova.

Vodojem, ulice Klecandova a Zborovská.

Zdymadlo na Labi, vedle mostu.

Práchova, Na skále.

Pomníky a busty.

M. J. Husi, stál na náměstí, za okupace odstraněn, bude přemístěn na náměstí Vinařického.

Kapelníka Fr. Kmocha, Kmochův ostrov.

Pomník padlých, náměstí Krále Jiřího z Poděbrad.

Presidenta T. G. Masaryka, třída Žižkova.

Padlých námořníků, hřbitov, ulice Hřbitovní.

Pamětní desky.

Deska padlých legionářů, radnice.

Ruská mše 1813, náměstí-letopočet vyložen v dlažbě.

Hynka z Ronova-Brandlova ulice.

Karla Legera, třída Legerova. *Rubas*

Sochy a sousoší.

Mariánský morový sloup, náměstí Dr. E. Beneše.

Sousoší u chrámu sv. Víta, Jiráskovo náměstí.

Žal, hřbitov, ulice Hřbitovní.

Sochy a busty na domech.

Sochy barokové na domech, náměstí Dr. E. Beneše.

Sochy Maudrova na radnici, náměstí Dr. E. Beneše.

Busta Karla Legera, třída Legerova.

Obrazy a plastiky na domech.

Liebscherovy obrazy na radnici, náměstí E. Beneše.

Znak rytíře Horského, ulice Sokolská.

Obrazy, plastiky atd.

Radimského obrazy v radnici.

Morstadta Vinc., v LUSKa, nám. Dr. E. Beneše.

Bílkova Křížová cesta, řezba ve dřevě v chrámě svatého Bartoloměje.

LUSK/Literární a umělecké sbírky/, náměstí Dr.E.B.

Hřbitovy.

Židovský, starý, ulice Fügnerova.

Katolický starý, náměstí Jiráskovo.

Městský, ulice Hřbitovní.

Evangelický starý i nový, ulice Veltrubská.

Židovský nový, ulice Veltrubská.

P r ů m y s l .

V řadě průmyslových měst zaujímá Kolín jedno z nejvýznamnějších míst. Předurčuje ho k tomu výhodná poloha na důležitém uzlu tří železničních tratí a na Labi, které po ukončení splavnění stane se důležitou cestou vodní.

Rozvoj kolínského průmyslu spadá do tří period, a to do let 1870-1873, do let po roce 1894, kdy bylo vybudováno několik akciových podniků s ryze českým kapitálem a pak do let popřevratových. Ruku v ruce s kolínským průmyslem se rozvinulo i kolínské peněžnictví, k čemuž přispělo i zemědělství, které je na vysokém stupni.

Máme-li vyjmenovati vývoj kolínského průmyslu, nutno na prvé místo dáti průmysl zemědělský, z něhož dlužno uvésti velké mlýny labské, dva pivovary, cukrovary, které se zakládaly i v okolí, továrny na výrobu lihu, drasla a škrobu. Chemický průmysl rovněž brzy zakotvil v Kolíně zřízením akciové továrny na výrobu kyseliny sírové a umělých hnojiv, jež po prvním převratu převzala i výrobu farmaceutických léčiv, která později byla přeložena mimo Kolín. Záhy v Kolíně rozšířil se i průmysl strojnický, slévárenský, tov. na vozy, telegrafy, telefony a radia, k nimž přidružil se velký podnik Báňská a hutní. Krásný rozmach ukazuje průmysl tiskárenský, kožedělný, cihlářský a různý jiný, jako výroba nábytku, dětského prádla, liso- vaného zboží z umělé pryskyřice, výroba vah, izolací, hospodářských strojů, obuvi a j.

Celkem má Kolín přes 70 průmyslových závodů, které byly většinou znárodněny.

P e n ě ž n i c t v í .

Nejstarším peněžním ústavem je Záložna, dříve Občanská, nyní zavaná Kolínská, která byla založena roku 1864. O šest let později byla založena Úvěrní banka v Kolíně, která později přensela svou centrálu do Prahy a v Kolíně zůstala filiálka se jménem Pražská úvěrní banka, filiálka v Kolíně. Okresní záložna hospodářská vznikla spojením záložen Hospodářské a dřívější Okresní hospodářské v roce 1918. Datuje svůj vznik vlastně již od roku 1868, kdy z kontribučních fondů obilních na pravém břehu Labe založena byla Hospodářská záložna. Bývalá Okresní záložna hospodářská existuje od r.1882 a byla utvořena z kontribučních fondů na levém břehu labském. Nynější Okresní záložna hospodářská je jednou z největších záložen svého druhu v republice. Má více než 300 mil. starých vkladů a přes 70 mil. nových. Rovněž velkým peněžním ústavem je Spořitelna města Kolína, založená v roce 1894, která má tři filiálky. Význačně pomáhala i obecnímu hospodářství, na př. postavením jeslí, vydlážděním náměstí a j. Také ostatní peněžní ústavy prospívají obchodnímu a průmyslovému životu v Kolíně, na př. fil. Moravské banky, Živnostenské banky, Legio-banky, Pražské úvěrní banky a j. V Kolíně má i sídlo filiálka Národní banky.

T ě l o v ý c h o v a   a   s p o r t .

Nejstarší a nejvýznačnější organizací tělovýchovnou je Tělocvičná jednota Sokol, založená krátce po mateřské jednotě pražské roku 1862 a čítající hned z počátku 120 členů.

Rozkvet tělocvičné činnosti nastal po příchodu notáře Ad.Hájka do Kolína roku 1869, jenž byl zvolen náčelníkem. Rok před tím byla v Kolíně slavnost rozvinutí praporu, které se účastnil sám Dr.M.Tyrš. Druhým velkým činem jednoty bylo postavení sokolovny, otevřené r.1878, která postupně byla doplňována a zdokonalována.

Za prvenství A.V.Prágra bylo zavedeno r. 1883 cvičení dorostu a r.1897 uskutečněna sokolská výchova žen, založením ženského odboru, který později splynul s jednotou a ženy dodnes činí silný kmen veškerého členstva. Již r. 1884 byla založena sokolská župa Tyršova, mající své sídlo dodnes v Kolíně. Obě světové války zle řádily v řadách členstva. Zvláště druhá vyžádala si mnoho obětí, které skončily mnohdy ještě mladé životy v koncentračních táborech a na popravištích.

Město Kolín má také jednu z nejkrásnějších tradic atletického sportu, neboť mu dalo tolik vynikajících borců. AFK

Jště starší tradice v Kolíně je fotbalová, neboť tak jako v mnoha jiných místech byli to i zde studenti, kteří přes různé nástrahy se strany profesorského sboru sdružovali se v kroužky, zápasící nejen o kousek země vhodné pro kopanou, nýbrž i o každý krejcar, nutný k nákupu nejnmutnějších potřeb.

Spojením takových dvou studentských kroužků vznikl pak AFK Kolín, který nebyl jen klubem fotbalovým, nýbrž soustředil v sobě i výkonné atlety. Fotbalový odbor měl také své doby slávy a své doby stagnace,

v nichž činnost ochabovala.

Avšak nebyl to jen AFK Kolín, který v Kolíně pěstoval sport, ale vznikly i jiné kluby, z nichž do dnes trvají: Čechie Kolín, která má i odbor házené, Sparta Kolín, SK Kolín a Slavoj Kolín.

Také jiné sporty se v Kolíně pěstují a mí-
vají rovněž svá slavná údobí. Je to kanadský hockey, jehož první zápas byl sehrán 1931, veslařství, jež však nezapustilo tu dobře kořeny, až tu má krásnou a širokou řeku Labe a lawn-tennis, jehož úroveň v některých údobích byla i vynikající. Všechny tyto sporty provozují se v Borkách na Zálabí, zalesněné to nejbližší části města, v níž je seskupena většina hřišť a hracích ploch.

Byl založen i Svaz brannosti, aby organizoval předvojenskou výchovu mladších a pomocnou službu válečnou pro starší, který se těší zájmu občanstva.

Svaz
brannosti

Klub čs. turistů, odbor Kolín byl založen v r. 1921. Překvapením byl neočekávaný počet přihlášek, který za dvě léta dostoupil čísla 650. Klub si vytkl dva důležité úkoly: cestovat a propagovat Kolín. Oba tyto úkoly soustavně a ku prospěchu veřejnosti vykonával. Aby propagace Kolína byla ještě zvýšena, vydal Klub několik publikací, kterými seznamuje cizí návštěvníky s Kolínem a okolím. V roce 1927 postavil ve východních Krkonosích svou vlastní boudu, zvanou Kolínskou, která byla velkým průlomem do tehdejší německé bašty.

Klub čs.
turistů

První junácký oddíl v Kolíně byl založen v roce 1919 pod vedením Vl. Plešingera. V roce 1920 založen i dívčí oddíl a Vlčata. V roce 1922 4. oddíl pod vedením Dr. Cyvína, nynějšího zemského náčelníka Junáka. Od r. 1927 pozorujeme velký rozvoj skautek, takže do okupace bylo v Kolíně již asi 450 členů ve 20 oddílech. Ani po rozpuštění nepřestala myšlenka junácká a tak již 5. května 1945 objevují se první skautky a ju-

Junák

náci v kolínských ulicích. Během roku 1945 dosáhl o-
krsek Kolín-město téměř 800 členů. Dnes pracuje 11
středisek ve 33 oddílech dívčího a chlapeckého kmene.
Má své středisko vodních skautů na horním ostrově,
chaty v okolí města a místním národním výtvorem byla
junákům přidělena budova u vodárny po Němcích.

UDÁLOSTI V ROCE 1948.

NA OKRAJI NOVÉHO ROKU 1948.

Rozloučení se starým rokem prošlo v Kolíně téměř bez nehod. Nedošlo ani k žádným výtržnostem. Obyvateľstvo Kolína uvítalo nový rok různě. Někteří u svých rodin, jiní v hostincích, kde všude bylo páno. Také divadla a biografy byly vyprodány.

U příležitosti nového roku 1948 zaslal předseda okresního národního výboru/ONV/dopis předsedovi místního národního výboru/MNV/.

Dopis předsedy ONV
předsedovi MNV

Vážený pane předsedo!

Končíme prvý rok dvouletky. Rok plný budovateľské práce, nadšení a elámu, jež sdíleli všichni lidé dobré vůle, snažíce se co nejdříve zahladiti následky války a vymanit národ z nedostatku, který nám připravili okupanti. Náš nástup k blahobytu, tak slibně se celého půl roku rozvíjející, byl zpomalen přírodní katastrofou, suchem. Ne edáme se však zastaviti ani tímto zjevem na cestě k lepšímu zítřku. Všichni, kdo to myslí s republikou a národem upřímně, znásobili své úsilí a práci, ve snaze přenést se i přes toto úskalí. A mezi tyto skutečné budovatele náležíte i Vy a členové Vašeho místního národního výboru. Věřím, že i Vy všichni napnete své síly a přesvědčíte všechny své spoluobčany o nutnosti celonárodní solidarity, jakož i o nutnosti splnit dodávkovou povinnost stoprocentně.

Za práci, kterou jste Vy i Vaši spolupracovníci za poslední rok již vykonali, Vám všem jménem ONV upřímně děkuji.

Prosím, abyste můj dík i přání, příjemných svátků a mnoha štěstí v roce 1948 tlumočil všem členům národního výboru, jakož i členům Vaší rodiny.

Dvouletce zdar!

Vaníček v. r.

S p r á v a o b c e.

Činnost místního národního výboru a jeho důležitější usnesení. Obecní hospodářství.

Předseda:	Lad. Volenee/ref.personální/	Členové Rady MNV
Místopředseda:	Vlad.Mikysa/bezpečnost a domov.zál./ Karel Malý/zdravotní a sociální/	
Členové:	Jaroslav Holub/živnostenský/ Frant.Jelínek/zemědělský a měst.sadů/ Ant. Dydek/hospodářský a měst.podniků/ Karel Hejduk/kulturní a patronátní/ Josef Herout/finanční/ Mil.Ekert/zásobov.,úspor.a kontrol.kom. Václav Křapka/bytový/ Julis Zahajský Frant. Andrle/stavební/	

Jan Macek	Stanislav Hudec	Členové pléna MNV
Emilie Mušková	Stanislav Kubíček	
Alois Kratina	Zdeňka Francová	
Ant. Lešák	Ing.L.Hošek	
Karel Bukač	Frant.Břichnáč	
Ing. Jar. Černohlávek	Božena Šulcová	
Dr.L.Hynková	Václav Švojša	
Marie Kruntorádová	Miroslav Dvořák	
Lad. Mareček	Václav Vaněk	
Emanuel Španihel	Rudolfina Hejduková	
Josef Urban	Václav Kotlář	
Josef Drobník	František Suňtych.	

V 63.sbhůzi rady MNV byl městský převoz proti Kmochovu ostrovu pronajat A.Čápovi.Převoz byl po mnoho let v tradičním nájmu rodiny Jindřichů.

Převoz
přes Labe.
A.Čáp.

SB žádal o oznámení branného referenta MNV. Poněvadž až dosud není u MNV tato funkce obsazena a jest očekávána zákonná úprava ve smyslu výše uvedené žádosti, bylo na návrh předsedy v 65.schůzi usneseno, aby byl zřízen branný referát a referentem byl zvolen náměstek Mikysa.

Branný referent Mikysa

V 65.schůzi byl dán návrh, aby byla vydána ihned vyhláška, kterou se zakáže zvaní po obchodech, provozovnách a domech, když se jedná o ples nebo podnik, který neslouží účelům sociálním a humánním.Návrh byl koordinačním výborem zamítnut.

Zvaní na zábavy.

V 65.schůzi navrhla úsporná a kontrolní komise, aby funkce obou náměstků a předsedy byly čestné. Koordinačním výborem byl dán protinávrh na zamítnutí vzhledem k tomu, že tato otázka bude v nejbližší době vyřešena zákonem. Protinávrh byl schválen.

Funkce náměstků a předsedy čestné

V 65.schůzi apeloval náměstek Mikysa ne před sedu L. Volence, aby v zájmu kolegiality upozornil všechny členy rady na důvěrnost zasedání rady MNV.

Schůze rady důvěrné

Dosavadní tržní řád pro výroční a týdenní trhy nevyhovuje jak obsahem tak stylisací dnešním poměrům.Podle zkušeností z praxe,připomínek zájmových organizací a některých politických stran vypracovalo právní oddělení v mezích nynějších právních předpisů návrh nového znění tohoto tržního řádu. Návrh byl jed- nomyslně schválen na 14.schůzi plena MNV.

Tržní řád

Místní akční výbor národní fronty se usne- sl, aby referáty v radě MNV byly rozděleny takto:

Referáty MNV

- 1.předseda:personální, domovský a bezpečnostní, vojenský a branný, plánovací, stavební.
- 2.ref.Daněk:zemědělský, městských sadů a lesů.
- 3.ref.Malý: hospoářský a sociální.
- 4.ref.Herout: finanční a zásobovací.
- 5.ref.Hejduk:kulturní a patronátní.
- 6.ref.Křapka:bytový.

7. fef. Halub: živnostenský, nár. správ, konfiskační a dopr.
Toto usnesení bylo předneseno v 72. schůzi rady MNV.

V rámci očisty veřejné správy prováděné akčními výbory byli pragmatikální zaměstnanci MNV Jos. Šafařík, Jindřich Kunte a Rudolf Brožek dáni dne 26. února 1948 na dovolenou s čekatelným a smluvním zam. Vladimíru Mikyškovi, Karlu Hvězdovi a Ladislavu Sandtnerovi dána k 1. březnu 1948 měsíční výpověď.

Očista veř. správy.

Akční výbor zaměstnanců MNV v Kolíně probíral ve schůzi dne 15. března 1948 oběžník ministerstva vnitra číslo B-3244-2/3 1948-IV/1 a došel k názoru, že v podstatě byla již očista mezi zaměstnanci MNV provedena v duchu cit oběžníku místním akčním výborem národní fronty. Tato opatření ještě doplňuje návrhem, aby tech. úředník Aug. Bourek byl ihned zproštěn služby ve smyslu platných směrnic a dán na dovolenou s čekatelným.

Očista veř. správy.

Usnesení bylo v 73. schůzi rady vzato na vědomí.

K návrhu MAVNF odvolal okresní národní výbor ze členství místního národního výboru: Vladimíra Mikysu, Františka Andrleho, Ml. Ekerta, Frant. Jelínka, Jul. Zahajského, Jana Macka, Em. Miškovou, Josefa Drobníka, Karla Bukače, Ing. Jar. Černoštlávkou, JuDr. L. Hynkovou, Marii Kruntorádovou, L. Marečka, Em. Španihela, Jos Urbana, St. Hůdce.
Bylo oznámeno v 74. schůzi rady MNV.

Odvolání z členství MNV.

7. dubna 1948 byla plovárna na Kmochově ostrově předána vojenské správě. Bylo usneseno na návrh předsedy v 74. schůzi rady MNV.

Plovárna vojen. správě.

Návrh MAV na doplnění bytové komise za zástupce strany nár. soc. a lidové:

Bytová komise, doplnění.

Na návrh předsedy bylo v 76. schůzi usneno doporučiti plénu, aby do bytové komise byli povoláni:

- Za ÚRO Bedřich Folkman,
- Za SOPV Karel Mejstřík
- Za NFŽ Božena Šulcová, dosavadní členové bytové komise byli místním akčním výborem potvrzeni. Jsou to: za KSČ Václav Křapka a Václav Křeček, za soc. dem. Jaroslav Vladyka.

Na jaře 1948 vydal MNV instrukce pro hlídače městských sadů a lesů:

Instrukce pro hlídače sadů a lesů

1. Bdíti nad tím, aby byl řád pro městské sady a lesy náležitě dodržován a stíhati přestupky jeho předpisů místně policejních blokovým řízením trestním, bude-li k tomu zvláště zmocněn.
2. Včas a řádně vyhověti příkazům správy městských sadů a lesů a jejího referenta i dozorčího úřadu a vykonávati všechna služební nařízení daná touto správou.
3. Oznamovati spávě městských sadů a lesů včas veškeré závady a nedostatky v lesích a sadech a na jejich zařízeních.
4. Chovati se slušně, zdvořile a úslužně k návštěvníkům sadů a lesů a na jejich dotazy ochotně odpovídati.
5. Přihlížěti k tomu, aby se v sadech nic nepoškozovalo, aby nebyly sady a lesy znečišťovány, jakož i dbáti toho, aby se nic ze sadů a lesů neodcizovalo.
6. Udržovati v pořádku a čistotě cesty sadů a lesů.
7. Udržovati v pořádku a čistotě inventář a náradí sadů a lesů, pokud je mu svěřen.
8. Otevíráti a zavíráti ve stanovenou dobu vrata sadů, jakož i včas dávatí znamení, o tom, že se sad zavře,

pokud to přichází v úvahu pro příslušné sady.
Tento řád byl schválen na plenární schůzi 4.5.1948.

Na jře 1948 vydal MNV řád pro městské sady a lesy. Všechna 15 pravidel směřuje k tomu, aby se staly sady a lesy místem odpočinku a osvěžení všeho občanstva. Proto takové chování, které by porušovalo klid, bezpečnost a pořádek v sadech a lesích se zakazuje a trestá. Přestupky tohoto řádu se trestají, pokud není dána podle platných předpisů příslušnost jiným orgánům, peněžitou pokutou do Kčs 1000-- a v případě nedobytnosti vězením podle míry zavinění až do 48 hodin.

Tento řád byl schválen plenární schůzí 4.5.1948.

Plánovací a stavební komise se usnesla dne 19.4.1948 uvést do provozu cihelnu Dr.Veletovského v Kolíně, čímž bude podstatně zlepšena situace a vývoj stavební dvouletky ve městě.

Ve schůzi okresního akčního výboru byl dán návrh, aby MAV usiloval o vytvoření "Velkého Kolína". Při uskutečnění této myšlenky by vyplynuly pro všechno obyvatelstvo značné hospodářské a zásobovací výhody.

Společenstvo řezníků a uzenářů v Kolíně na projevu 1.máje prohlásilo, ústy svého zástupce Kotláře, že věnuje obci jatky. K slavnostnímu aktu předání došlo ještě téhož dne odpoledne v zasedací síni na radnici.

Rada MNV rozhodla, aby cesta podél Labe na zálabské straně k tenisovým dvorcům byla pro motorová vozidla uzavřena po tu dobu, pokud nebude bezprašná. Cesta bude uzavřena v době největší frekvence pěších,

Řád pro městské sady a lesy.

Cihelna Dr.Veletovského v provozu.

Velký Kolín.

Jatky obci

Cesta podél Labe-zákaz jízdy pro motor. voz.

a to každé odpoledne, v neděli a ve svátek po celý den. Poněvadž tohoto zákazu nebylo dbáno, navrhl předseda v 80. schůzi, aby za přestoupení zákazu byla stanovena peněžité pokuta Kčs 100,-. Pokuta bude vybírána plovovým trestním řízením hlídačem Borků a správcem Koutem.

Společenstev cukrářů žádá o paušalisování dávky ze zmrzliny. Fin. referent Herout dohodl se s cukráři na dávce 60.000 Kčs za 6 měsíců, kdy se asi zmrzlina prodává, t.j. asi od dubna do září. Na návrh finančního ref. bylo v 79. schůzi rady usneseno, aby vzhledem k tomu, že se zdanění zjednoduší a dávkový výsledek se podstatně nezmění, bylo doporučeno plénu přijmouti paušalisování dávky ze zmrzliny na dobu 6 měsíců a to od dubna do září ve výši shora uvedené.

Dávka ze zmrzliny.

Ředitelství pošt Praha předložilo ke schválení návrh pamětního zápisu na pronájem zařízení síťového kabelového rozvodu, umístěného ve sklepním prostoru budovy gymnasia s následujícími podmínkami:

1. Pronájem se uzavírá počínaje dnem 1. října 1947 na dobu neurčitou, za roční nájemné Kčs 100,--.
2. Nájemce si vyhrazuje, že dá upravit pronajatou místnost přiměřeně jejímu určení a to na své útraty bez nároku na jakoukoliv úhradu.
3. Obec se vzdává práva vypovědětí nájem místnosti, naproti tomu nájemce si vyhrazuje právo vypovědětí nájem pololetně.
4. Obec se zavazuje, že oznámí každou změnu, zejména stavební úpravy objektu vždy předem ředitelství pošt v Praze k posouzení, zda změna není na újmu najatých místností. V dalším platí normální podmínky, které pro tento druh nájmu jsou pravidelně uzavírány.

Síťový kabelový rozvod.

Na návrh předsedy bylo usneseno, aby pamětní zápis byl v celém rozsahu schválen. Je to usnesení v 80. schůzi rady.

Okresní akční výbor přípisem na MNV požádal o odvolání bytového referenta, výměnu bytové komise a výměnu zaměstnanců bytového oddělení. Na návrh předsedy bylo usneseno, aby OAV byl upozorněn na ustanovení par. 20 zák. č. 163/46 Sb., podle kterého může bytovou agendou převzít na náklad obce ONV. Současně bylo usneseno, aby bytová komise byla odvolána. - Pokud se týče zaměstnanců, bude OAV požádán, aby učinil kroky za účelem získání pracovních sil převodem z ONV vzhledem k stávajícímu zákazmu přijímání do veřejných služeb. Na návrh člena rady Fišera bylo usneseno, aby OAV byl požádán o písemné sdělení konkrétních případů nezákonných opatření bytového referenta, které přiměly OAV k požadavku změn v bytovém referátu. To je usnesení z 82. schůze.

Odvolání bytového referenta.

Na návrh předsedy bylo usneseno v 82. schůzi rady MNV zakoupiti v Rokytně k rekreačním účelům zaměstnanců MNV od Čenka Šíra v Rokytně č. 99 obytný domek za 12.500,- Kčs. Bylo usneseno, aby udržovací práce a náklady převzala zaměstnanecká rada.

Zakoupení domku v Rokytně-rekreace.

Přípisem zde dne 3. června 1948 odvolala místní organizace KSČ Václava Křapku z funkce bytového referenta. --- Na návrh předsedy bylo usneseno, aby odvolání bylo vzato na vědomí a jako bytový referent určen v 82. schůzi Jan Zlatohlávek.

Odvolání bytového refer. Křapky.

Ministerstvo informací předložilo osnovu nového knihovního zákona. Vzhledem k tomu, že návrh je značným přínosem pro zvýšení kulturní úrovně národa,

bylo na návrh předsedy usneseno, aby k němu bylo dáno kladné vyjádření. Usneseno na 83.schůzi rady MNV.

Knihovni zá-
kon-osnova.

Bytový referent Zlatovlávek podal v 83.schůzi zprávu o svém zahájení činnosti v bytovém oddělení a současně upozornil na absolutní nedostatek personálu v bytovém oddělení.

Nový byto-
vý referent
Zlatohlávek

V 83.chůzi podal předseda MNV L.Volenec zprávu o návštěvě městské cihelny a o zjištění, že velmi malý výkon je způsoben nedostatkem pracovních sil. Z toho důvodu je nutno zorganizovati brigády, které by zahájily práci pokud možno nejdříve, vždy odpoledne od dvou hodin. Prozatím se na brigádu přihlásilo společenstvo cukrářů, asi 25 lidí. Rovněž zaměstnanci města vypomohou. Jest však nutno zainteresovat i ostatní úřady, armádu a průmyslové podniky. Za tím účelem bude čin cukrářů zpopularisován tiskem. Pivovar bude požádán o mimořádnou dodávku piva. Ref. Holub upozornil, aby na bytovém oddělení byla dána vývěska, propagující brigádu na výrobu cihel a současně aby bylo dáno do bodové soustavy pro přiděl bytů počet odpracovaných hodin v cihelně. Náměstek Pechar byl pověřen projednáním brigády na ÚOP a ÚRO. Ref. Holub dal návrh, aby schůze rady byly jednou za 14 dní a zbývající odpoledne se všichni členové rady účastnili brigády. Tento návrh byl přijat s účinností po plenární schůzi, která je připravována na 29.června 1948.

Brigády
v městské
cihelně.

Právní oddělení vypracovalo za spolupůsobení Spolku majitelů domů v Kolíně nový domovní řád pro město Kolín. Tento domovní řád upravuje pokud možno všechny podmínky řádného spoluzití všeho občanstva. V 84.schůzi rady MNV byl nový domovní řád předložen. Na plenární schůzi byl schválen.

Nový do-
movní řád.

Místní akční výbor národní fronty navrhl za odvolanou bytovou komisi novou. Nová komise byla na plenární schůzi schválena. Jsou to: Jan Zlatohlávek/předseda/, Ant. Drozd, Růžena Krčilová, Hana Novátná, Bedřich Folkman, Karel Mejstřík.

Nová bytová komise.

Na základě usnesení plánovacích a stavebních referentů okresu Kolín uložil na doporučení předsedy ONV MAVNF místnímu národnímu výboru, aby dal do provozu cihelnu Dr. Z. Veletovského a Muc Veletovské. Ministerstvo průmyslu nemá námitek. --Cihelna byla najata za následujících podmínek:

Cihelna Dr. Veletovského, pronájem.

Byla najata od 1. května 1948. Je to kruhová pec na č. kat. 1841 s příslušnými budovami a zařízením, s pozemky č. kat. 1841 a 1842, pak s veškerými stroji a nástroji a nádobím. Pachtovní doba je šestiletá, pachtovné činí 5% z ceny vyrobeného zboží, neklesne-li však pod částku, rovnající se z 1 milionu kusů strojních cihel normálního formátu. Je splatná púletně předem. Úrok z prodlení běžný. Instalování a rozšiřování strojního zařízení a jiného zařízení bez souhlasu a proti vůli pachtovatelů se nepřipouští. Propachtovatelům se vyhrazuje na zařízení náležející pachtující straně předkupní právo v době ukončení pachtovního poměru platné nebo obvyklé. Udržování budov a zařízení přísluší pachtující straně na její náklad, rovněž tato strana hradí pojistné požární, zákonné odpovědnostia proti vloupání. --Po nesplnění smluvních podmínek mohou propachtovatelé zrušiti smlouvu rošní výpovědí k llednu. Veškeré poplatky a výlohy ze smlouvy nese strana pachtující.

Nová bytová komise bude přidělovati byty podle bodů. Byl vydán zvláštní bodovací lístek, který každý žadatel musí přiložiti k žádosti o byt. Bodování

Přidělování bytů podle bodů.

bude provedeno podle toho, zda je žadatel ženatý/2body/, za každé dítě 1 bod a ostatní příslušníci také 1 bod. Další body budou přidělovány podle zdravotního stavu bydlících: tbc 3 body, rakovina, žaludeční choroby 2 body. Počet místností k poměru členů rodiny jsou bodovány od 1 do pěti bodů. Sklepní a vlhký byt 3 body, suchý 2 body, vlhký byt normální 2 body atd. Novomanžele bez bytu pět a u rodičů 2 body. Doba podání žádosti v roce 1945 a dříve 4 body, 1946 3 body, 1947 2 body, 1948 1 bod. V úvahu připadá i vyznamenání v pracovních brigádách, zahraniční odboj. 5 bodů ztrácí ten, kdo měl negativní postoj k lidově demokratickému zřízení ČSR. Podle součtu bodů bude bytová komise posuzovat jednotlivé žádosti a přidělovat byty.

V 86. schůzi bylo usneseno, aby se požární prohlídky prováděly následovně:

Požární prohlídky.

1. Prohlídky v obytných domech provádí dvoučlenná komise, složená pouze z příslušníků hasičského sboru z povolání. Pouze v ojedinělých případech byl by ke komisi přizván stavební znalec z technického oddělení. Výsledky prohlídek zapisují se do předepsaných formulářů a hlásí jednou čtvrtletně ONV.
2. Prohlídky v průmyslových, živnostenských a zemědělských podnicích, jakož i v objektech kulturně-historicky cenných, budou provádět komise, složené z jednoho stavebního znalce z tech. oddělení MNV a jednoho člena hasičského sboru, v nutných případech za přizvání znalce z oboru elektrotechniky a mistra kominického. Tyto prohlídky by se konaly vždy v době zimní mimo stavební sezonu, kdy technické oddělení není přetíženo návalem práce.
3. Všem mistrům kominickým bude uloženo, aby veškeré požární závady, na které během výkonu povolání přijdou, hlásili MNV tak, aby v těchto objektech byla

provedena prohlídka urychleně a majitelům nařízeno odstranění závaď.

4. Požární služba hlídková bude upravena takto: Místo pónocného bude z 8členného hasičského družstva, které má službu, jeden člen pověřen hlídkou na věži kostela sv. Bartoloměje, kde bude zřízen telefon. V případě požáru připojí se hlídky k družstvu.

Okresní akční výbor vzal na vědomí přípis ohledně odvolání bytového referenta a sděluje, že důvody, proč OAVNF navrhl změnu bytového referenta a komise, jsou členům rady MNV známy.

Odvolání bytového ref. Křapky.

Max Saudek a Arnošt Bauer, majitelé t.zv. Saudkovy pejřovny, t.j.továrny č.p.2, stav.parc.č.kat 268 a zahrady č.kat 58, zapsaných ve vl.č.282 pozem.kn. pro kat. území Kolín, projevíli prostřednictvím svého právního zástupce advokáta Juřr. Smrčky ochotu prodat městské obci Kolín tyto nemovitosti za trhovou cenu Kčs 950,000,-- s tím, že veškeré dávky, poplatky a právní výhohy zaplatí městská obec. Ježto obec uvedené objekty naléhavě potřebuje pro rozšíření komunikace a hasičské zbrojnice a i pro zřízení hospodářského dvora, bylo na návrh předsedy usneseno v 90.schůzi rady MNV navrhnouti plenární schůzi MNV, aby uvedené nemovitosti byly za podmínek nabídky zakoupeny.

Pejřovna nabídka.

Městská obec Kolín převzala od Společenstva řezníků a uzenářů budovu jatek č.p.77/III s pozemkem č.kat.1135 stav.parc., s pozemkem č.kat.2555/2 cesta, parif.rolé, a dále dílce pozemků označené v geom.plánu ing. Pokorného č.j. 340/38 písm.A č.kat.2555/1 role ve výměře 51m² písm. B č.kat. 2556 zahrada, ve výměře 490m² a písm.C č.kat. 2551/2 role ve výměře 280m², které budou sloučeny s pozemkem č.kat.1135 a to za kupní cenu

Jatky-převzetí městem.

Kčs 147,360,--,rovnající se výši knihovních i nekni-
hovních dluhů. Veškeré poplatky a dávky,pokud budou
předepsány, jiné výlohy, hlavně výlohy spojené s pro-
vedením tohoto postupu, nese městská obec Kolín.

My Okresní národní výbor v Kolíně na návrh akční
ho výboru jmenoval za odvolané a resignovavší členy a
náhradníky MNV dle § 1 vyhl.č.314/48 následující oso-
by: Za členy:Václav Fišer, Antonie Rozenská,Emanuel
Čermák,Dr.Fr.Rojka,Josef Kočí, Rudolf Unger,Karel Sen-
ger. Jako náhradníci členů MNV za KSČ:Jiří Trekovař,
Karel Šplíchal, Josef Mikeš, Božena Vonková, Theodor
Tiller, Oldřich Praizner, Karel Ksandr, Fr.Dlabač,
Muc.Čeněk Michálek, Emanuel Ing.Slavíček,Frant.Krčil,
Aurelie Kratochvílová, Jaroslav Švarc.

Noví čle-
nové MNV.

Místní akční výbor v Kolíně přípisem ze dne
11.října 1948 navrhl za členy rady MNV:
Karel Sengér,Ant. Rozenská, Václav Fišer,Emanuel Čer-
mák. Jmenované osoby byly v plenární schůzi schváleny.

Vzhledem k tomu,že druhý náměstek předsedy
MNV Jaroslav Pechar resignoval na svou funkci, doporu-
čil MAV,aby druhým náměstkem byl zvolen Josef Herout,
finanční a zásobovací ref. MNV.

Zvolen II.
náměstek
předsedy
J.Herout.

Okresní nár. výbor v Kolíně na návrh místní-
ho akčního výboru odvolal z komisi MNV 23 členů.

Odvolání
členů z ko-
misi MNV a
návrh na no-
vé.

Místní akční výbor NF současně navrhl přípi-
sem zde dne 11.října 1948 následující osoby za členy
jednotlivých komisí:

1.Komise pro záležitosti pers.,bezpečnostní,branné a
vojenské:

Oldřich Praizner, Josef Navrátil, Josef Kvítek.

2.Komise Kulturní a propagační.Stanislav Kunt,Josef
Mojžíš,Rudolf Pacovský.

3. Komise zemědělská a pro záležitosti městských sadů a lesů:

Ing. Emanuel Slaviček, Ladislav Řeřovský, Jos. Šlambor.

4. Komise hospodářská a městských podniků:

Ing. Ludvík Hošek, Karel Malý, Karel Šplíchal.

5. Komise živnostensko-dopravní a pro národ. správy:

Václav Fišer, František Sedláček, Josef Řehák, Čeněk Vošejpka.

6. Komise stavební:

Tomáš Janda, Karel Vokál, Karel Příhoda, Jan Zvěřina, J. Zavadil.

7. Komise sociální a zdravotní:

Růžena Šimová, Růžena Tovlová, MuDr. Marie Březinová.

Za resignovavší předsedy komisí byli zvoleni:

1. Komise kulturní..... Emanuel Čermák,

2. Komise živnostensko dopravní a pro národ. správy:....

..... Václav Fišer.

3. Komise stavební:..... Karel Senger.

Bývalý Kulturní referent Karel Hejduk zaslal MNV dopis následujícího znění:

Při odchodu z funkce kulturního referenta považují za svou mravní povinnost poděkovati předsedovi a všem členům rady MNV za přátelské vztahy a podporu, kterou věnovali jak kulturnímu referátu, tak i mé osobě. Rovněž děkují všemu úřednictvu za veškerou ochotu a spolupráci, kterouž mi při výkonu funkce pomáhali. Přeji radě MNV v další činnosti k prospěchu města Kolína plného zdu a úspěchu.

Karel Hejduk v.r.

K. Hejduk,
odchod
z funkce
kult. refer.

Okresní myslivecký spolek v Kolíně požádal o pojmenování zádušního lesa na les Karla Podhajského, známého kynologického pracovníka. Správa městských sadů a lesů však doporučuje, aby jeho jméno nesla lesní rezervace, chráněná památkovým úřadem v Praze, t. zv. Březinka nebo také Špitálka, která je na pravém břehu Labe smě-

Les Karla
Podhajského.

rem ke Třem Dvorům v lukách.

Okresní národní výbor v Kolíně ukládá všem místním národním výborům, aby v zájmu upevnění důvěry střadatelů v anonymitu jejich vkladů se zdrželi jakýchkoliv zásahů do poměrů mezi peněžními ústavy a jejich komitenty, ježto zásahy akčních výborů v některých případech v době pounorové měly nepříznivý vliv na tvorbu nových úspor, jak vidno z výkazu vkladů od března 1948.

Anonymita vkladů

V 95. schůzi rady MNV oznámil předseda MNV L. Volenec, že končí svůj úřad předsedy MNV a v krátkém projevu poděkoval všem členům rady za jejich spolupráci a podporu v jeho činnosti. Požádal je, aby byli novému předsedovi vždy nápomocni při výkonu jeho funkce a rovněž sami vždy svorně spolupracovali na rozkvětu města. Jménem rady MNV poděkoval předsedovi za jeho práci člen rady L. Fischer, který zhodnotil nezištnou práci odstupujícího předsedy a skončil ujištěním, že mluví nejen jménem všech členů rady, nýbrž jménem tisíců kolínských občanů, jejichž uznání, i když neslyšené, je nejlepší odměnou za jeho práci. Po rozloučení se všemi přítomnými poděkoval předseda za účast na schůzi a skončil.

L. Volenec - odchod z funkce předsedy.

Ve slavnostní plenární schůzi MNV 22. listopadu 1948 bylo usneseno, že městské Borky budou přejmenována na Sad presidenta Klementa Gottwalda. Panu prezidentovi byl zaslán telegram následujícího znění: Pane presidente!

Sad presidenta Klementa Gottwalda. Borky.

Místní národní výbor v Kolíně se v mimořádní plenární schůzi dne 22. listopadu 1948 jednomyslně usnesl pojmenovati městské sady Borky na Zálabí na "Sad presidenta Klementa Gottwalda". Místní národní výbor prosí,

byste u příležitosti Vašich 52.narozenin přijal tento nepatrný projev vděku za Vaši práci, který jest nám prokazován zástupci pracujícího lidu. Pane presidente, čestný občane města Kolína, buďte nám hodně dlouho zdráv!

Okresní národní výbor zmosnil MNV, aby jeho ménem vydával až do odvolání občanské průkazy osobám, které mají trvalé bydliště v Kolíně.

Občanské průkazy-vydávání.

Společenstvo cukrářů má zaplatiti paušál dávky ze zmrzliny za dobu od dubna do září 1948 Kčs 10.000,--. Odpadne-li během určené doby některý člen, nemá nárok na slevu, poněvadž ti, kteří si kupují zmrzlinu, koupí od toho cukráře, který ji právě vyrábí. Poněvadž 3 členové přestali zmrzlinu vyráběti, Společenstvo tvrdí, že byl zmenšen příděl cukru a žádá o slevu dávky o Kčs 7.920,--. Nekolkované a opožděné odvolání bylo zamítnuto.

Dávka ze zmrzliny.

Za rok 1948 bylo v Kolíně uděleno 120 osobám domovské právo.

Domovské právo.

V tabulce je uvedeno, kolik bytových a stavebních záležitostí se v jednotlivých schůzích rady MNV projednávalo. V první rubrice je uvedeno datum, kdy se schůze konala, v druhé pořadí schůze, ve třetí a ve čtvrté počet bytových a stavebních záležitostí.

Bytové a stavební záležitosti.

Dne	Schůze	Bytové	Stavební	Dne	Schůze	Bytové	Stavební
6.1.	63	2	20	1.6.	81	-	15
13.1.	64	1	1	8.6.	82	15	4
20.1.	65	22	1	15.6.	83	-	16
27.1.	66	15	5	22.6.	84	-	23

Dne	Schů- ze	Byto- vé	Sta- vební	Dne	Schů- ze	Byto- vé	Sta- veb.
3.2.	67	-	18	29.6.	85	-	13
10.2.	68	-	4	13.7.	86	-	16
17.2.	69	13	-	27.7.	87	-	12
24.2.	70	-	8	10.8.	88	25	22
2.3.	71	-	10	24.8.	89	-	15
16.3.	72	-	2	7.9.	90	1	8
23.3.	73	65	8	21.9.	91	-	22
6.4.	74	32	1	5.10.	92	6	1
13.4.	75	1	5	19.10.	93	-	24
20.4.	76	5	26	2.11.	94	-	10
27.4.	77	-	13	16.11	95	-	7
4.5.	78	33	26	30.11.	96	-	7
11.5.	79	-	4	14.12.	97	-	4
25.5.	80	11	17	21.12.	98	-	6

V roce 1948 bylo přiděleno celkem 298 bytů. Byty.

Z toho:

- 70 bytů o jedné místnosti,
- 155 bytů o dvou místnostech,
- 67 bytů o třech místnostech,
- 5 bytů o 4 místnostech,
- 1 byt o 6 místnostech.

Toto přidělení je velmi nedostačující. Že je v Kolíně bytová tíseň kritická, plyne to z toho, že bylo v roce 1948 podáno celkem 1600 žádostí o přidělení bytu.

Aby nastalo jakési uspokojení, bylo by třeba nejméně 1000 bytových jednotek, a to:

- 10% bytů o jedné místnosti,
- 50% o dvou místnostech,

20% bytů o třech místnostech,
15% bytů o čtyřech místnostech,
5% bytů větších.

Zjistí-li se, že někdo obývá nadměrný byt, t.j., že vzhledem k počtu rodinných příslušníků obývá větší počet místností, řeší se případ zpravidla tak, že se držiteli nadměrného bytu přidělí byt menší, nebo se byt rozdělí na více bytových jednotek. V roce 1948 bylo takových případů asi 20.

Bytová komise přiděluje byty podle docílených bodů. Byl vydán zvláštní bodovací lístek, který každý žadatel přiloží k žádosti o byt. Při bodování se přihlíží k tomu, zda je ženatý, kolik má dětí a ostatních rodinných příslušníků, dále se přihlíží k zdravotnímu stavu bydlícího, zda obývá sklepní byt atd.

B/ Běžná potřeba.

Rozpočty
MNV na rok
1948.

I. Na ústřední správu	5,988.893,-
II. Na obecní jmění	1,707.048,-
III. Na obecní výdělečné podn. a ústavy	59.600,-
IV. Na přirážky, dávky a příspěvky	303.280,-
V. Na státní příděly	
VI. Na bezpečnost	4,944.476,-
VII. Na zdravotnictví	2,901.700,-
VIII. Na komunikace	900.000,-
IX. Na zemědělství	323.000,-
X. Na sociál. péči	1,152.380,-
XI. Na školství, vědy a nár. účely	4,991.766,-
XII. Na dluhy	3,709.720,-
Běžná spotřeba celkem.....	26,981.863,-

B/Rádná úhrada.

I. Z ústřední správy	646.000,-
II.Z obecního jmění	252.000,-
III.Z obecních výtěžných podn.a úst.	1.900,-
IV. Z přírážek, dávek a příspěvků	7,600.972,-
V. Ze státních přidělů	640.000,-
VI. Z bezpečnosti	259.000,-
VII.Ze zdravotnictví	859,000,-
VIII.Z komunikací	28.800,-
IX.Ze zemědělství	201.000,-
X. Z e sociál.péče	
XI.Ze školství,věd a nár.úč.	1.000,-
XII.Z dluhů	2,754.341,-

Běžná úhrada celkem	13,244.213,-
=====	

Výpis závěrečného účtu, podle kterého se hospodářství obce za rok 1948 jeví takto:

<u>Rádné hospodaření</u>	<u>Potřeba:</u>	<u>Úhrada:</u>
I. Ústřední správa	6,779.150,70	1,031.535,50
II.Obecní jmění	1,834.941,50	3 52.804,20
III.Výtěžč.podn.	136.014,6 0	1.800,--
IV.Přiráž., dávký a přísp.	308.433,95	21,406.112,35
V. Státní přiděly	-----	667.986,20
VI.Bezpečnost	4,230.237,20	1,122.786,70
VII.Zdravotnictví	3,416.684,05	1,027.167,80
VIII.Komunikace	1,078.989,30	235.409,50
IX:Zemědělství	299.320,40	178.189,10
X.Sociální péče	705.229,27	34.617,70
XI:Školství	5,214.213,30	85,-
XII.Dluhy	3,622.468,--	2,713.886,80
-----		-----
	27,625.682,27	28,773.380,85

Přebytek v roce 1948 ..... 1,147.698,58
=====

Rozvaha jmění ke dni 31.12.1948.

A k t i v a:

Úhrn aktiv podle účtu inv.koncem 1948	75,173,949,81
Úhrn koneč.akt.a nedopl.úč.řád.hosp.	9,415.515,80
Úhrn koneč.akt.nedop.účtu mim.hosp.	949.742,60
Konečná pokladní hotovost účtu řádného	566.733,15
Konečná pokladní hot.účtu mimoř.	2,406.606,50

	88,512.547,86

P a s i v a:

Úhrn pasiv podle inv.účtu koncem 1948	60,113.251,47
Úhrn koneč.p.nedopl.účtu řád.hosp.	8,845.872,43
Úhrn koneč p.nedopl.úč.mimoř.hosp.	2,511,125,95

	71,470.249,85
Stav čistého jmění koncem r.1948	17,042.298,01

Schodek z roku 1947.....	11.322,06
Přebytek z roku 1948.....	1,147.698,58

Přebytek do roku 1949	1,136.376,52

Ve dvouletce bylo přiděleno bytových jednotek nových i rekonstručních:

Stavebnictví.

V roce 1947.

Komu přiděleno	Počet přidělených	Hotových
Místní národní výbor Kolín	26	26
Tatra domovy	54	--
Synthesia-draslovka	18	18
Droždárna	16	--

40

Východoč.elektrárny-město	5	--
Východoč.elektrárny-Zálabí	12	12
Tesla	18	18
Stavební obnova Kolín	25	24
Báňská a Hutní	8	8
ČSD a Žbýfo Kolín	64	--
Státní dům	10	--
Pivovar	4	--
Roušavý	1	1

Obnova-rekonstrukce.

Tykva	2	
Netyk	2	
Kolačný	1	
Jedličková	2	
Hrouda	1	1
Čepelák	1	1
Čebiš	1	1
Wattersová	2	2
Štolcová	2	
Čhládová	1	1
Doviášová	1	
Netík	1	1
Petera	1	1
Novák	1	
Stöckl	1	

V roce 1948.

MNV Kolín	16	-
N emocnice	21	-
Frigera/chladír.průmysl/	8	-

Obnova - rekonstrukce.

Jozífková	6
Drobečková	1
Čepeláková	1
Kraus	1
Novák	1
Stöckl	1

V sobotu 27. března 1948 předal národní podnik Báňská a hutní svým zaměstnancům dům o 8 bytových jednotkách, který byl dokončen jako první ve stavební dvouletce Kolína.

První dům dvouletky

Hlavní příčiny, proč nebyla splněna stav. dvouletka, jsou: Nedostatek pracovních sil, černé mzdy, stavby na černo a nedostatek stavebního materiálu. Jen na příklad v Kolíně bylo mimo stavby pro dvouletku 347 pracovních sil. Mnohé zaměstnavatelské podniky, ve snaze zajistiti si dostatek pracovních sil, uvolují se platiti černé mzdy. Odnímají se tak pracovníci právě těm odvětvím, která si obcházením sociálních nařízení dovoliti nemohou. Místní národní výbor, aby vyřešil alespoň částečně otázku nedostatku cihel, vzal do své správy cihelnu Veletovského, která byla od okupace mimo provoz. Ujal se též rozsáhlého organisování brigád, které by po směně zaměstnanců v cihelně pomáhaly v další práci. Na brigády se přihlásili spolky, společenstva, organisace, vojsko, učitelé, úředníci i závody.

Příčiny nesplnění stavební dvouletky.

Návrh pětiletého hospodářského plána MNV v Kolíně.

Návrh stavební pětiletky

<u>Označení objektu</u>	<u>Rok provedení</u>	<u>Náklad</u>
1. Stavba základ. odb. školy	1949-50	35,000.000

2. Stavba gymnasia	1949-50	30,000.000
3. Stavba budovy pro ONV	"	20,000.000
4. Stavba mateřské školy vých.	1949	5,000.000
5. Činžovní domy/1500 byto- vých jednotek	1949-53	600,000.000
6. Stavba jatek	1950-51	25,000.000
7. Stavba kasáren	1950,53	50,000.000
8. " veř.koupaliště	1949	4,000.000
9. " aut.garáží	1949	7,000.000
10. Jímací studně a stroj.zař. vodovodní	1949	770.000
11. Úprava ulic	1949-53	19,000.000
12. Rozšíření kanalisace	"	19,000.000
13. Úprava chudobince	1949	1,500.000
14. Stavba Domova mládeže	1950-51	10,000.000
15. Stavba sklad.cizokr.ovoce	"	10,000.000
16. Stavba tržnice	1951-52	5,000.000
17. Stavba mateř.školy Úáp.	"	5,000.000
18. Stavba mateř.školy Sev.	"	5,000.000
19. Z řízení žveř.záchodků	1949-53	450.000
20. Zřízení trolejb.dopravy	1951-52.	
21. Zesílení rozvod.vodo- vodního potrubí	1950	750,000
22. Zdokonalení přečerpací ka- nal.stanice v Borkách	1950,51	130,000
23. Stavba ústř.sport.stadionu	1950-53	80,000.000
24. Stavba nár.školy pro K.V.	"	20,000.000
25. Stavba "" "" K.IV.	"	25,000.000
26. Stavba kultur.domu	"	40,000.000
27. Oprava chrámu sv.Bartoloměje	"	1,000.000
28. Sadové úpravy a zalesnění Borku	1949-53	2,000.000
29. Z řízení podj.trati v ulici Třídvorské a Ovčárské	1950-53	1,000.000
30. Likvidace bloku u hotelu Centrál a otevření třídy gen.Stalina	1951,53	

31. Vyřešení zálab.předmostí	1951-53	
32. Výkup parcel, na nichž se nebude obnovovat		1,500.000
33. Stanovení místa a vypracování projektu pro malé živnostenské provozovny na Zálaví	1949	360,000
34. Přípravné práce na stavbu krematoria	1949-53	400.000
35. Rozšíření Raisovy ulice	1953	
36. Oprava radnice	1953	700.000
37. Stavba potrav, velkotržnice	1952-53	30, 000.000
38. Stavba mrazírny ovoce a zel.	"	15,000 .000
39. Zimní stadion	"	12,000.000
40. Letiště	1950-53	1,500.000

Místní akční výbor rozhodl, aby bombardováním zničený kostelík Všech svatých byl zbourán. Rada MNV rozhodla, že zmíněný pozemek bude odprodán továrně Báňská a hutní, jelikož leží v jejím objektu. Zmíněná továrna provede zbourání kostela vlastním nákladem a bude při tom šetřit všech památných, cenných zbytků, které budou uloženy v městském lapidariu. Rovněž provede pietní snesení pozůstatků z přilehlého hřbitova. Památkový úřad a zemský národní výbor, jako úřad patronátní budou o tomto usnesení vyrozuměny.

Kostelík Všech svatých.

Přípisem ze dne 10. června 1948 sděluje MNV, že vzhledem k zápornému stanovisku památkového úřadu v Praze a arcibiskupské konsistoře, nemůže pokračovati v řízení o zrušení kostela Všech svatých. Zemská komise pro stavební obnovu trvá na zachování kostela a navrhuje, aby válečnými událostmi těžce poškozený kostel byl vhodnou opravou chráněn proti povětrnostním účinkům. Celá oprava se provede podle pokynů a za dozoru Státního památkového úřadu nákladem státu.

Článek ze Svobodného slova ze dne 8. VII. 1948.

44

Když Starý Kolín na počátku vlády Přemysla Otakara II. byl stíhán labskými zátopami, odstěhovali se obyvatelé hodinu na západ a založili roku 1256 Kolín nový. Z plánu Karla Capiho z roku 1640 je zřejmo, že město bylo postaveno na prostranství zdela volném, jen na jv. byla hornická osada Hroby s farským kostelem Všech svatých, jehož vznik klade lidové podání do doby tří set let před založením Kolína. Povsta prý na místě pohanského pohřebiště, jež měl sochu Morany uprostřed. Četné nálezy hrobů by potvrzovaly lidové podání, podle něhož tak pěkně vylíčil básník Karel Leger noční tryzny našich pohanských předků v povídce Plameny. Druhá etymologie názvu Hroby záleží v tom, že ve středověku se tak říkalo dolům. Císař Josef II. kostelík zavřel a místo kolem něho bylo proměněno v evangelický hřbitov. Kromě jiných náhrobků jsou na hřbit. dva náhrobní kameny pruských důstojníků, zemřelých za války v roce 1866 v Kolíně na cholera. -- Při svém příchodu do Kolína jsem vnikl do svatyně, tehdy už zřícené puklou zdí/1907/ a mezi freskami sotva znatelnými jsem pátral po obrazu Stržení sochy Morániny. Ovšem marně. 4. nálet na Kolín 17. 4. 1945 zničil svatynku tak, že se nyní zcela vážně uvažuje o odstranění zbytků zdí. Tak tato opravdu nejstarší památka Kolína má ustoupit potřebám průmyslového podniku. Přimlouvám se za obnovení kostelíka, jenž vznikl v době prvního úsvitu křesťanství jako svatyně budečská, levohradecká a vyšehradská rotundy svatého Martina. Prastaré havířské svatyně jsou všude velice váženy - na př. v Kutné Hoře. v Havlíčkově Brodě, v Jihlavě. I pro Kolín by byla tato ztráta nenahraditelnou kulturní škodou.

Podepsán Dr. Palán.

Tento článek neuvádím jako historický doklad, ale jen proto, aby bylo zřejmo, jakou odezvu ve veřejnosti mělo zrušení kostelíka.

45

Ú p r a v a   a   v z h l e d   o b c e .

Stavba pomníků, desek, telefonisace, rozhlas.

Dne 24. března 1948 provedli členové komise pro obnovu pomníku T.G. Masaryka/proti obchodní akademii/ kolaudaci účtu akad. sochaře J. Hrušky. Po dobrozdání akad. sochaře V.J. Hnízdo a prof. B. Kutila, byl účten upraven na 330.000,-Kčs. Komise doporučila MNV, aby zbývající částka 50.000,-Kčs byla ze sbírky na uveřejnění pomníku vyplacena. ---Pomník je bronzový.

Pomník
T.G. Masaryka.

Továrna na výrobu chladírenských a potravinových strojů odhalila 8. května 1948 pamětní desku osmi členům, kteří zemřeli v boji proti německým okupantům.

Pamětní deska ve Frigeře.

10. května 1948 se konalo komisionální jednání na vyhledání místa pro obnovení pomníku M.J. Husi, jehož se účastnili akad. arch. Svoboda, prof. Severa, taj. Hlaváček, tajemnice Svazu čsl. výtvarných umělců Čiháková a členové komise pro obnovu pomníků. Komise uznala jednomyslně za nevhodnější Vlnářického náměstí a určila na místě osu pomníku. Vzhledem k osvětlení pomníku komise navrhuje, aby jeho směr se ztotožňoval s osou náměstí. Rada MNV toto usnesení komise schválila.

Pomník
M.J. Husi,
vyhledání
místa.

V tomto roce byl postaven betonový základ pod pomník, za který bylo zapláceno 20.408,-Kčs.

Na kolínské hřbitově je několik desítek hrobů vojáků, kteří za první světové války zemřeli v Kolínské nemocnici nebo v lazaretě. Rady MNV se rozhodla, aby byly tyto hroby zrušeny a místo nich zřízeny dva společné hroby, které budou umístěny po obou stranách pomníku Plačící matky v nové hřbitovní části.

Společné hroby vojáků, jejich přemístění.

V tomto roce vstoupila telefonní kabelisace v Kolíně do závěrečného kola. Po celém obvodu Kolína byly položeny kabely, aby trvale zmizelo povrchové vedení.

Telefonní kabelisace

Zaměstnanci stavebního odboru pošt provedli podzemní i nadzemní práce, spojené se zapojením sítě pro automatický telefon. Ze 26. na 27. června 1948 byly postupně účastníci telefonních stanic postupně zapojováni na novou automatickou telefonní ústřednu. Byl vydán telefonní seznam místní sítě Kolín 1948. Telef. čísla jsou čtyřmístná a pro lepší orientaci jsou uvedena i čísla stará.

Automatický telefon.

Již delší dobu není v provozu místní rozhlas. Starý rozhlas měl velmi mnoho chyb a tak často v nejdůležitějších chvílích měl poruchy. Měl také málo rozhlasníků, takže byl omezen jen na malý okruh města. Město má zakoupeno nové rozhlasové zařízení, které dodá národní podnik Tesla pravděpodobně po novém roce.

Místní rozhlas.

V ě ř e j n ý ž i v o t j i n ý

Odvody, vlaková a autobusová doprava, motorismus, ohlas důležitých událostí.

S úzkostí očekávaná smutná zvěst přišla. Dnes, t.j. 3.září 1948 v 18,10hod.vydechl naposled ve své vile v Sezimově Ústí Dr. Edvard B e n e š, druhý president Československé republiky, který se dne 7. července 1948 vzdal svého úřadu. Věčným mírem se uzavírá jeho boj se zákeřnou nemocí, v němž lidské tělo nikdy není vítězem. Zemřel muž v plnosti cti, člověk v plnosti úcty našeho národa. Tak zněla zpráva o smrti druhého presidenta Československé republiky Dr.E. Beneše v denním tisku.

Zemřel
Dr. Edvard
Beneš.

4.září 1948 se konala na radnici pietní slavnost za zesnulého druhého presidenta. Předseda MNV L.Volenec zhodnotil před přítomnými zástupci armády, SNB a zaměstnanci obce dílo zesnulého Dr.E.Beneše. Vzpomněl též jeho návštěvy na kolínském MNV a jeho jmenování čestným občanem města Kolína. Paní Haně Benešové byl zaslán soustrastný telegram.

Smuteční trýzna za zemřelého presidenta byla uspořádána ve středu 8.září 1948 v 15 hod. na náměstí Dr. Edv. Beneše. Obyvatelstvo Kolína se s ním rozloučilo na místech, kde jej brzy po osvobození vlasti prvně v historii města uvítalo. Přicházelo vzdát hold práci, duchu i tělesným pozůstatkům velkého mrtvého, jehož tělo v černé rakvi bylo právě v těchto hodinách vezeno na dělové lafetě, na poslední pouti pražskými ulicemi.

Krátce před zahájením přicházely na náměstí ze všech směrů husté špalíry obyvatelstva. V sevřených útvarcích přišla armáda, členové Svazu brannosti, legionáři i Sokolové. K trýzně, která byla upravena v dolní části náměstí, přicházely delegace úřadů, spolků a

47

korporací. Před zaplněným náměstím byla vzpomínková oslava zahájena smutečním pochodem Kmochovy kapely. Také umělecký šéf kolínského oblastního divadla Karel Třešňák přednesl básně Jana Rokyty. Hlavním řečníkem byl předseda místního akčního výboru v Kolíně K. Burian. Ve svém smutečním projevu připomněl zásluhy druhého presidenta o náš stát. Po přečtení armádního rozhlasu byla zahrána hymna a pak defilovaly útvary armáda a všech účastněných složek, čímž byla pietní slavnost ukončena.

Ve středu 8. září 1948 se konaly vzpomínkové slavnosti též na kolínských školách, kde učitelé a profesori promluvili k žákům o životě a díle našeho druhého presidenta.

K uctění památky Dr. E. Beneše pořádala čbr. církev evangelická v Kolíně dne 7. září 1948 v 19 hodin ve svém kostele slavnostní bohoslužby.

V době od 9. do 21. září promítala okresní rada osvětová v Kolíně v okolních obcích 16mm film Pre-
sident Budovatel.

Státní smutek byl vyhlášen dne 10. září 1948 a proto byly všechny zábavní a sportovní podniky do té doby odloženy.

V předvečer pohřbu presidenta Budovatele hlásil pražský rozhlas, že rozvratní živlové chtějí svým provokativním chováním rušit pietní průběh pohřbu. Důsledky se projeví i v Kolíně. V den pohřbu byla zastavena osobní doprava na silnicích i na dráze. Všichni, kdo jeli do Prahy až 8. září, byli vráceni. Vraceli se i uniformovaní legionáři, tedy i ti, kteří se s Dr. Edv. Benešem účastnili prvního osvobozovacího boje.

Paní Hana Benešová, choť bývalého presidenta republiky, poděkovala za projevenou soustrast MNV.

Obyvatelstvo Kolína přijalo s pohnutím zprávu o tragickém úmrtí ministra zahraničních věcí Dr.h.c.Jana Masaryka. Ve školách vyslechlo žactvo vzpomínku na jednoho z našich velikých státníků. Některé podniky uctily památku zesnulého Jana Masaryka ve středu v poledne dne 10.3.1948. pětiminutovým tichem. V jiných továrnách přečtli kulturní referenti výňatky z projevů statečného bojovníka za světový mír a šťastnou budoucnost lidstva. ---Zaměstnanci národního podniku Tesla uctili památku zesnulého sbírkou, která vynesla 7.528,--Kčs. Její obnos bude věnován Masyrykově lize proti tuberkuloze.

Zemřel
Dr.h.c.Jan
Masaryk.

Pohřbu se účastnili žáci středních a odborných škol, aby na poslední cestě doprovodili nezapomenutelného ministra.

Akční výbor Společenstva řezníků a uzenářů se usnesl, že poukáže magistrátu hlavního města Prahy příspěvek na obnovení Staroměstské radnice v částce 10.000,--Kčs.

Příspěvek
na staroměstskou
radnici

Podél trati směrem ku Praze se v úterý 20.4. 1948 shromáždilo kolínské obyvatelstvo a školní mládež, aby pozdravili ministerského předsedu bulharské vlády Dimitrova a celou vládní delegaci, která jede do Prahy. Nádraží bylo slavnostně vyzdobeno.

Cesta Dimi-
trova přes
Kolín do
Prahy.

V úterý 4.května přijela do Kolína polsko-bulharská delegace, která byla na kolínském náměstí srdečně uvítána. Při příjezdu hostů hrála Kmochova dechová hudba a po tradičním českém způsobu byli uvítáni. Hosté byli uvedeni do velké zasedací síně radnice. Delegáty srdečně uvítal předseda ONV Vaníček a předseda MNV L.Volenec, kteří ve svých projevech zdůraznili význam jednoty a spolupráce slovanských národů.

Polsko-bul-
harská dele-
gace v Ko-
líně.

Ve středu 5.května 1948 ve 20,15 hod.přijel do Kolína vlak se 750 řeckými dětmi. Všem se dostalo pohoštění kakaem, žemlemi a chlebem s marmeládou.O to se postaralo 20 dobrovolných sester Československého Červeného kříže z Kolína. Děti dostaly i několik párů bot, prádlo,cukrovinky a cukr. Jejich vděčnost byla vyjádřena národními, vojenskými a partyzánskými písněmi.

Řecké děti v Kolíně.

20.května 1948 přijela do Kolína návštěva 22 jugoslavských a bulharských žen, aby se seznámily s družstevnictvím na Kolínsku. Mimo jiné si prohlédly též kolínskou mlékárnu.

Jugosl.a bulhar.ženy v Kolíně.

Je tomu již mnoho roků, kdy na věznici okresního soudu v Kolíně visel bílý prapor. Objevil se opět v červnu 1948,neboť na základě vyhlášení amnestie prezidentem republiky K.Gottwaldem byli všichni vězňové propuštěni.

Bílý prapor na věznici.

V sobotu 10.července 1948 v 8,45hod projel Kolínem zvláštní vlak, vezoucí presidentá republiky, jeho choť a ministerského předsedu A.Zápotockého s ostatními členy vlády na slovenský Děvín. Vlak proti očekávání na kolínském nádraží zastavil. Pan prezident promluvil s některými se shromážděných železničářů o jejich práci a o rodinách. Vlak odjel v 8,52 hod.

President K.Gottwald projíždí Kolínem.

V září projížděl Kolínem starosta města Vratislavi Bronislaw Kupczynski.Musel přerušit na chvíli jízdu,jelikož měl poruchu na autě. Místní akční výbor, který měl právě schůzi, využil zastávky vzácného hosta k rozhovoru a v další jízdě mu pomohli obstaráním náhradního auta. 12.ledna došel telegram z Wrocławí: Serdecznie dziękujemy za goscinnosc i pomoc jakiej od

Starosta města Vratislavi projel Kolínem.

Was dosnalismy zapraszamy Was calym sercem do Wroclaw wia na wystawe ziem odzyskanych.

Bronislaw Kupczynski prezident miasta Wroclawia.

Jelikož vláda republiky Československé chce, aby nová ústava byla lidově demokratická, rozhodla, aby při jejím tvoření spolupůsobil lid. Do všech obcí byly rozeslány tištěné návrhy nové ústavy a na veřejných schůzích byly občanům čteny. Každý občan měl právo činiti k jednotlivým bodům poznámky a připomínky, které se sepsaly a odeslaly okresnímu národnímu výboru.

Nová
ústava
republiky.

V plenární schůzi MNV, konané dne 22. dubna 1948 byla diskuse o návrhu ústavy Československé republiky.

Na výzvu předsedy MNV L. Volence přečetl JuDr. Vokál hlavní části ústavy a předseda vyzval přítomné k diskusi.

První se přihlásil ke slovu J. Holub: "Bylo vždy snahou KSČ, aby ústava byla schválena ještě před volbami a aby v ní byla schválena zásada, že lid si vládne sám. Poněvadž tyto skutečnosti návrh splňuje, bude KSČ obhajovat znění ústavy ve všech bodech."

Zástupce odbojových složek L. Fischer: "Nová ústava je obrazem nové éry obou našich národů a uvítal skutečnost, že ústavou je zdárně skončena revoluce, neboť život nutí k tomu, aby byl vytvořen právní řád, který by vyhovoval duchu doby. Nová ústava při ponechání všech prvků demokracie občanské přináší uzákonění demokracie hospodářské. Pokud se týče ustanovení ústavy o národních výborech, uvítal, že konečně zmizí všechny vrchnostenské prvky, ale současně upozornil na velký závazek, neboť nestačí jen zákon dát, ale je nutno jej dodržovat. Ze všech těchto dů-

vodů navrhl jménem svým i jménem odbojových organizací, aby se místní národní výbor postavil za schválení ústavy."

Ong. L.Hošek: "Vznesl námitku na znění článku VIII o svébytnosti Slováků vzhledem k tomu, že to považuje za pozůstatek nové doby." Odpověděl L.Fischer, že je to projev dobré vůle se strany Čechů k Slovákům.

J.Navrátíl: "Starší generace si před 50 lety nepomyslila, že ideály, za které bojovala ve svém mladém věku, budou splněny. Má však dojem, že věková hranice aktivního i pasivního volebního práva by měla být zvýšena o tři roky."

Kulturní ref. Karel Hejduk zhodnotil návrh s hlediska školství a kultury a projevil vděčnost těm, kteří návrh vypracovali a zdůraznil nutnost vlastního přizpůsobení se těmto zásadám.

Zástupce SČM obhajoval nízkou věkovou hranici pro volební právo a upozornil na práci, kterou mládež pro republiku vykonala a koná.

Fr. Břicháč k problému mladých zdůraznil nutnost jejich politické výchovy ve školách. S hlediska odborářského upozornil, že mzdy stanoví odborová organizace podle životní úrovně pracujících. Právo na stávku nepřichází prakticky v úvahu.

K.Daněk hodnotil ústavu s hlediska výkonných zemědělců a zdůraznil skutečnost, že konečně se spekulanti půda dostane těm, kdo na svých trpasličích hospodářstvích hledali obživu velmi těžko.

Návrh, aby MNV se vyslovil pro návrh ústavy, byl schválen jednomyslně.

V pátek 23.dubna 1948 se kolínští učitelé rozjeli do všech okolních venic, aby pojednali s obyvatelstvem o návrhu na novou ústavu. Učitelstvu byla svěřena popularisace naší nové ústavy.

Ve čtvrtek 29.dubna 1948 svolal místní akční

výbor v Kolíně veřejnou schůzi do Zámecké restaurace, na níž byla podána zpráva o nové ústavě a po ní následovala rozprava. V úvodu si předseda místního akčního výboru Burian postěžoval na nedostatek zájmu kolínského občanstva, kterého se dostavilo velice málo. Podobný výklad o ústavě přednesl poslanec R.Koštejn, který porovnal ústavu dřívější a dnešní a vyzvedl její přednosti. V rozpravě se předseda ONV Vaníček zastavil u oné části ústavy, která jedná o národních výborech a o jejich výhledech do budoucna.

Odvody branců narozených v letech 1926-27 se konaly v Kolíně ve dnech 3.-8.dubna 1948. Některé vesnice šly k odvodu v čele s vlajkou československou, jiné s vlajkou československou a sovětskou.

Odvody branců.

Kolínská obec šla k odvodu 5. a 6.dubna. K těm, kteří byli odvedeni, promluvil osvětový důstojník o významu vojenské služby pro bezpečnost národa.

Po skončení odvodů branců zaslalo doplňovací okresní velitelství v Mladé Boleslavi ONV uznání za bezvadné organisování odvodů a jejich hladký a důstojný průběh.

MNV a akční výbor Svazu brannosti v Kolíně svolal již 31.března 1948 schůzku kolínských branců, kde byli poučeni o vojenské službě a poskytnuty informace ohledně podávání žádosti k vojenským úřadům.

Od 15.října do 15.listopadu se koná soupis branců ročníku 1928-29.

Z.8.na 9.května 1948 vešel v platnost nový jízdní řád na drahách. Ředitelství státních drah v Hradci Králové vyšlo vstříc požadavkům dělníků, kteří dojíždějí do kolínských továren a v jejich prospěch

Nový jízdní řád.

jízdní řád zlepšilo.

ČSD žádaly veřejnost o spolupráci při sestavování jízdního řádu na příští rok. V krátké době dostala správa stanice v Kolíně mnoho návrhů na úpravu příjezdů i odjezdů vlaků.

Zájem o motorismus je po druhé světové válce stále větší. Vysvítá to již z toho, že na okresní národní výbor bylo podáno několik set žádostí o přiděl motocyklů. Největší zájem je o Jawy 250. Všichni žadatelé však nemohou býti uspokojeni. Ústřední prodejna sdělila, že okres Kolín dostane v roce 1948 jen 166 motocyklů. Stejně se projevuje nedostatek automobilů.

Zájem o motorismus

Pro nedostatek benzínu byla doprava motorovými vozidly značně omezena. Proto bezpečnostní referát kontroluje prostřednictvím SNB motorový provoz na silnicích. V polovině srpna bylo při kontrole kolínských SNB vybráno několik tisíc Kčs na pokutách.

Nedostatek benzínu

23. ledna 1948 byl zahájen provoz na nově zřízené autobusové lince Kolín-Městec Králové.

Aut. linka K.-Městec.

Správa ČSD ve snaze urychlit a co nejvíce usnadnit přepravu cestujících i nákladů autobusy, otevřela dnem 1. dubna 1948 zvláštní automobilovou výpravnu ČSD v nádraží Kolín.

Autobus. výpravna v nádraží

Od 1. července 1948 byla zavedena místní autobusová doprava mezi nádražím, náměstím a nemocnicí. Avšak autobus jezdí většinou prázdný a doprava se navyplácí. Příčinou neúspěchu jest snad to, že obecnost neví dobře o odjezdech a příjezdech a ani dobře neví, kde autobus zastavuje. Co je platný jízdní řád, který viší na nádražní zdi v místech, kde ho málo lidí hledá. Správa autobusů si byla své chyby vědoma a koncem roku dala postavit na vhodná místa sloupky s jízdním řádem. Jízdné je 3.--Kčs.

Aut. doprava ve městě.

4. října 1948 byl zahájen provoz na nové autobusové lince ČSD Kolín-Poděbrady přes Velim a Ose-

Aut. linka Kolín-Poděbrady.

ček.

Pro větší bezpečnost bylo na křižovatce Husovy a Rubešovy ulice umístěno dopravní zrcadlo. Proto byla v Husově ulici od mostu na náměstí zavedena obousměrná doprava. Část Rubešovy ulice od záložny k Uxově restauraci /t.zv.Vrahovna/ je vyhrazeny stále jen vnižní dopravě. Ulice Mostní /od kláštera k mostu/ je nadále jednosměrnou.

P o m ě r y l i d o p i s n ě .

Počet obyvatelstva, rozsudky, úmrtí

Počet obyvatelstva koncem roku 1948	21.864
Z tozemřelo-----	197
/90žen, 95 mužů, 12 mladých/	

Počet obyvatelstva

V Kolíně se narodilo celkem	892
/47lhochů, 42dívek/	

Z toho v Kolíně bydlících.....	326
/170 hochů, 156 dívek/	

V Kolíně bydlí 61rodin Nováků. Počítáme-li průměrně na jednu rodinu tři členy, je to 183 Nováků. Novotných je v Kolíně 80 rodin.

20.května 1948 se konalo po prvé v zasedací síni Palackého na radnici veřejné souzení t.zv.šmelinářů. Trestnímu řízení předsedal bezpečnostní referent ONV Jan Lněnička. Byl vynesen rozsudek nad 7 osobami v délce vězení 113 dnů a uloženo 75.000 Kčs pokuty.

Šmelinářirozsudky.

Podobné přelíčení se konalo 17.zářím 1948, rovněž za předsednictví bezpečnostního referenta ONV Jana Lněničky. Byl vynesen rozsudek v délce 7 měsíců vězení a uložena pokuta 500.000Kčs.

Bývalý okresní hejtman v Kolíně Hübner/za okupace/ žádal, aby byl odsunut do Německa. Okresní národní výbor však trvá na původním usnesení, aby si dříve odpykal uložený trest na nucených pracích.

Hejtman Hübner-odsun do Německa.

Dne 14.ledna 1948 zemřel v Praze v č.p.204 v požehnaném věku bezmála 90 let libický rodák, bývalý starosta města Kolína, kolínský lidumil a pražský mecenáš, architekt Čeněk Kříčka. Pohřeb žehem se konal v pražském krematoriu ve Strašnicích dne 22.ledna

Čeněk Kříčka zemřel.

1948 v 11 hodin. Za místní národní výbor se pohřbu účastnili p.Karel Malý a JuDr.Emil Vokál.

18.dubna 1948 byla převezena urna zesnulého a pietně uložena do rodinné hrobky v Libici n.Cidlinou.

Dne 24.4.1948 zemřel advokát JuDr. Vilém Veletovský ve věku 69 let. Jako dobrý hudebník kdysi dirigoval též kolínskou filharmonii. Byl znám též jako spisovatel. Pod pseudonymem Vilém Velet vydal knihu exotických povídek Mlžiny minulosti. Kolínský LUSK vydal jeho knihu Nová cesta. Je to humoristické vyprávění o životě v Kolíně před sto lety.

JuDr.Vilém Veletovský, V.Velet zemřel.

Ve čtvrtek 5.srpna 1948 zemřel v Kolíně sedmidesátiletý kolínský kronikář František Straka, bývalý holič a starožitník. Byl jedním ze zakladatelů divadelního spolku Jirásek. Byl také zkušeným lidovým historiografem města.

František Straka zemřel.

Dne 21.9.1948 zemřel v Praze ve věku 54 let akademický malíř a bývalý profesor kolínského gymnasia profesor František Pavelka. Jeho dílo vyjadřuje hlavně krásu rytmického pohybu ženského těla,ilustroval též Karla Legera, Sokolské básně a písně, Cikánku,a Viléma Veleta Mlžiny minulosti.

František Pavelka zemřel.

P o m ě r y p o l i t i c k é .

Únorové události, volby do Národního shromáždění, volba
presidenta K.Gottwalda, konfiskace půdy.

V pátek dne 20.února 1948 oznámili ministři
strany národně sodialistické, čsl.strany lidové a slo-
venské strany demokratické prezidentu republiky Dr.E.
Benešovi, že podávají demisi ze svých úřadů ve vládě.

Únorové
události

Ohlas krise vlády se zanesl i do Kolína.
Občanstvo kritisuje politické události podle svého
politického přesvědčení. Ze závodů jsou odesílány re-
soluce. Zaměstnanci ČSD v Kolíně v počtu 610 se roz-
hodli v resoluci pro ÚRO a vládu. 603 hlasovali pro,
7 hlasů bylo proti. Závod Tatra na celozávodní schůzi
projednala resoluci, která byla schválena 800 zaměst-
nanci jednomyslně.

Z e sobotní schůze /21.února 1948/, ne které
zasedali zástupci města a okresu, byl odeslán tele-
gram prezidentu republiky: " Stavíme se bez výhrad za
presidenta naší lidově demokratické republiky a vlá-
du K.Gottwalda, zbavenou reakčních ministrů, která
splní budovatelský vládní program ve stanovené lhů-
tě.

Výzva předsedy vlády K.Gottwalda, aby byly
všude vytvořeny ze zástupců pokrokových politických
stran a zájmových složek akční výbory obrozené ná-
rodní fronty, realizoval v Kolíně již v sobotu 21.ú-
nora 1948 poslanec Koštejn a předseda ONV Juc.Vaníček,
kteří svolali zástupce politických stran a zájmových
složek na společnou poradu. Dostavili se četní funk-
cionáři ROH, JSČZ, SOPV, SČM, KSČ a čs.soc.demokracie.
Ze schůze byl odeslán telegram, jak shora uvedeno.

V pondělí dne 23.února 1948 proudily v 16
hodiny na náměstí davy pracujících z továren. Lid vy-

slechl projev zástupců nové národní fronty. Občanstvo provolávalo slávu Rudé armádě, gen. Stalinovi, presidentu republiky Dr. Edv. Benešovi, předsedovi vlády K. Gottwaldovi a SNB. Na shromáždění byla shválena resoluce a akční výbor, který se prvně sešel 23. února 1948 na radnici.

Ustavující schůze OAV se konala na kolínské radnici v pondělí dne 23. února 1948 ve 20 hodin. V čelo byl postaven jako předseda poslanec KSČ Koštejn. V téže schůzi rozhodl akční výbor až na další s okamžitou platností zbaviti funkce členy rady ONV Šálka a Ptáčka/nár. soc/ a Fr. Šafaříka/strana lidová/. Na dovolenou byli s okamžitou platností navrženi úředníci ONV Šubrt, Husák, Doušová, propuštěny úřednice Beranová a Hefková, z bezpečnostního oddělení přeložen Fetter.

V úterý dne 24. února 1948 byli pozváni před akční výbor ředitelé závodu ke složení slibu odpovědnosti za řádný chod podniku.

Okresní akční výbor vydal výzvu ke všem obcím: "Utvořte ihned místní akční výbory ve svých obcích z osvědčených a spolehlivých zástupců všech politických stran a ze zástupců všech nadstraničských organizací, jako ROH, JSČZ, SOPV, SČM a pod. Členy akčního výboru mohou býti jen osoby, jež jsou důslednými zastánci lidové demokracie a socialismu. --- Akční výboray nepřipustí hanobení slovanského vlastenectví, zejména SSSR a bdí nad očistou veřejného života od nepřátel všeho pracujícího lidu. Osoby veřejného života a národní výbory, které projeví nesouhlas slovem nebo skutkem s vládou, budou okamžitě odvolány se svých míst a zbaveny funkcí. Ustavené akční výbory buďtež předloženy ~~akčnímu~~ lidu ke schválení na veřejném shromáždění. Ve všech záležitostech se místní akční výbor obrací na okresní akční výborn národní fronty v Kolíně.

Okresní akční výbor vydal provolání ke stra-

ně národně socialistické a ke straně lidové: "Očistě svoje řady od zpátečníků a rozbíječů naší národní fronty, skončujte se živly, jejichž třídní zájmy nejsou slučitelné se zájmy demokracie a pokroku. Vyzýváme vás ke spolupráci na široké základně obnovené národní fronty a ke zvýšenému úsilí na splnění dvouletého plánu. Utvořte ihned akční výbory ve svých stranách, které se postarají o očištění vlastních řad od zrádců a rozvratníků našeho národa! Vylučte je ze svých řad okamžitě!"

24. února 1948, přesně ve 12 hodin se rozezvuly sirény kolínských továren a zastavily se stroje. Zaměstnanci se sešli v největších halách, kde vyslechli zprávy delegátů celostátního sjezdu závodních rad a závodních odborových skupin v Praze. V některých podnicích byl vyslechnut rozhlasový projev gen. taj. ÚRO Evžena Erbana.

Zaměstnanci MNV se shromáždili ve velké zasedací síni, kde vyslechli rozhlasový projev E. Erbana. Po projevu podal zprávu ze sjezdu závodních a zaměstnaneckých rad p. Dobiáš.

Na den 24. února 1948 byla svolána plenární schůze MNV, na níž předseda MNV Ladislav Volenec prohlásil k přítomným:

Paní a pánové!

Události posledních dnů a vnitropolitická k krizi u nás dostoupily před několika dny svého vrcholu. Ministři strany národně socialistické, lidové a ministři strany slov. demok. podali demisi. Tato demise prohloubila ještě více politickou krizi u nás. Ve smyslu výzvy předsedy vlády dochází na území naší republiky k vytvoření akčních výborů z příslušníků strany soc. dem., komunistické, ÚRO, JSČZ, SČM a demokr. sil strany nár. socialistické a lidové, pokud se k spolupráci přihlásí. Strany komunistická a soc. demokratická a

výše uvedené složky národa za spoluúčasti ÚRO školaly na včerejší den velký veřejný projev na kolínské náměstí. Dostavily se spontanně všechny závody, aby vyslechly v počtu asi 7.000 osob projev zástupců ÚRO, strany komunistické, soc. demokrat. Účastníci schválili vytvoření akčního výboru pro kolínský okres. Akční výbor se pak večer ustavil a usnesl se na některých opatřeních, platných pro náš okres. Akční výbor nahrazuje dne s národní frontu, resp. je rozšířenou národní frontou o ROH, SČM a JSČZ a pokrokové živly ostatních politických stran. Je to dnes vrcholý politický orgán v okrese, který má zajistiti klid a pořádek na okrese, pokračování v plynulé práci našich průmyslových podniků, zásobování občanstva. Na pokyn okresního akčního výboru mají býti okamžitě vytvořeny MAV, které převzou úkoly národní fronty, aby MNV se dal i se svým úředním aparátém do služeb tohoto vrcholného orgánu lidově demokratické republiky.

Na otázku, zda si přeje někdo slovo, přihlásila se JuDr. L. Hynková a ve své odpovědi upozornila na košickou dohodu a platné zákony, které uznávají vytvoření národních výborů jako orgány lidově demokratického státu a jakékoliv vytvoření akčních výborů považuje za protizákonné a odporující košické dohodě.

Předseda L. Volenec ve své odpovědi zdůraznil, že situace, která povstala demisí reakčních ministrů, ohrozila základ našeho státu a tudíž z důvodů ohrožení bezpečnosti státu musí býti učiněna opatření, která by zajistila klid a pořádek a jedním z těchto opatření je vytvoření akčních výborů, které ze svých řad nevyklučují dobré Čechy pokrokové a lidově demokraticky smýšlející.

Dále se ke slovu přihlásil finanční ref. J. Herout, který přečetl návrh KSČ na resoluci panu pre-

sidentu republiky, a následujícího znění: "Žádáme pana presidenta republiky, aby přijal demisi ministrů, kteří nechtějí plniti program vlády, který podepsali v roce 1945 v Košicích a zpronevěřili se tak národní frontě. Žádáme, aby vláda K.Gottwalda byla doplněna členy věrnými národní frontě a košickému vládnímu programu."

Po přednesu resoluce se přihlásil p.Suntych a navrhl, aby byla vzhledem k vyjádření paní JuDr.L. Hynkové přerušena jakákoliv spolupráce s těmi, kteří se nehodlají zapojit do nově vytvořené národní fronty.

Slova se ujal I.náměstek Vl.Mikysa a prohlásil, že až dosud nemá žádné směrnice od ústředního výkonného výboru strany národně sodialistické, který právě zasedá v Praze a nemůže tudíž o žádném návrhu hlasovat. P.Svojša upozornil, že MNV je samostatnou složkou, která nemusí brát ohled na stanovisko strany. I.náměstek Vl.Mikysa znovu zdůraznil, že pro něj musí být rozhodující stanovisko strany, které dosud nezná a nemůže tudíž o návrhu hlasovat.

Debata byla skončena a předseda dal hlasovat nejdříve o svém návrhu, t.j. na zapojení se MNV do akčního výboru. Návrh byl přijat 18 hlasy zástupci KSČ a soc.dem. Hlasování se zdrželi zástupci strany národně sodialistické a strany lidové, celkem 14 hlasů. Stejným poměrem byl schválen návrh na resoluci presidentu republiky.

Okresní akční výbor národní fronty v Kolíně vyzval předsedu MNV, aby vytvořil místní akční výbor. Byl sestaven 25. února 1948. Jsou v něm zastoupeni zástupci KSČ, soc.dem a zemědělci, KOR a SČM. Předsedou se stal L.Volenec, dalšími členy taj.Pechar, K. Kúrka, V.Kotlář, R.Pacovský, K.Daněk.

Akční výbor vyloučil členy MNV K.Hejduka,

Vl. Mikysu, F. Andrleho, M. Ekerta, F. Jelínka, J. Zahajského.

Byly uzavřeny sekretariáty strany národně socialistické a strany lidové, dokud akční výborů obou stran nepředloží seznamy všech očištěných členů. Je to usnesení krejského akčního výboru.

14. března 1948 sešli se v 9 hodin v divadle zástupci akčních výborů z 92 obcí okresu. Při zahájení bylo pietně vzpomenuáno min. zahrničí Dr. H. c. Jana Masaryka. Předseda akčního výboru okresního Koštejn zhodnotil politický význam akčních výborů.

16. 3. 1948 byla svolána plenární schůze. Při zahájení zdůraznil předseda v krátkém projevu význam této schůze. "Opět se scházíme, abychom na rozšířené základně národní fronty pracovali ve shodě s vůlí pracujícího lidu." --- Potom vzpomněl tragické smrti zahraničního ministra Dr. h. c. Jana Masaryka, jehož památku všichni uctili povstáním. --- Nově jmenovaní členové pléna MNV složili slib. Jsou to: J. Pechar, Jan Zlatohlávek, R. Pacovský, F. Kampe, J. Korbel, D. M. Ravcová, V. Říha, K. Daněk, L. Řetovský, J. Eliášová, Č. Hrabal, L. Fischer, K. Hejduk. --- Za odvolané členy z rady MNV navrhl místní akční výbor NF následující: J. Pechara, J. Zlatohlávka, K. Danka, R. Pacovského, K. Hejduka, L. Fischera. Návrh akčního výboru byl jednomyslně schválen. --- Za odvolaného I. náměstka Vl. Mikysu byl zvolen dosavadní II. náměstek K. Malý a druhým náměstkem zvolen J. Pechar.

V sobotu 20. března 1948 sešli se národní správčové, dosazení do podniků a závodů. Svoloal je okresní akční výbor. Místopředseda akčního výboru prohlásil, že byla tato porada svolána, aby národní správčové dostali informace a pokyny k další práci, jež je na těchto odpovědných místech čeká.

Místní akční výbor národní fronty v Kolíně

64

se Svazem české mládeže a ROH vyhlásily na neděli 21. března 1948 "Národní směnu vítězství." Aby byla zaměstnancům umožněna účast na Národní směně vítězství, učinila železniční správa opatření, aby všechny osobní vlaky, sloužící k dopravě do zaměstnání, jely v neděli 21. března jako ve všední den. Občanstvo, které se nezapojí do Národní směny v podnicích a závodech, se žádá, aby každý před svým domem očistil chodník a vozovku tak, aby celé naše město bylo ve vzorném pořádku.

Oč časných hodin ranních se rozjížděly čety na určená stanoviště. Dělníci nastupovali do svých továren, úředníci do svých kanceláří. Bylo zaházeno mnoho kráterů, které připomínají Kolíňanům neblahé nálety na Kolín. Bylo oškrabáno mnoho cihel/Z bouraček po náletech/ a tak ušetřeno mnoho cenného materiálu na stavbu nových domů. Vojáci a SB provedli výkop k položení telefonního kabelu v délce 1 km. Viděli jsme starší občany, kteří svědomitě obrývali půdu kolem stromků na chodnicích. Viděli jsme i hospodyně, které si našly při vaření ještě dostatek času a zametly před domem chodník a mnohé z nich i s svůj úsek silnice. Školní mládež se věnovala hlavně sběru odpadků. Bylo to nespočetné množství vozíků jezdících dům od domu, kde všude na ně čekaly ne hromádky, ale opravdové hromádky odpadků všeho druhu. Je nutno dznat, že se sebralo s odpadky mnoho nepotřebného haraburdí. Takové předměty budou putovat do závažkových jam. Výsledky sběru jsou tak veliké, že nákladní auta do pozdního večera jezdila a svážela důležitý materiál.

Okresní úřad ochrany práce v Kolíně vyzval všechny zaměstnavatele, aby mu ihned oznámili osoby, jež byly akčními výbory propuštěny. Všechny postižené osoby se mají též hlásiti za účelem evidence u o-

65

kresního úřadu ochrany práce v Kolíně.

Stálé voličské seznamy byly vyloženy denně od 16. do 31. ledna 1948. Je v nich zapsáno 15.853 osob. Z toho je 8645 žen a 7.208 mužů. Mají tedy ženy většinu.

Rada MNV se usnesla, aby byla za práci na voličských seznamech vyplacena 18.660,-- Kčs.

Město Kolín patří do jedenáctého volebního kraje se sídlem v Havlíčkově Brodě. Z Kolína byli na kandidátní listině navrženi: JuDr. Ant. Polišenský, advokát, JuDr. Mir. Jelínek, advokát, Rudolf Koštejn, mlynářský dělník.

Na všech předvolebních schůzích varovali řečníci před bílými volebními lístky. Zaměstnanci továren se zavazují volit jednotnou kandidátní listinu NF. Tak na př. v národ. podniku Tesla se podepsali všichni zaměstnanci na listinu, která měla nápis: Volíme jednotnou kandidátku! K volbám vydal Československý Červený kříž provolání, v němž vítá jednotnou kandidátní listinu NF, která je nejlepším vyjádřením sjednocení národa. Volby zajistí mírové a radostné budování naší republiky.

Zástupci Havlíčkova Brodu vyzvali město Kolín, aby soutěžili o nejlepší výsledky ve volbách. Na soutěž bylo přistoupeno a kult. ref. Karel Hejduk byl pověřen, všeestrannou propagací soutěže. Delegace z H. Brodu odevzdala do rukou představitelů města ozdobný pamětní list s výzvou a podmínkami soutěže. Delegace z Kolína odevzdala též pamětní list, ve kterém se zavazuje k plnění soutěže. Také Český Brod vyzval Kolín k soutěži o nejmenší počet lístků. Současně soutěžili mezi sebou i jednotlivé okresy.

V předvečer voleb 29. května pořádá AVNF

Volby do
Národního
shromáždění.

v Kolíně velký manifestační projev na Kmochově ostrově. Promluvili kandidáti havlíčkobrodského volebního kraje David a Koštejn/KSČ/, Jelínek/soc.dem/, Šafařík /čs.str.socialistická/, Polišenský/strana lidová/.

O volbách byly kolínská záchraná stanice ve stálém pohybu. 4 auta dopravila do volebních místností na 150 starých a nemocných voličů.

Počet voličů 13779. Pro národní frontu hlasovalo 10.847, bílých lístků 1995, neplatných 935. Nejlepší výsledky byly v měšťanské škole chlapecké v Kolíně na Zálabí, kde bylo 12 lístků bílých a 759 pro národní frontu. Pro jednotnou kandidátku tedy hlasovalo 85,6%, bílých lístků odevzdalo 14.4% voličů.

Výsledky voleb.

Nově zvolenými poslanci kraje jsou: Václav David, JuDr. Polišenský, Josef Šafařík, JuDr. Jelínek, Hermína Veverková, Jindřich Pešák, Rudolf Koštejn a Václav Pašek

Čáslav vyhrála soutěž měst, Kolín soutěž okresů a má také nejvíce vlasteneckých obcí/neměly při volbách bílé lístky/.

Občané, kteří provozovali černý obchod, byli dopadeni a odsouzeni, nemají volebního práva. Rovněž nevolily ty osoby, které byly z důvodů politických volebního práva zbaveny.

14.června 1948 se konala v Praze volba presidenta K.Gottwalda. Ve většině kolínských závodů byl uspořádán společný poslech rozhladů, který vysílal průběh volby.

Volba presidenta K. Gottwalda.

Z Kolína bylo odesláno v den volby 20 telegramů kratších a 84 telegramů od 80 do 100 slov. Některé telegramy byly ještě delší. Druhý den bylo odesláno 7 0 pozdravných telegramů.

Pane presidente!

Telegram
železničářů

Zaměstnanci ČSD Vás srdečně zdraví a ze srdce blahopřejí k Vašemu zvolení prezidentem republiky. Jako věrná modrá armáda se ze všech sil přičiníme o splnění budovatelského programu, jehož jste Vy tvůrcem.

Z zaměstnanci národního podniku Kablo v Kolíně naplněni nadšením o jednomyslné volbě, která vyjádřila jejich i všeobecné smýšlení lidu, přejí Ti, soudruhu presidente, dlouhého a pevného zdraví v práci pro blaho našeho národa a naší milované republiky.

Telegram
zaměstnanců
Kablo.

Závodní rada a závodní odborová skupina národního podniku Ramo v Kolíně jménem všech zaměstnanců závodu vyslovují svou radost nad zvolením K. Gottwalda prezidentem republiky. Po boku neúnavného bojovníka za práva pracujících a za šťastnou budoucnost budeme vždy věrně a neústupně státi. Naší prací pomůžeme splnit všechny úkoly ve prospěch státu. Našemu novému a dražšímu prezidentu mnoho zdraví a jeho práci zdar!

Telegram
zaměstnanců
Ramo.

Okresní národní výbor v Kolíně jménem všeho pracujícího lidu okresu Vám, pane presidente, u příležitosti dnešního slavného dne srdečně blahopřeje k Vašemu zvolení. Touto volbou celý československý lid dnes Vaším přičiněním jednotný, manifestačně prohlásil svůj vděk za Vaše zásluhy o jeho osvobození národní z r. 1945 i jeho osvobození sociální a politické, vrcholící v únoru 1948 a svou důvěru v další Vaše osvědčené vedení na cestě k socialismu tohoto pracujícího lidu okresu kolínského, Vám, pane presidente, okresní národní výbor slibuje, že Vás všichni zvýšeným úsilím, zejména na poli budovatelském, budeme podporovat ve Vaší práci ke zdatu a dalšímu rozkvětu naší lidově demokratické republiky. ---Předseda ONV Vaníček.

Telegram
ONV

Také MNV odeslal blahopřejný telegram.

Konfiskace byla provedena na majetku následujících osob:

Konfiskace půdy.

1. Zd. Richtrová a příbuzní: Asi 10 ha půdy. Jedná se vlastně o revisi 1. pozemkové reformy podle zákona Sb. 142/1946.

2. Jan a Boleslav Javůrkové: 61,57ha v katastru kolínském a 5,4 ha na katastru Zibohlavy. Půda byla rozdělena podle dekretu pres. republiky č. 12/1945.

Rozdělena většinou mezi drobné přídělce a to:

- 1 deputátník,
- 15 malozemědělců,
- 209 drobných zemědělců,
- 5 družstva,
- 8 obec, okres a stát.

3. JuDr. Knirsch: Konfiskováno jednak podle dekretu č. 12 a podle 108 1946 ve výměře 4,58ha/z toho patřila 1/3 Marianě Maisnerové/

Za půdu se platilo od 3.500,--Kčs do 4.000,-- za ha.

Přes 300 delegátů ze základních organizací komunistické a sociálně demokratické strany na Kolínsku bylo přítomno v neděli 23. května 1948 sloučení obou dělnických stran. Slavnost se konala v Zámecké restauraci. Hlavní referáty přednesli krajští tajemníci stran V. Krutina a Arnošt Spáčil.

Sloučení str. komun. a soc. dem.

Po sloučení obou politických stran sešli se také zástupci Socialistické akademie a Dělnické Akademie, aby projednali organizaci sloučení obou spolků. Nový spolek se jmenuje Socialistická akademie pracujících měst a venkova.

Sloučení dělnických spolků.

P o m ě ř y k u l t u r n í .

Školství, městské museum, LUSK/literární a umělecké sbírky města Kolína/, knihovna a čítárna, archiv, městské oblastní divadlo, divadlo, koncerty, přednášky, film, výstavy, oslavy, jubilea, výstavy.

M a t e ř s k é š k o l y .

Školství

Mateřské školy

Kolínská čtvrt'	tříd	žáků	Učitelů	
			mužů	žen
Kolín III., jih	1	25	-	1
Kolín IV, východ	2	83	-	5
Kolín II, západ	3	120	-	4
Kolín V, Zálabí	3	66	-	5
Kolín, Kutnohor, předm.	1	21	-	1

N á r o d n í š k o l y .

Národní školy

Kolín sev.obv.chlap.	5	178	3	3
Kolín sev.obv.dívčí	6	201	4	3
Kolín vých.obvod	11	388	2	10
Kolín záp.obv.	12	432	6	10

Z v l á š t n í š k o l y

Zvláštní škola

Kolín	3	41	1	2
-------	---	----	---	---

S t ř e d n í š k o l y .

Střední školy

Kolín město chlapec.	11	398	14	3
Kolín město dívčí	10	369	8	12

Kolín Zál.1.střední	6	228	11	9
Kolín Zál.2.střední	6	245		

Obě zálabské střední školy se vyučují v jedné budově /Ovčárská ulice/ a učitelský sbor je pro obě školy společný. Je to vlastně jedna veliká škola, která byla označena za školu vzorovou. Škola je umístěna v nově opravené budově, která byla za války poškozena náletem.

Název školy	Učitelů				Ostatní školy
	tříd	žáků	mužů	žen	
Obchodní akademie	12	429	22	4	
Základní odborná škola	30	802	15	3	
Gymnasium	13	343	20	5	
Zimní rolnická a zákl. odb. škola.....	2	45	2	-	
Hospodyňská škola	4	28	-	4	
Odborná šk.pro žen.pov.	9	222	3	17	
Zemská škola průmyslová	9	276	22	1	
Městská hudební škola	6	210	4	2	

Obce, ze kterých žáci docházejí do kolínských středních škol.

Obvody středních škol

K o l í n m ě s t o c h l a p e c k á .

Kolín/levý břeh Labe/Radovesnice, Křechoř, Štítary, Polepy, Starý Kolín, Polní Voděrady, Štáralka/z obce Nebovídy/, Klavary, Krakorec, Chaloupky/z obce Nová ves/.

K o l í n m ě s t o d í v č í .

Kolín/levý břeh Labe/, Křechoř, Kutlíře, Polní Voděrady, Štítary, Polepy, Hluboký Důl/z obce Nebovídy/, Starý Kolín, Klavary, Chaloupky/z obce Nová Ves/, ne-

rozhodnuto: Pašinka.

K o l í n Z á l a b í 1. s t ř e d n í.

Kolín Zálabí/pravý břeh/, Sendražice, Ovčáry, Konárovice, Tři Dvory, Hradištko.

K o l í n Z á l a b í 2. s t ř e d n í.

Totéž jako u 1. střední.

V únoru 1948 bylo ustanoveno podle nového
jednacího řádu kuratorům městského musea. Všechna mu-
seální oddělení jsou nyní sloučena pod jedním názvem
Městské museum v Kolíně. Patří k němu Dvořákovo muse-
um Kolínska v Pravěku, historické a národopisné muse-
um, LUSK/literární a umělecké sbírky města Kolína/
s městskou obrazovou galerií, Kolínské museum čs.odbo-
je a městský archiv. Kolínské museum má velmi cenné
památky, nemá však dostatek místa na jejich vystavení
a tak velká část sbírek je uskladněna v bednách. Sprá-
va musea hledá místnosti. Židovská náboženská obec pro-
půjčila museu místnosti v 1. poschody synagogy, kde bu-
de umístěno historické a národopisné museum.

Městské
museum.

Kulturní referent Kafl Hejduk navrhl v 82.
schůzi rady MNV, aby místní národní výbor převzal zá-
štitu při slavnostním otevření "Dvořákova musea Kolín-
ska v pravěku." Současně bude odhalena tvůrci praehis-
torické části musea Dr. Fr. Dvořákovi, lékaři z Červe-
ných Peček, pamětní deska.

Dvořákovo museum Kolínska v pravěku bylo ~~st~~
slavnostně otevřeno v neděli dne 13. června 1948 o půl
11. hod. dopol v budově musea/u chrámu sv. Bartoloměje/
po záštitou okresního národního výboru, místního národ-
ního výboru a za účasti zástupců Karlovy university,

Otevření
musea

státního archeologického ústavu, ministerstva školství, ministerstva zemědělství, úřadů a kruhů odborných.

"Dokázali jsme to, že sbírky z Kolínska v pravěku mluví nejen k odborníkům, ale i k nejširším lidovým vrstvám. Jejich instalace dává udělený obraz o životě našich předků ve starší i mladší době kamenné, bronzové i železné." To je část proslovu universitního prof. Dr. Jana Filipa, který prehistorické oddělení nově uspořádal. Jako osobní přítel MuDr. Frant. Dvořáka zhodnotil jeho dílo a jeho růst v badatele mezinárodního jména. ----"V museu je vystavena pouhá desetina nálezů za 15 let neúnavné sběratelské činnosti. I Němcům byl zřejmý velký význam pravěkých vykopávek. Bylo jim známo i velké jméno MuDr. Františka Dvořáka. Zatkli jej v roce 1943 a popravili. My dnes splňujeme jeho odkaz a dáváme drahocenné sbírky celé veřejnosti."

Po obsažném proslovu Dr. Filipa promluvil zástupce ministerstva školství Dr. Matouš. Za ministerstvo informací insp. Gregor, za Karlovu univers. prof. Dr. Eisner, představitelé státního archeolog. ústavu a Národního musea. Předseda ONV Jud. Vaníček a předseda MNV L. Volenec poděkovali Dr. Filipovi a insp. Řehořovi za uskutečnění tohoto velikého díla.

U příležitosti otevření musea /prehistor. oddělení/ vydalo kuratorium publikaci s názvem: "Dvořákovo museum Kolínska v pravěku", jejímž autorem je Dr. Jan Filip, profesor Karlovy university. Obsahuje popis sbírek musea a hodnotí vynikající zásluhy Dr. Fr. Dvořáka. Cena 12,--Kčs.

Publikace
o museu

Sbírky v museu jsou upraveny tak, že nálezy mluví především samy. Ukazují náplň života v pravěku a hlavní jeho rysy hospodářské, společenské i kulturní. Návštěvník si odnáší z musea jasný obraz celého vývoje. Tento obraz ještě zjasňují a doplňují kres-

by na stěnách schodiště.

Městské museum předložilo ke schválení a proplacení účty, související s instalací Dvořákova musea:

1. Akademickému sochaři V.J. Hnízdovi v Kolíně za vyhotovení pamětní desky Dra Dvořáka na průčelí musejní budovy.....	27.500
2. Odměna za práce přes čas pro 7 zaměstnanců ze státního ústavu arch. v Praze.....	12.100
3. Účet za průvodce Dvořákovo museum.....	7.000

	46.000

Návštěvní doba byla v 82. schůzi rady MNV určena takto:
 Všechní dny od 8-17 hod., v neděli a ve svátek od 8 do 12 hod.
 Vstupné: Dospělí Kčs 5,--, školáci a vojsko Kčs 2,--, hromadné návštěvy školní Kčs 1,-- za osobu.

Návštěvní doba v mu-seu

Ministerstvo školství a osvěty oznámilo v červnu svým přípisem, že vítá zprávu o zdárném postupu jednání o sloučení kolínských museí a blahopřeje k rozhodnému úspěchu, jakým bylo otevření Dvořákova musea. Ministerstvo si přeje, aby stejná péče byla věnována též ostatním oddělením musea.

Archeolog MuDr. Dvořák pořizoval drobná vědecká pojednání o všech sbírkách a nálezích na Kolínsku. Když byl v září zatčen gestapem/1941/, byly tyto cenné písemnosti u něho v bytě nalezeny a zabaveny. Rukopis Dr. Dvořáka byl velmi těžko čitelný. Znali ho jen dva lidé: jeho choť a jeho spolupracovník a přítel insp. Josef Řehoř. To vše gestapo nevědělo a tak poslalo spisy do Prahy, neboť doufalo, že v nich odhalí nějaké protistátní činy, které Dr. Dvořák v odboji podnikal. V Praze si se spisy nevěděli rady a tak je poslali Dr. Streitové do Liberce, aby je přeložila do němčiny. Ani

Spisy MuDr. Dvořáka u gestapa

74

zde se rozluštění Němcům nepodařilo a tak spisy putovaly do Národního musea do Prahy. Z Prahy spisy odeslali do Drážďan, kde byl Dr. Dvořák vězněn a jemu nařídili, aby je krasopisně opsal. Ten slíbil, že spisy opíše, ale jen s tou podmínkou, když ho propustí z vězení. Proto spisy putovaly zpět a přijeli s nimi do Kolína k insp. Řehořovi, který byl tehdy pověřen správou musea, aby on spisy opsal tak, aby byly čitelné. Celá tato procedura trvala jeden a půl roku, po které byly spisy v kolínském museu a po převratě je insp. Řehoř odevzdal prof. Dr. Filipovi.

Do 10. srpna 1948 bylo v museu vybráno 2836 korun a prodáno za 4.000,-- Kčs průvodců/Dvořákovo museum Kolínska v pravěku/. Bylo by třeba větší propagace musea.

Kuratorium městského musea zaslalo radě MNV zprávu o dosavadní návštěvě Dvořákova musea: "Od otevření musea do 30. září 1948, tedy za 3 a půl měsíce navštívilo museum celkem 1885 osob. Na vstupném bylo vybráno Kčs 9.045,30. Za průvodce se utřžilo 5.646,--"

Podle poslední vůle zemřelého advokáta JuDr. Funkeho, mají dědičky Miluše a Anna Funkovy vyplatit k uctění památky profesora Jaromíra Funkeho "Literárním a uměleckým sbírkám města Kolína obnos 10.000,-- Kčs. Notář Dušek, projednávající pozůstalost, žádá na popuš dědiček o prominutí, resp. o slevu tohoto odkazu vzhledem k jejich finanční tísní. Podle návrhu LUSK bylo usneseno, aby místní národní výbor upustil od poloviny shora uvedeného odkazu.

Odkaz
JuDr. Funkeho
museu

Výpis ze Zprávy o činnosti městského musea v Kolíně.

Dnem 15. prosince 1947 vešel v platnost nový organizační řád a jednací řád kuratoria městského musea v Kolíně, schválení v plenární schůzi místního národního výboru v Kolíně dne 11. prosince 1947.

Činnost
musea
v r. 1948

Podle § 2 tohoto řádu bylo zvoleno nové kuratorium městského musea, které konalo ustavující schůzi dne 28. února 1948.

Dvořákovo museum Kolínaka v pravěku navštívily tyto významné osoby:

Význačné návštěvy v museu

Zdeněk Rajevský, ředitel ústavu pro bádání o slovanských záležitostech v Poznani,

Dr. Vitild Hansl, ředitel praehistorického ústavu v Poznani, Dr. Ludevít Savický, ředitel praehistorického ústavu ve Varšavě/2x/, dva universitní profesoři z Budapešti, hosté z Moskvy, z Francie, Anglie, Belgie, Rakouska a z Ameriky.

Celkem navštívilo museum 1331 žáků a 1200 osob dospělých.

Na činnost v roce 1948 dostalo museum tyto subvence a dary:

Ministerstvo školství věd a umění.....	Kčs	50.000	Dary museu
Okresní národní výbor v Kolíně.....	"	5.000	
Zemský národní výbor v Praze pro museum....	"	5.000	
---"--- pro mus.odboje "	"	5.000	
Sdružení přátel a rodáků z Kolína v Praze			
na stavební fond musea.....	Kčs	3.500	
Spořitelna města Kolína	"	5.000	
Živnobanka v Kolíně	"	1.000	
Celkem.....	Kčs	<u>74.500</u>	

Paní BohŠtolbová, vdova po J.Štolbovi, bývalém řediteli městského musea v Kolíně darovala musea vkl.knižku na vázaný vklad u Živnobanky v částce 15.465,40Kčs.

Sbírký musea byly rozmnoženy:

Ředitelství vodních cesta darovalo vybagrovanou mamutí stoličku/v Klavarech/ a jednu nádobku. Boh. Flener, okresní školní insp. v Kolíně l kamenný mlat, nalezený při stavbě v Sendražicích. Okresní školní výbor v Kolíně daroval 20 knih, Česká akademie věd a u-

mění v Praze 21 knih, museum v Uherském Hradišti 6 knih, Okresní hospodářská záložna v Kolíně 40 knih, Ferd. Falber, ředitel plynárny v Kolíně 203 knih, Marie Cyvínová, dcera advokáta v Kolíně, 5 knih, Marie Dvořáková b Kolíně 6 knih, Alois Labounek, zahradník v Ratboři 2 knihy, Jaroslav Vitek, ředitel banky v.v. v Kolíně 4 knihy, Boh. Jiskra, ředitel školy v.v. 7 knih, celkem 314 knih.

Pan Ferd. Krátký, obchodník hudebními nástroji v Kolíně daroval museu jeden spinet, pan Jan Tomáška z Týnce n.L. 1 majolikovou nádobku s víčkem, 1 ozdobnou lžičku a 1 vyřezávanou skříňovou výplň, paní Boh. Štolbová v Kolíně 1 misník a 7 talířů, pan Alois Labounek z Ratboře 1 plaketu a p. J. Vodňanský v Kolíně také 1 plaketu. Do úschovy převzalo museum z továrny Synthesia v Kolíně 228 knih.

Literární a umělecké sbírky města Kolína--LUSK.

Je to stručný výpis ze zprávy o činnosti LUSK v roce 1948.

V činnosti ediční nebylo v tomto roce pokračováno hlavně pro nedostatek přidělu papíru, ale postarali jsme se o to, aby díla dříve vydaná byla vyprodána, takže všechny svazky edice Lusk jsou rozebrány.--Výstavní činnost byla velmi značná. Bylo uspořádáno v roce 1948 5 výstav: Kutná Hora ve fotografii Bedřicha Běrvída, druhá výstava byla Ukázky umělecké výchovy na reálném gymnasiu v Kolíně, o níž se přičinili hlavně prof. Zd. Vitek a Boh. Kutil. 3. výstava: Památky sokolské župy Tyršovy v Kolíně; 4. výstava byla na námět: 75 let Kmochovy hudby. Pátá a poslední výstava byla pořádána k počtě 75. narozenin národního umělce malíře Dr. h. c. Maxe Švabinského.

V letech 1939-48 bylo uspořádáno 33 výstav a navštívilo je celkem 41.375 osob, průměrně 1254 o-

Činnost

LUSK v

roce 1948

Výstavy
v Lusk

soby jednu výstavu. Z celkového počtu návštěvníků bylo 2338 mimokolínských.

Výstavou Švabisného končí vůbec výstavní činnost LUSK v jeho vlastních místnostech, neboť budou nyní definitivně instalovány pro význačné kolínské osobnosti hlavně Legera, Machara, Fischera a jiné.

Co se týče vnitřních prací LUSK, bylo pokračováno v pořizování kartotekových seznamů a jako důležitá pomůcka byla sestavena kartoteka 526 vynikajících Kolíňanů s daty narození, příp. úmrtí, uvedením zaměstnání a v kterém oboru dotyčný vynikl.

Kartoteka v LUSK

Podle dohody se Svazem českých muzeí v Praze utvořily LUSK v tomto roce pracovní celek s městským muzeem v Kolíně, zachovávající si při tom vlastní kuratorium, rozpočet a volnost rozhodování v odborných i administrativních vědech. Ponesou nyní název MUSEUM MĚSTA KOLÍNA, odd. LUSK.

Sloučení musea s LUSK

Ke konci je pak naší povinností vzpomenouti pana Františka Straky, který zemřel dne 5.srpna 1948. Byl dlouholetým agilním členem kuratoria.

Počet svazků 1948.

Druh	Stav 1.1.48		Přibýlo		Ubylo		Koneč. stav
	koupí	darem	koupí	darem	ztrátou	vyřezeno	
Zábavné	10.934	937	78	6	39		11.904
Naučné	7.319	680	16	2	7		8.006
Časopisy	4.640	13	-	-	-		4.653
Hudebniny	435	44	-	-	-		479
Pro mládež	2396	269	5	4	26		2.640
Cizojazyč.	281	8	1	-	-		290
Celkem	26.005	2.051		84			27.972

Knihovna a čítárna. Počet svazků

Legitimace pro mládež	1,50 Kčs
Poplatek za výpůjčku pro dospělé	1,--"
Poplatek za výpůjčku pro mládež za dva týdny.	0,50 "

Č í t á r n a.

Čítárna

V roce 1948 otevřena 30 týdnů/6 dní v týdnu, t.j. 24
hod. týdně/

Počet vyložených časopisů:

Časopisy
počet

Deníky.....	7
Týdeníky.....	11
Obrázkové	75

Celkem	93

Příruční knihovna.

Má celkem svazků.....198

Knihovní rada:

Knihovní
rada

Předseda: Emanuel Čermák, vrchní řed. spořitelny
 Jednatel: Václav Trojan, ředitel školy,
 knihovnick: Jaroslav Janík,
 Jaroslav Startl, ředitel obch. akademie,
 Ing. V. Šplíchal.
 Ing. K. Filipovský, profesor zemské průmysl. školy,
 Karel Klouda, odb. učitel,
 Zd. Prášková, soukromnice,
 JUDr. M. Čechy, min. komisář.

Pomocné síly:

Karel Svoboda: administr. účetní a pokladník, katalog.
 Josef Bartl: půjč. služba.

- Karel Caltá:půjč. služba.
- Čeněk Horák:půjč. služba.
- Frant. Paleček: Dozorce ve studovně a čítárně.
- Vlasta Šílová:půjč. služba.
- Marie Pálečková:čistička.

A r c h i v .

Archiv.

Opisuji Zprávu o činnosti archivu města Kolína za rok 1948, která uvádí vše nejhlavnější z činnosti archivu.

V umístění a rozřídění archivu nenastaly během roku 1948 žádné změny. Stížnost o nečistotě v chodbě při vstupu do archivu došla sluchu u pana předsedy MNV a byl proveden potřebný pořádek. Rovněž bylo vyhověno žádosti o pravidelném a častějším čištění archovních místností od prachu.

Nejpamátnější událostí min. roku bylo nalezení a zpětné získání kolínské pamětní knihy Memorialis et judicialis liber, zapůjčené 30.září 1891 prof. Dr. Jaromíru Čelakovskému. Podrobnosti o hledání knihy a o všem,co se kolem toho sběhlo, jsem již kuratoriu městského musea,MNV i kolínské veřejnosti sdělil. Pamětní kniha je nyní od 11.11.1948 opět uložena v tresoru městského archivu.

Memoria-
lis et ju-
dicialis
liber

Během roku 1948 získal archiv celkem 10 přírůstků v písemných dokladech a 2 staré mapy. Přírůstky ty jsou: 2 knihy pozemkové z roku 1777 a 1779 /dominikál a rustikál/ panství kolínského. Knihy ty byly prostřednictvím archivu země České za pozemkové knihy obce Velemyšlovce /za Zatecku/ vyměněny. Dále byly od městského musea získány:svazek písemností o rakousko pruské válce z roku 1866 a tři svazky denních výdajů bývalého děkana Svobody. Od soukromníků získáno darem: od pí Reitharové křestní, domovský a úmrtní list Antonie a Marie Martinovských z Kolína a od p. Straky Fr.st. za"Ročenky č. 1 a 2 získán :vý-

Přírůstky
v arch.

uční list pekaře Václava Kopečného z roku 1797 a tři listiny z roku 1660 a 1812.

Mapy, které muzeum odevzdalo archivu, jsou:

- 1. Katastrální mapa Kolín. Špitálského dvora a
- 2. katastrální mapa vys. rytíř. vraždovského panství, zámku a vsi Nový Hrádek /u Zásmač/

Obsáhlejších prací v oboru nrodopisném bylo zpracováno pro soukromé zájemce celkem 10.

Příroční knihovna archivu obohacena byla periodikami: "Časopis společnosti přátel starožitnos- tí " a "Zprávy památkové péče"/min. školství/. Od archi- vu země České došlo darem 5 odborných publikačů: Mo- numenta Vaticana III/1, Codex III/1, Katalogy I/5, Propaganda T.P.I/1 a Katalogy I/1, I/2, IV/1.

Příruč.
knihovna
archivu,
-
přírůstek

Ministerstvo dopravy za spolupráci a zapůj- čení archivalií věnovalo knihu Ing. Josefa H onse Velká cesta/jedná o stavbě železnice Kolínem 1843- 1845/.

Subvence min. školství, poskytnuté archivu v obnosu 2.000, --Kčs, bylo v r. 1948 použito k vaz- bě knih příruční knihovny archivu. Na r. 1948 subv. vyžádána nebyla. Z městského důchodu byla za rok 1948 poskytnuta archivu zálcha 2.000, --Kčs na za- koupení potřebných tiskovin a jiných nezbytností a obnost ten řádně vyúčtován.

Subvence
archivu

Archiv nyní sbírá materiál o průchodech a pobytu ruských vojsk Kolínem v letech 1735, 1748, 1799 až 1814 a chce tento materiál zpracovati knižně k 150. výročí pobytu generála Suvorova v Kolíně, které pří- padne na 29. ledna 1950. Archiv předpokládá, že by za pomoci všech kulturních institucí kolínských a pod- pory Spol. přátel SSSR bylo možno v květnu 1950 vzpo- menouti/s příslušnou výstavou dokumentů a fotografií/ nejenom pětiletého výročí příchodu Rudé armády, ale i 150. výročí pobytu gen. Suvorova, kteréžto výročí by-

Průchody
ruských
vojsk.

lo by možno oslavit pamětní deskou na domě č.7/I, výstavkou dokumentů, týkající se průchodů Růžů Kolínem, akademií a pod. Historickou studii o průchodech ruských vojsk Kolínem připravuje archivář pro Vojenský historický ústav v Praze. Elaborátu bude možno použít i pro vydání soustavné brožury pro zamýšlené kolínské suvorovské oslavy.

To je v podstatě vše nejhlavnější z činnosti archivu za rok 1948.

pplk. Vojtěch Prášek,
městský archivář v.r.

M ě s t s k é   o b l a s t n í   d i v a d l o
v   K o l í n ě.

Divadlo.

Vznik
MOD

Ředitel Středočeského divadla v Mladé Boleslavi doporučil MNV zříditi pro město Kolín a okolí samostatný herecký soubor, který by však zůstal pod společnou správou Středočeského divadla. Tím by byla zajištěna vyšší umělecká úroveň divadla, zaručena až dvě představení v týdnu a dán podklad k většímu rozvoji kulturního dění v Kolíně. Nekrytý schodek by musel být pojat do obecního rozpočtu. Finanční referent Herout prohlásil, že si je vědom toho, že kultura není rentabilní, avšak v zájmu zvyšování kulturní úrovně národa nutno provést určité oběti. Též předseda MNV L. Volenec zhodnotil význam stálého divadla. Na návrh kulturního referenta K. Hejduka bylo v radě MNV usneseno, aby byl dán souhlas ke zřízení tohoto souboru a byl zmocněn administrativní ředitel, Karel Roubík, aby jej sestavil, ovšem se zásadní výhradou, že rozpočtová položka na úhradu nákladu bude ZNV schválena, resp. schválen virement.

Usnesení MNV však nebylo schváleno ZNV, poněvadž území republiky bude rozděleno na t.zv. divadel-

ní oblasti, tedy i Kolín bude mít svou oblast. Divadlo bude obhospodařováno jako podnik MNV. Zaměstnanci divadla budou zaměstnanci MNV. Obce v oblasti, které se přihlásí, musí se zavázat, že budou uhrazovat celý průměrný náklad za každé představení a tento náklad bude ve všech obcích stejný. Každá obec bude vzniklý schodek vkládat do svého obecního rozpočtu.

Poněvadž město Kolín projevilo souhlas se zřízením stálého městského a oblastního divadla se sídlem v Kolíně, stanovil ZNV divadelní oblast takto: pol. okresy Čáslav, Kutná Hora, Kolín a soudní okres Ládeč n.S.

7. června 1948 se sešli na radnici zástupci některých měst oblasti, aby projednali některé otázky nové divadelní scény. Na scénu se již dostavil nově jmenovaný umělecký šéf divadla ředitel Karel Třešňák, který naznačil úkoly právě budovaného divadla.

Přípisem ze dne 7. června 1948 dalo ministerstvo školství předběžný souhlas ke zřízení Městského a oblastního divadla v Kolíně. Mimo jiné též pod podmínkou, že MNV převezme divadelní budovu od divadelního družstva do vlastní správy a údržby.

Bylo zahájeno se zástupci družstva jednání o předání budovy do majetku městské obce. Na základě tohoto jednání se usneslo divadelní družstvo ve své mimořádné valní hromadě dne 6. září 1948 předati divadelní budovu č. 557/IV, zapsané ve vložce č. 434 poz. knihy pro kat. úz. Kolín, a to za těchto podmínek:

Převzetí divad. budovy.

- 1. MNV přebírá veškerá aktiva i pasiva, a veškeré závazky z tohoto předání plynoucí/převodní poplatky nebo darovací poplatky, dále povinnost úhrady případných daní a dávek, které podle nových zákonů ustanovení byly by dodatečně předepsány/, dále závazky učiněné objednááním dekoračních soch pro por-

tál divadla, jakož i právní závazky družstva, zejména ty, které jsou níže zvláště vyjmenovány.

2. Dosavadní správe, p.Bohumil Jůza, jakož i uklízečka p.Marie Stoklasová budou převzaty za nejméně dosavadních platebních i ostatních podmínek.

3. Divadelní družstvo po předání divadelní budovy bude pokračovati dle svých stanov ve své dosavadní činnosti, která je určena snahou dobudovati divadlo jak po stránce technické, tak i po stránce umělecké, t.j. pořízení slavnostní opony, vybavení projekční komory, úpravy nových a přístavby zkušebních sálů nad jevištěm, po případě dobudování druhé galerie.

4. Divadelní družstvo uplatňuje proto právo poradního hlasu přijakáchkoliv úpravách a nových dalších zařízeních divadla.

5.Vzhledem k tomu, že divadelní družstvo předáním budovy nebude míti žádných jiných příjmů, kromě členských příspěvků a příp.darů, vyhrazuje si obhospodařování šaten ve vlastní režii. Divadelní družstvo prohlašuje, že veškerých takto nabytých výtěžků použije výhradně ve prospěch divadla.

6.Divadelní družstvo si vyhrazuje právo používatí nadále zdarma dosavadní kanceláře, jakož i některou z volných místností/hořejších šaten/ pro své občasně schůze výboru nebo valné hromady. Rovněž divadelní lože zůstává nadále vyhraženo činovníkům družstva.

7.Výše označené právní závazky jsou:

a/ Spolek divadelních ochotníků v Kolíně/Tyl/, jako spolubudovatel divadla, dle vzájemného písemného ujednání používá od postavení divadla sklepní místnost jako skladiště svých rekvizit zdarma. Dále byla mu pronajata místnost suterénní, zvaná zkušebna od 1.1.1948 za Kčs 500,--ročně a Spolek divadelních ochotníků se zavázal upravití si tuto místnost pro své účely svým

85

nákladem. Otop a světlo se Spolku Tyl účtuje zvlášť. b/Kolínská filharmonie má vyhrazeno přednostní právo používání kulturní síně pro pořádání svých komorních koncertů. Křesla, podium a koncertní křídlo v této místnosti umístěné jsou majetkem filharmonie. Za propůjčení tohoto zařízení účtuje vždy filharmonie zvláštní poplatek ~~xxxy~~ za každý podnik v této síni pořádaný.

8. V divadelní komisi při MNV bude vyhrazena polovina míst pro členy divadelního družstva, pokud to nebude odporovati zákonným opatřením.

9. Divadelní budova bude předána dnem stanoveným MNV.

10. Kdyby nad očekávání některé z vyjmenovaných a s MNV sjednaných podmínek z jakýchkoliv důvodů nebyly přijaty, vyhrazuje si divadelní družstvo znovu o celém předání jednatí.

11. V případě, že MNV v budoucnosti z jakýchkoliv důvodů by přestal mít zájem na obhospodařování a správě divadelní budovy, zavazuje se MNV přednostně nabídnouti správu divadla opětně divadelnímu družstvu v Kolíně.

Tento návrh byl schválen v 90. schůzi MNV dne 7. září 1948.

Na návrh ředitele K. Třešňáka byly přijaty do divadelního souboru následující osoby a jejich platy byly upraveny takto:

Bártlová Heli.....	Kčs 3.500,--
Bílková Ivana.....	3.800,--
Fleišmanová Adriana.....	3.800,--
Hamouzová-Pospíšilová.....	3.800,--
Hodačová Lilly.....	6.000,--
Pulkrábková-Jedličková.....	4.000,--
Rybínová Dagnar.....	3.500,--
Štětková Marie.....	3.000,--

Divadelní soubor.

Voříšková-Hajská.....	Kčs 4.000,-
Zemanová Jiřina.....	3.500,-
Zieglerová Jirásková.....	4.500,-
Želenská-Třešňáková.....	6.000,-
Blahovec Kamil, rež.....	6.000,-
Brabec Karel.....	3.500,-
Hanzlík Frant.....	4.000,-
Hruška Frant. účetní.....	6.000,-
Jareš Stanislav.....	4.300,-
Jurák Josef, divadelní mistr.....	4.500,-
Skála Vlastimil.....	3.800,-
Kastner Karel, rež.....	6 000,--
Kmenta Radomír.....	3.500,--
Koldovský Jiří, rež.....	6.000,-
Martinek Ant.	3.500,-
Štětka Karel.....	3.000,-

Jako pomocný orgán MNV byla dne 7.zář 1948 divadelní komise. Na návrh kulturního referenty byli členy divadelní komise zvoleni:

Karel Malý, předseda divadelní komise, Jiří Kargr, Jan Kouča, Bedřich Šmíd, Josef Zápotocký, B.Řužička.

V 90š schůzi MNV dne 7.zář 1948 byl předložen ke schválení rozpočet Městského a oblastního divadla na rok 1949.

Úhrada.....	Kčs 3,219.000
Potřeba.....	" 5,200.000

Schodek na rok 1949..... Kčs 1,981,000

Zahajovací představení Městského oblastního divadla se konalo 22.zář 1948 před vyprodaným hledištěm. Úvodem promluvil zástupce ministerstva informací Dr. Benda, předseda MNV L.Volenc a umělecký šéf divadle K.Třešňák. Již prvé představení, historická ve-

Zahajovací předst.
MOD

Datum	Kdo předvedl	Název	Druh
7.4.	Zájezd	Droučci	D
7.4.	Zájezd	Tvrdohlavá žena	D
10.4.	Junák	Večer mládí	-
11.4.	Tyl	Aladinův kouzel.kahan	D
16.4.	Lišáci	Lišáci	K
17.4.	Lišáci	Lišáci	K
18.4.	SČm	1. ideová pracovní konference mládeže	-
21.4.	SNB	Zpěv a hudba	K
28.4.	Ruský soubor	Strýc Váňa	D
28.4.	Dr.V.Šmilauer	Vliv citu na jazyk	P
2.5.	SČM	Soutěž tvořivosti mlád	-
2.5.	Zájezd	Uličník Peříčko	D
3.5.	Čs.kvarteto	Koncert Čs.kvarteta	K
3.5.	Čs.kvarteto	Koncert Čs.kvarteta	K
5.5.	Tyl	Dnes večer přijde přítel	D
8.5.	MRO	Oslava květnové revol	O
8.5.	Kolínští zpěv	Vítězství jara nad mrazem	D
9.5.	Kolínští zpěv	Vítězství jara nad mrazem	D
11.5.	Dív.škola Zál	Velesova šalmaj	D
12.5.	Sokol	Koncert hud.odboru	K
17.5.	Zájezd	Hluboké kořeny	D
20.5.	Votruba	Jubilejní koncert	K
22.5.	-----	Mezinár.sdruž.baňat.Bible	P
27.V.	Obecná škola Dr.Edv.Beneše	Osudu dar nejkrásnější	D
28.5.	-----	O českých krojích lid	P
30.5.	K.Vlach	Koncert	K
5.6.	Sokol	Slavnostní večer	-
9.6.	Tyl	Světa pán v županu	D
19.6.	Zájezd	Marina Havranová	D
24.6.	Tyl	Světa pán v županu	D
10.9.	-----	Pietní večer na Dr.E.Beneše	

Datum	Kdo předvedl	Název	Druh
9.9.	Setleři	Koncert	K
21.9.		V nás živ buď Masaryk vzpomínkový večer	
22.9.	MOD.	Mikuláš Dač.z Heslova	D
25.9.	MOD.	Manon Lescaut	D
26.9.	MOD.	Manon Lescaut	D
28.9.	MOD.	Mikuláš Dačický	D
29.9.		"	
30.9.	MOD	Dámy a husaři	D
2.10.	MOD.	Manon	D
3.10.	MOD.	Dámy a husaři	D
5.10.		"	
7.10.	MOD.	Manon Lescaut	D
9.10.	MOD.	Všichni moji synové	D
10.10.	MOD.	Mikuláš Dačický	D
12.10	MOD.	Manon Lescaut	D
14.10.	MOD.	Drahá Marto	D
15.10.	Zájezd.	Kabaret	Kb
17.10.	MOD.	Drahá Marto	D
19.10.	MOD.	Dámy a husaři	D
21.10.	MOD.	Manon Lestaut	D
23.10.	MOD.	"	D
24.10.	Pěvecká župa Smetanova	Slavnostní žup.koncert	K
27.10.	MOD.	Mikuláš Dačický	D
28.10.		Oslava 28.října	O
28.10	Svaz bojovníků za svobodu	Výstava-Lidé bděte	V
29.10.	MOD.	Všichni moji synové	D
30.10.	MOD.	Drahá Marto	D
31.10.	MOD.	Babička	D
31.10.	MOD.	Všichni moji synové	D
2.11.	MOD.	Drahá Marto	D
2.11.	MOD.	Mikuláš Dačický	D
5.11.		Oslava Říjnové revoluce	O

Datum	Kdo předvedl	Název	Druh
6.11.	MOD	Mášenka	D
7.11.	MOD	Babička	D
7.11.	MOD	Drahá Marto	D
14.11.	Tyl	Naši furianti	D
19.11.	Zájezd	Don Pascal	D
20.11.	SCM	Slavnostní večer tanců a písní	O
21.11.	B. Béza	Flétnový koncert	K
22.11.	MOD	Mášenka	D
23.11.	MOD	Plynová lampa	D
25.11.	-----"	-----	
26.11.	Ředitel drah Radvanovský	Co jsem viděl v Sovětském svazu	P
27.11.	MOD	Babička	D
27.11.	MOD	Mášenka	D
28.11.	MOD	Plynová lampa	D
28.11.	Olympijské družstvo žen	Cvičení	T
30.11.	MOD	Plynová lampa	D
1.12.	Kamarádi	V zemi melodií	K
1.12.	Dr. J. Daňhelka	Jazyk lidu v pohraničí	P
2.12.	MOD	Plynová lampa	D
4.12.	MOD	Drahá Marto	D
5.12.	Členové spolku		
19.12.	Marold	Výstava obrazů	V
5.12.	Tyl	Kašpárek a sv. Mikuláš	D
7.12.	MOD	Mašenka	D
19.12.	Kolínzpěváčci	Čarovná noc	D
12.12.	MOD	Perníková chaloupka	D
15.12.	Tyl	Hlava ve smyčce	D
25.12.	Klub fotogr. amatérů	Výstava fotografií	V
25.12.	MOD	Mikuláš Bačiský	D
25.12.	MOD	Mašenka	D
26.12.	Tyl	Poslední hastrman	D
26.12.	Tyl	Naši furianti	D
27.12.	moravských učit.	Koncert	K

1.února hrálo Středočeské divadlo Šaldovu hru Zástupové. Zájem byl velmi malý.Diváků bylo asi 200.

2.března 1948 sehnál soubor Středočeského divadla v režii A. Dvořáka Českou bouři K.Nového.Hlediště bylo poloprázdné.

60.narozeniny národního umělce Dr.F. Langra uctil divadelní spolek Tyl provedením jeho hry Velbloud uchem jehly. Divadlo bylo sehráno 14.3.1948.

Divadlo města Žižkova sehrálo 9.3.1948 Rollandovu hru Hra o lásce a smrti. V hlavních úlohách Otomar Korbelář, Eva Vrchlická,Frant Hanus.

7.dubna 1948 sehrálo divadlo města Žižkova Tylovu Tvrdohlavou ženu. V hlavních úlohách Th.Pištek a V. Pfeiffer.

28.dubna 1948 vystoupil v kolínském divadle pohostinsky soubor ruského divadla a sehrál Čechovovu hru Strýc Váňa. Je to první vystoupení divadelního souboru ze SSSR u nás. Záštitu měl chargé affaires velvyslanec SSSR M.F.Bodrov,dále okresní a místní rada osvětová s KOR.

V rámci soutěže tvořivosti mládeže sehrál soubor mladých z Kutné Hory 2.května 1948 divadelní hru Uličník Peříčko.

U příležitosti 64.narozenin Dr. Edv.Beneše sehrála obecná škola Dr.Edv.Beneše/západní obvod/dětskou divadelní hru od R.Mariánkové Osudu dar nejkrásnější.

Ochotnický spolek Tyl v Kolíně provedl v měsíci červnu soutěžní představení Em.Bozděcha Světa pán v župamu. Představení bylo bodováno. Rozhodovalo se, zda i letos bude Tyl v "Kruhu vítězů". Soubor získal 80.200 bodů a tak si místo mezi 36 spolky v Čechách a na Moravě zajistil.

Akční výbor divadelních ochotníků v Kolíně

se usnesl na bezpodmínečném sloučení místních ochotnických spolků a všech souborů v jeden ochotnický spolek. Bylo několik návrhů na nové pojmenování spolku: Tyl, Jirásek, Leger, Pokrokové scéna. Výsledkem jednání bylo, že spolek se jmenuje Tyl. Má tedy název po jednom z nejstarších divadelních spolků v Kolíně.

Sloučení ochotnických spolků.

K o n c e r t y .

Koncerty.

Z aměstnanecká rada a místní skupina ROH společně s krajským výborem uspořádaly 21. dubna 1948 v divadle koncert. Účinkovalo stočlenné pěvecké a hudební těleso. Čistý výtěžek je ve prospěch ředké demokratické mládeže a na postavení památníku umučeným politickým vězňům v Kolíně.

Okresní a místní rada osvětová v Kolíně pořádala v kulturní síni Nového divadla dne 3.5.1948 koncert Československého kvarteta/Josef Peška, Fr. Vohánka, Jar. Švoboda, Jar. Háša/. Program: B. Smetana: Kvartete-moll Z mého života, Ant. Dvořák: Kvartet F dur, op. 96 "Americký". Spolu s Alenou Španihelovou a Josefem Mandalem provedli Skotské balady od L.V. Bethowena.

České kvarteto

Okresní rada osvětová uspořádala v neděli dne 27. prosince 1948 v divadle koncert Pěveckého sdružení moravských učitelů. V hledišti nebylo více než 280 diváků.

Pěv. sdruž. morav. učitelů.

Soužěž tvořivosti mládeže.

Soutěž tvořivosti mládeže.

11. dubna bylo zahájenov Katolickém domě "Okresní kolo soutěže tvořivosti mládeže". Do pořadu byly zařazeny recitace, zpěv, hudba, sbory pěvecké, recitační i taneční. Nejlepší jednotlivci a soubory postoupili do soutěže krajského kola, které je na pořadu 2. května v divadle.

2.května 1948 soutěžila mládež o umístění v "Krajském kole tvořivosti mládeže". 49 solistů a 281členů sborů bojovalo o prvenství.

Kolínský kraj vyslal do "Ústředního kola soutěže tvořivosti mládeže" 14 jednotlivců a 4 sbory. 1. místo v trojboji do 15 let získala A.Štrupová z Kolína. Solový zpěv /3.stupeň/ vyhrála v celostátním měřítku kolínanka A.Španihelová.

P ř e d n á š k y .

Místní rada osvětová v Kolíně a Kruh přátel českého jazyka pořádaly v pátek 16.ledna 1948 v kulturní síni divadla přednášku univ.prof. Dr.Jílka /Oberpfalzera/ na thema Duch českého jazyka.Kulturní síň byla přeplněna a obecenstvo bylo za přednášku v velmi vděčno.

Přednášky.

Jílek.
Duch českého jazyka.

Místní osvětová rada v Kolíně pořádala v neděli 25.ledna 1948 úvodem k jubilejnímu roku přednášku Ph.Dra A.B.Věrněra, faráře církve čbr.evang. na théma 1948 rok jubilejní-rok nebezpečný. Přednáška se konala v Husově domě.

Ph.Dr.Věrněra.Rok jubilejní,rok nebezpečný.

Okresní myslivecký spolek v Kolíně konal v neděli dne 1.února 1948 valnou hromadu, ne které promluvil prof. Dr.J.Komárek, děkan Karlovy university. Mluvil na námět Čs.myslivost v rámci evropském.

Dr.Komárek.
Čs.myslivost.

Místní rada osvětová spolu s místním odborem Kostnické jednoty v Kolíně pořádala přednášku univ. prof. Dr.J.L.Hromádky, děkany Husovy fakulty na námět Příští politické úkoly ve světle náboženském. Přednáška se konala 15.února 1948 a přilákala tolik zájemců,

Dr.Hromádka
Příští pol. úkoly ve světle nábo.

95

že pořadatelstvo bylo nuceno přemístiti ji z Husova domu do evangelického kostela. Přišlo asi 700 posluchačů.

Okresní a místní rada osvětová v Kolíně /komise mládeže/ pořádala 16. února 1948 v Husově domě debatní večer o problémech mladé generace. Promluvil přednosta tiskové kanceláře ÚNS Dr. V. Osvald. Mluvil na námět Žijeme své mládí.

Dr. Osvald.
Žijeme
své
mládí.

Místní rada osvětová a Kruh přátel českého jazyka pořádaly ve středu 18. února 1948 v Husově domě přednášku spisovatelky Olgy Lauermannové-Votočkové "Josef Jungmann". Přednášející, dcera české spisovatelky Felixe Tévera a pravnučka velkého syna národa J. Jungmanna, pohovořila nejen o činnosti tohoto buditele, ale i o jeho rodinném životě.

O. Lauermannová-
J. Jungmann.

Rřaktor F. A. Elstner přednášel 26. února 48 v divadle o své nedávné cestě Afrikou. Přednáška byla doplněna 16 osvětelnými obrazy a měla veliký úspěch.

F. A. Elst-
ner.
Cesta A-
frikou.

Socialistická akademie-odbočka Kolín uspořádala ve čtvrtek 11. března 1948 v divadle veřejnou přednášku. Řádný profesor Karlovy university Dr. A. Kolman osvětlil námět Věk atomové energie.

Dr. A. Kol-
man-Věk ato-
mové energ.

V pondělí 8. března 1948 se při zahájení oslavy mezinárodního dne žen dostavil ministr školství Zd. Nejedlý. Ačkoliv přišel jako posluchač, promluvil ke shromážděným ženám. Hlavním řečníkem byla Milena Králová z Prahy.

Mezinár. den
žen.
M. Králová,
Nejedlý.

Kruh přátel českého jazyka a MRO pořádal ve středu 31. března 1948 v kulturní síni divadla přednáš-

ku prof. obchodní akademie a našeho krajana Ing. Hamp-
la na téma Bouřlivý rok 1848 v české poesii a prose.

HAMPL.
Bouřlivý
rok 1848.

Místní rada osvětová a Kruh přátel českého
jazyka uspořádaly v kulturnísíni divadla přednášku u-
niversitního profesora Dr. V. Šmilauera Vliv citu na
jazyk. 29.4.1948.

Dr. Šmilau-
er-Vliv ci-
tu na ja-
zyk.

První československá krojová družina v Kolí-
ně pořádala v pátek 28. května 1948 pod záštitou míst-
ní osvětové rady přednášku kulturní pracovnice Blaže-
ny Šotkové z Prahy. Mluvila na téma České kroje lidové.
Byly předvedeny ukázky krojů a pojednáno o jejich
správném oblékání.

Šotková
České kro-
je lidové.

Československý rozhlas v Praze zařadil do ju-
bilejního přednáškového cyklu Rok 1948 na českém venko-
vě přednášku profesora kolínského gymnasia Karla Mr-
zílka na námět Kolín roku 1848. Přednáška byla vysí-
lána 11. srpna 1948.

K. Mrzílek,
Kolín roku
1848.

V sobotu 25. září 1948 se konala za spolu-
časti OAV a okresní rady osvětové v Kolíně manifestač-
ní schůze všeho učitelstva s programem: Historie Mnicho-
va v novém světle.

Historie
Mnichova.

U příležitosti 10. výročí Mnichova pořádala
místní a okresní rada osvětová v Kolíně ve středu d-
ne 29. září veřejný manifestační projev. Po úvodu odb.
učitele Flenera promluvil člen ZNV M. Růžek.

Růžek
Mnichov.

5. listopadu 1948 promluvil v městském diva-
dle na slavnostním večeru k 31. výročí říjnové revolu-
ce a k 30. výročí Komsomolu Zd. Fierlinger.

Zd. Fierlin-
ger-Říjno-
vá revolu-
ce.

Okresní odbočka Svazu brannosti pořádala cy-

klus branných přednášek, které započaly 8. listopadu.

V kulturní síni divadla přednášel 1. prosince 1948 asistent filosofické fakulty Karlovy univerzity v Praze Dr. J. Daňhelka. V krásné přednášce bylo poutavě a zajímavě vyličen prolínání různých nářečí v pohraničí, kde se sešli všichni příslušníci ze všech končin republiky. Žel, že tato zajímavá přednáška byla nej slabě navštívena, což u kulturních podniků v Kolíně se velmi často stává.

Dr. J. Daňhelka.
Jazyk lidu v pohraničí.

Extense Československých vysokých škol v Praze.

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou na Karlově universitě, okresní a místní rada osvětová a Dvořákovo museum Kolínska v Pravěku v Kolíně uspořádaly ve dnech 23.-28. srpna 1948 cyklus přednášek "Týden středočeského pravěku", spojený s praktickým výcvikem, účastí na archeologických výzkumech st. arch. ústavu a s exkursemi na pravěká naleziště.

Extense se vydařily nad očekávání. 110 přihlášených poslouchalo s neobyčejným zájmem a vytrvalostí. Přednášející i posluchače uvítal za MNV kult. referent Karel Hejduk, který vzpomněl tvůrce musea Dr. F. Dvořáka. Z univerzitních profesorů přednášeli: univ. doc. Dr. J. Böhm, univ. prof. Dr. J. Eisner, univ. prof. Dr. J. Filip a univ. prof. Dr. Ant. Salač. Za 6 dní podali dokonalý obraz života a všeho dění od nejstarších dob až do doby historické slovem i obrazem. Velmi zdařilé byly exkurse do pravěkých nalezišť v okolí Kolína. Dvě dopoledne byla věnována praktickým ukázkám na nálezích samých. Dva večery byly pro ty, jimž povolání nedovolilo účast na dopoledních přednáškách.

Přednášky přiblížily posluchačům pravěk, roz-

šířily jejich vědomosti a vzbudily trvalý zájem. Posluchači byli ze všech zaměstnání. Nejvíce bylo učitelů a musejních a vlastivědných pracovníků. Návštěvníkům celého cyklu byly hrazeny výlohy.

Karlově universitě v Praze bylo písemně poděkováno za péči, s jakou byla extense provedena:

Rektorátu vysokého učení Karlova.

Rada místního národního výboru v Kolíně ve své schůzi dne 7. září 1948 vzala na vědomí zprávu o universitních extensích, řízených profesorem Dr. Janem Filipem, konaných od 23. do 28. srpna 1948. Extense zahájil jeho magnificence Dr. Antonín Salač. Přednášeli universitní profesori Dr. Eisner, Dr. Böhm a Dr. Jan Filip. Průběh extensí i zájezdy na archeolog. památná místa/Libice, Býchory, Hradenín, Radim, Stará Kouřim/byly zdařilé. Zájem stálých posluchačů v počtu asi 70 i dalších 40, které se účastnili kursů večerních byl neochabující. Frekventanti zasílají nyní městskému museu dopisy, líčící hluboké dojmy, které si z extensí odnesli a vyslovují přání, aby tato nová forma popularisování vědy byla u nás opakována.

Rada MNV v důsledku toho se usnesla vyslovit staroslavnému vysokému učení Karlovu hluboký dík za pozornost, která byla Dvořákovu museu Kolínska v Bravěku a tím i našemu městu věnována a vyslovila přání, aby v tomto šťastně započatém díle bylo pokračováno.

Předseda MNV
L. Volenec v.r.

I. náměstek
Karel Malý v.r.

F i l m.

Film.

Podle pokynů ministerstva informací jsou změněny dosavadní názvy biografů:

Lido bio.....SVĚT
Bio Zálabí.....Jas
Francovo kino.....OKO

Od 31.prosince 1948 do 6.ledna 1949 byl Týden sovětského filmu. Byly promítáni dva sovětské filmy: Píseň tajgy a Modré cesty.

Slavnostní zahájení bylo 31.prosince v 17,30 hod. Úvodní sovo pronesl zástupce sovětského velvyslanectví Lebeděv.---Některá představení jsou vyhrazena velkým závodům, jiná školám.

V ý s t a v y p r o p a g a c e .

Za spolupráce okresního a místního národního ~~národního~~ výboru v Kolíně vydala Národohospodářská propagace Československa propagační sborník o městě Kolíně pod názvem Kolínečku, Kolíne/Kolín, město dobré obchodní a průmyslové tradice/.Prvá část seznamuje čtenáře o městě Kolíně po str. kulturní vůbec, druhá je spíše reklamní a má název Kolínsko v práci a budování.

Výstavy.
Kolínečku,
Kolíne-
propagace.

Okresní a místní rada osvětová uspořádala ve dnech 8.22.února 1948 výstavu obrazů a plastik Spolku výtvarných umělců východočeských v Pardubicích. Vystavovali: Blažek Fr.Vít z Kolína, Danihelka F.V. z Pardubic, Emler Frant. z Pardubic, Havrlík Svat. z Pardubic, Karel Oldřich z Pardubic, Lonek Boh. z Pardubic, Pejchal Ladislav z Pardubic, Rafaelová Marta z Kladrub, Tůma Bohuslav z Hořic, Vele Ladislav z P., Veselý Veno z Pardubic, Baše Miloslav z Pardubic, Bílek Josef z Hořic, Vávra Jan z Hořic. Výstavu zahájil Dr.Štěpán Jež, redaktor Díla. Vystavené exponáty budily zaslouženou pozornost svou uměleckou kvalitou. Výstava byla obešlána tak, aby skýtala přehled soudobého umění od realismu až po kubismus. K 68.schůzi rady MNV byl zmocněn kult. ref.Karel Hejduk, aby zakoupil

Výstava
Spolku výtvarných umělců východoč. v Pardubicích.

pro příští galerii obrazy. Koupil 3 obrazy v ceně asi 6.000,--Kčs.

Okresní úřad ochrany práce, poradna pro volbu povolání, uspořádal v sobotu 6. března 1948 v sále československé církve "Výstavu volby povolání". Vystaveny byly výrobky hotové, polotovary a obrazy zachycující život v továrnách a dílnách.

Výstava
volby
povolání.

V místnostech LUSKu byla zahájena 25. dubna 1948 výstava Kutná Hora ve Fotografii B. Bervida.

K. Hora ve
fotografii.
B. Bervid.

Od 12. do 18. května 1948 byla v místnostech LUSKu výstava kreseb studentů kolínského gymnasia. Zahájil ji prof. Kutil.

Výstava
gymnasia.

14. května byla zahájena výstava výtvarných prací ze Soutěže tvořivosti mládeže. Byla umístěna v sekretariátu SČM v Rubešově ulici.

Výstava
Soutěž tvořivosti.

Báňská a hutní, národní podnik, továrna na izolace, ve snaze snížit počet úrazů na nejmenší míru, uspořádala pro své zaměstnance výstavku Boj proti úrazu. Výstava obsahovala asi 1000 exponátů.

Výstava
Boj proti úrazu.

Ve středu 9. června 1948 byla v Kolíně v Kouřimské ulici v domě URO otevřena "Okresní putovní výstava české knihy."

Výstava
české knihy.

Letos slaví rybářský spolek 50 let svého trvání. Proto byla uspořádána 21. srpna 1948 slavnostní valná hromada v Zámecké restauraci. V neděli 22. 8. 1948 byly na labských ramenech rybářské závody. Voda však byla přechozím deštivým počasím zakalena a tak nejspěšnější rybář chytil všeho všudy 3 kusy. Celkem závodilo

Rybářské
závody.

189 rabářů. Současně byla otevřena rybářská výstava, na které byla veřejnost seznámena se všemi druhy lab- ských ryb.

Rybářská výstava.

K počtě 75.narozenin M.Švabinského pořádal LUSK spolu s okresní radou osvětovou výstavu národ- ního umělce Maxe Švabinského. Výstava byla zahájena v neděli 17.října 1948 prof.Dr.Rojkou.Výstava v pře- hledném uspořádání zachycuje přes 200 děl, z toho je 70 portrétů význačných osob veřejného života. Vysta- vena je i vzácná literatura, litografie, lepty,tisky, fotografie. Byla otevřena 14 dnů. V prvních 10dnech navštívilo výstavu 1583 osob. Národní umělec poděko- val vlastnoručním dopisem předsedovi LUSK R.Markovi a prof.Dr.Rojkovi.

Výstava M.Švabin- ského.

Ve dnech 28.října až 7.listopadu 1948 byla v kulturní síni městského divadla v Kolíně uspořádá- na výstavka na slova J.Fučíka "Lidé,bděte!"Byla po- řádána kuratoriem městského muzea v Kolíně za spolu- práce Vojenského historického ústavu/Památníku osvo- bození v Praze/ pod záštitou MNV v Kolíně. Výstavka obrazovou částí,exposicí a grafickými ukázkami byla názorným přehledem doby před Mnichovem,za okupace, až po osvobození národa-se zřetelem k událostem,jež se udály v Kolíně.

Výstava Lidé,bděte!

Členové spolku výtvarných umělců Marold v Praze Dr.Ludmilá Hynková, Bedř. Blažek, Jiří Krát- ký, Fr. Ther,F.Horník a O strejček vystavují v kul- turní síni městského divadla od 5.do 19.prosince 48 originály obrazů a kreseb. Výstava se koná pod zá- štitou okresní rady osvětové.

Výstava členů spolku Marold.

Klub fotografů amatérů v Kolíně pořádal pod

záštitou místní rady osvětové od 25. prosince do 2.1. 1949 v kulturní síni divadla výstavu fotografií svých členů Františka Krále a Bohumíra Krause. Jejich snímky byly na mezinárodních výstavách v r. 1947-8 v Kodani, Johannesburgu, Kahiře, Budapešti, Londýně, Miláně, Bostonu, Detroitu.

Výstava členů Klubu fotografů amatérů Král, Kraus.

O s l a v y.

Oslavy.

Oslava 30. výročí Československé republiky, k ukončení dvouletku a k zahájení pětiletky, oslava 90 let českého zpěvu v Kolíně.

Pořad oslav.

23. až 24. října 1948 vzpomněl pěvecký spolek Dobroslav 90let svého trvání. Byl založen roku 1858. Byl to čtvrtý pěvecký spolek v království Českém vůbec. Tehdy poštovní úředník Jan Hofbauer zavolał pěvce a jeho hlasu uposlechli učitelé, dělníci, živnostníci, úředníci. Píseň je spojila k cestě za společným cílem. Dávno už ztrouchnivěly kosti nadšených zakladatelů i jejich pozdějších následovníků v zemi zálabakého hřbitova, ale jejich dílo dále žije a bude žít, dokud budou mezi námi lidé čistých srdcí, pro něž zpěv je modlitbou ze všech nejzbožnější. Dobroslav má svou kroniku, zvanou Údové a kosti z roku 1865. Jsou v ní podpisy nejpřednějších českých i slovanských kulturních pracovníků. A v archivu spolku jsou dopisy Smetanovy, Elišky Krásnohorské, Dvořákovy. --- S pohnutím čteme dopis, mluvící jasnou řečí o pomíječnosti světské slávy. Je v něm psáno: "Slavný zpěvácký spolek! Po padesátileté hudební činnosti, kde jsem moc pro národ pracoval, po 42leté působnosti jako kapelník velechrámu sv. Víta, dán jsem byl na odpočinek a nacházím se ve velké nouzi. Dovoluji sobě, slavný pěvecký spolek

Z kroniky Dobroslava.

o podporu, ke které snad ctitelé spolku přispívati budou, prositi. Brzká pomoc, veliká pomoc. Poníženy Jan Nepomuk Škrap. V Praze L.P. 1888 4. května." --- Poníženy prosící kapelník se žebráckou pensí nebyl zklaman.

Pořad slavnosti:

Pořad slavnosti

V sobotu 23. října 1948 v 17 hodin na hřbitově pietní vzpomínka na zesnulé členy.

V neděli 24. října 1948 v 10 hodin v Palackého zasedací síni jubilejní valná hromada.

Ve 20 hodin v městském divadle v Kolíně slavnostní župní koncert. Účinkuje 300 členů pěvecké župy Smetanovy, 50členný filharmonický orchestr, krajský recitační soubor SČM, pěvecký sbor mládeže. Na pořadu jsou sbory Zdeňka Fibicha, Jana Maláta, Boh. Jeremiáše, Jindřicha Jindřicha, Dr. K. Čermáka, V. Svobody. Na závěr koncertu byla provedena Fibichova kantáta pro sóla, smíšený sbor a orchestr.

Oslav byl přítomen hudební skladatel Jindřich Jindřich, Dr. Karel ěřmák a pevkyně Hezká.

Pěvecký spolek Dobroslav poděkoval místnímu národnímu výboru přípisem ze dne 6. listopadu 1948 za vzácné pochopení a všestrannou pomoc hmotnou i mravní, jež MNV projevil upříležitosti oslav 90. výročí trvání spolku. 27. října 1948 Městské oblastní divadlo sehrálo slavnostní představení L. Stroupežnického Mikuláš Dačický z Heslova.

28. října 1948:

V 6 hodin budíček Kmochovy kapely; v 8,15hod. na náměstí Dr. Edv. Beneše nastoupilo vojsko, Svaz brannosti, závodní milice, Svaz bojovníků za svobodu, korporace, závody, občanstvo města a okolních obcí. V 9 hodin přehlídka útvarů, vztyčení státní vlajky, přísaha nováčků, čtení arm. rozkazu. Na vojenskou standartu byla připevněna stuha národního podniku Tatra, který pře-

vzal nad vojenským útvarem záštitu. Předseda závodní rady Jelínek odůvodnil heslo vyšité na stuze "Pracující s armádou s vorně k socialismu." Poděkoval vojákům za 1262 hodin práce, věnovaných národnímu podniku Tatra. Významný byl projev poslance V. Paška. Jménem ROH bylo poděkována za splnění dvouletky těm závodům, které ji splnily do 28. října. Obce Libodřice a Hradištka dostaly za překročení dodávky chlebovin hospodářské stroje a 2 rolníci z Hradištka v Polních Voděrad obdrželi po vkladní knížce na 5.000Kčs. Zasloužilé dvě dělnice dostaly vkladní knížky po Kčs 1000,--. 4 vlastenecké obce a 18 vzorných obcí obdržely čestné diplomy. Při udílení cen 19 vítězům Sborovského závodu přilétlo letadlo a po zakroužení nad manifestanty shodilo do středu náměstí věnec a poselství z Tatry pro kolínský vojenský útvar. Po zahrání státní hymny následovala přehlídka a koncert dechové hudby železničářů a Kmochovy kapely. Ve 12,15 hod. probíhala náměstím štafeta Praha-hranice SSSR s heslem "Bez 7. listopadu 1917 nebyl by 28. říjen 1918" Ve 20 hodin večer se konal před vyprodaným hledištěm lidový pestrý večer, kde účinkovali: dechová hudba kolínských železničářů, závodní orchestr národního podniku Tesla, sokolský orchestr, učňovský pěvecký soubor nár. podniku Frigera, učňovský recitační soubor nár. podniku Tatra, veselý soubor místní skupiny SČM, vojenský soubor, taneční soubor sokolských žen, pěvecké spolky Dobroslav a Dobromila.

Základní organizace KSČ při MNV v Kolíně zaslala panu presidentu rep. K. Gottwaldovi dopis: "Pane presidente! U příležitosti 30. výročí státní samostatnosti dovoluujeme si Vám zaslati tento pozdravný dopis s přáním zdatu ve Vaší budovatelské práci. Zároveň si Vám dovoluujeme oznámiti, že základní organizace KSČ při místním nár. výboru v Kolíně se rozhodla

Dopis pres. K. Gottwaldovi.

ve své výborové schůzi konané dne 23.října 1948 k třicátému výročí naší samostatnosti založiti v závodě "Gottwaldovu knihovnu, která bude připomínati našemu členstvu vždy tento historický okamžik ve spojitosti s Vaším jménem.

Čest práci!

V. Bartoušek,
předseda.

Kancelář presidenta republiky zaslala dopis:

Pan president republiky děkuje za pozdravný dopis k 30.výročí státní samostatnosti, který jste mu zaslali spolu se závodní organizací komunistické strany Československa při vašem národním výboru.

Oslavy narozenin presidenta osvoboditele T.G.Masaryka.
7.březen.

Oslavy
T.G.Ma-
saryka.

Místní rada osvětová, posádkové velitelství uspořádaly oslavy 98.narozenin presidenta Osvoboditele T.G.Masaryka.

Sobota 6.březen 1948.

- Ve 20 hodin v divadle "Slavnostní večer."
- 1.B.Smetana: Bohové věční-z opery Libuše, zpívá L.Dvořáková.
- 2.A.Dvořák: My cizinou jsme bloudili-z opery Jakobín, zpívá L.Dvořáková, E.Glombíček,
- 3.Kuzmány: Kto za pravdu horí, zpívá pěvecký kroužek čbr. církve evangelické.
- 4.Slavnostní projev T.G.Masaryk a dnešek-proslovil univ. profesor Dr. J.B. Souček.
- 5.B.Smetana: Píseň svobody, zpívá odb. škola pro ženská povolání.
- 6.J.Seehák: Chorál z XI.svšesokolského sletu - odb.škola pro ženská povolání.
- 7.J.Mančal: Pojdte s námi-odb. škola pro žen povolání.
- 8.Hymna.

Neděle dne 7.března 1948.

Na náměstí presidenta Dr.E. Beneše v 10,30 hod. vojenská oslava. 1.Nástup posádky,2.Čtení armádního rozkazu k výročí narozenin presidenta T.G.M. a bitvy u Bachmače a Sokolova. 3. Slavnostní přehlídka.4.Průvod s hudbou k pomníku T.G.M.,kde byly uloženy věnce a smíšený sbor kolínských pěveckých spolků zapěl slavnostní sbor a potom promluvil předseda MNV L.Volenec o Masyrykovi jako nesmrtelném vzoru i pro dalekou budoucnost.

Husovy oslavy.

Husovy oslavy.

Letos měl Kolín Husovu oslavu bohatší,jelikož byly položeny nové základy k postavení pomníku, za okupace na rozkaz fašistů odstraněného z kolínského náměstí.

V pondělí 5.července 1948 v přeplněném kostele církve československé se konala vzpomínková bohoslužba církve československé, českobratrské a Jednoty kostnické. Bohoslužby konal farář čsl.církve L. Fischer, slavné kázání proslovil farář církve čbr.evang. Dr.A.Werner.a čtením kostnických listů ukončil kazatel Jednoty kostnické ředitel Just. V duchu jednoty národa, tak,jak si přál, M.Jan ve svím posledním listě do loun, se nesla celá oslava.--"Zde znovu postavíme památník velikého Čecha",zdůraznil předseda MNV v Kolíně Volenec. Jeho projev zapůsobil silným dojmem na přítomné občanstvo. "Naciské odstranili pomník jako hrozbu vítězství,pravdy a práva ,avšak ze srdcí národa nemohl vyrvat nikdo největšího syna našich národních dějin. Zde v krásném prostředí bude stát Bílkův "Strom bleskem zasažený" na věčnou pamět národní trvalé jednoty."O světlé památce a národním významu M.J.Husa promluvil farář L.Fischer. Po slavnosti oslav na Vinařického náměstí odešlo občanstvo

k městské vodárně, kde ve 22 hodin byla zapáleny symbolická hranice.

Oslava 1. máje-Svátek práce.

1.máj.

Při kolínském okresním akčním výboru národní fronty byla ustavena komise, která se má starati o přípravu na oslavu Prvního máje. Na této schůzi promluvil poslanec R.Koštejn:" Prožíváme historický 1. máj, kdy budeme prvně v historii nastupovat jednotně jako národ."

Na radnici byla otevřena kancelář oslav 1. máje, která vyřizuje všechny organizační záležitosti.

Průběh oslav.

Průběh oslav.

Letošní První máj byl oslavován pod heslem: "Jednota dá národu sílu, štěstí, svobodu." Oslavy začaly již v pátek 30.dubna 1948. Na náměstí vyhrávala hudba, radnice a kostel byly slavnostně osvětleny. Ve 22. hodin byl u městských lázní vypálen ohňostroj. Slavnost se však pokazila velikým povětrím, které se náhle sneslo na Kolín.

Ráno 1.máje se proudy účastníků shromažďovaly na Zálabí. V slavnostním průvodu pochodovalo 8 kapel, vojsko, SNB, SB, závodní milice, zaměstnanci z továren, legionáři, skupiny v národních krojích, Sokol, Junák, SČM, sportovci, hasiči, veřejní a státní zaměstnanci, živnostníci atd. Průvod zpestřovalo 61 alegorických vozů, 400 standart, přes 500 vlajek a praporů. Z čestné tribuny byl přehlížen devítistupový proud, který byl nadšeně zdražen a trval 80 minut. Celý průvod pochodoval na náměstí Dr. Edv. Beneše. Po zahrání Písně práce přivítal lid Polabí předseda MAV K.Burian. Poslanec Koštejn vyjádřil dík vládě K.Gottwalda a projevil radost nad národní jednotou. Pozdrav demokratického Španělska pronesl španělský student Antonio Galvez, který byl zástupcem demokratického Špa-

nělska na mezinárodním dnu studentském v Praze. Potom následovaly krátké zdravotní zástupců celonárodních organizací. Během proslovů kroužilo nad městem letadlo aeroklubu, jajeož křídlech byl nápis: "1. máj zdraví aeroklub." Když končil předseda MAV krátkým doslovem slavnost, spustil se nad krajem májový deštiček, který byl přijat jako nejradostnější pozdrav.

Oslavy květnového vítězství.

Květnové oslavy.

Vzpomínáme 5.května 1945.

5.květen 1945.

Před 3 lety zazněl dlouho očekávaný povel k účtování našeho lidu s německými okupanty, kteří po dobu šesti let pustošili naše země a na popravištích utráceli lehkomylně životy našich nejlepších synů národa. Chceme a musíme si stále připomínat tu dobu v temnotách, kdy se celý náš národ chvěl pod okovanou botou německých skopčáků, protože si již nikdy nepřejeme Mnichov. 5.květen byl dnem, kdy vyvrcholila vůle našeho lidu po osvobození, kdy naše sjednocené síly se vrhly proti okupantům, aby krví vykoupily svobodu.

Pro němce se v Kolíně 5.května 1945 stávala situace krajně nepříjemnou a proto vyslali do ulic vojsko, které vytrhávalo dětem z rukou první zvěstovatele svobody, praporky. Počínali si při tom tak surově, že nebylo divu, že někteří občané ztratili klid a vrhli se holýma rukama na příslušníka Herrnvolku.

7.května projíždělo auto SS-mannů kolínským náměstím. Občané, stojící na rohu náměstí zahrozili na projíždějící auto. Bez nejmenší výstrahy zahájili SS-manni palbu. Krev bezbranných lidí skropila dlažbu. Byli první mrtví a ranění.

Průběh květnových oslav 1948.

Oslavy 1948.

Vě středu 5. a v neděli 9.května 1948 se-

hrál divadelní spolek Tyl v divadle hru "Dnes večer přijde přítel."

V pátek 7.května 1948 byly položeny věnce k pamětní desce na radnici a k hrobům hrdinů Rudé armády na městském hřbitově.

V sobotu 8.května 1948 se konal v divadle slavnostní večer, na němž promluvil universitní profesor Dr. J.Dolanský-Heidenreich.Na slavnostním večeru účinkoval pěvecký spolek Dobroslav a Dobromilá, dorostenky a ženy Sokola,V.Svobodová/zpěv/, J.Mančal /klavír/

V neděli 9.května složili přísahu věrnosti příslušníci SNB z celého okresu. Promluvil k nim bezpečnostní referent Lněnička a předseda MNV Volenec. Po přísaze byla na náměstí lidová veselice, při které účinkovaly dvě hudby kapelníka Vlasáka. Odpoledne pokračovala lidová veselice na Kmochově ostrově. V 15 hodin bylo sehráno v divadle dětské divadelní představení Vítězství jara nad mrazem.

Účast na květnových oslavách byla vesměs malá.

Kmochovy oslavy.

Kmochovy oslavy.

Celý kolínský kraj a zvláště Kolín vzpomíná památky českého muzikanta Františka Kmocha, který českou lidovou píseň zanesl za hranice Čech do celé říše Rakousko-uherské, do Francie, do Polska i do Ruska. Kmoch dobře hrál do noty českého lidu a jeho pochody a popěvky snad nikdy nevymizí z paměti našeho národa. On ve svých skladbách dovedl zachycovat a uchovávat naše národní písně, on dovedl zachytit tehdejší časové náměty a zpracovat je po česku. Všim tím vykonal Kmoch kus vlastenecké a kulturní práce, již mu nesmí nikdo upřít.

30.dubna 1912 vydechlo zlaté srdce českého mu-

110

zikanty naposledy .Nad skolem truchlil národ, nad skolem truchlilo sokolstvo, jehož kapelníkem byl Kmoeh páných 40 let. --3.května 1912 vypravil Kolín svému Kmoehovi pohřeb v pravdě královský, jaký nikdy před tím a nikdy potom v městě nebyl už viděn. Od rána přicházely do města zástupy venkovského lidu se všech stran, vlaky do Kolína byly přeplněny, sjížděli se smj- teční hosté z Čech i z Moravy. Tisíce lidí přišlo, aby se poklonilo památce svého miláčka. Pohřební průvod ubírající se ze sokolovny ulicemi, v nichž hořela světla plynových lamp, byl sledován tisíci slzícíma očima. Neubránili se slzám ani hudebníci, kteří hráli při spouštění rakve s tělem milovaného kapelníka. Zvuky národní hymny Kde domov můj zanikly v slzách. Osiřel Kolín, osiřel Sokol, osiřeli hudebníci. Tatíček Kmoeh, jak mu všeobecně říkávali, odešel, aby andělíčkům v nebi hrál. Tak to napsal básník Polabí K.Leger.

Kmoeh zemřel, ale jeho dílo národu zůstalo a celá léta posilovalo český lid a vlévalo mu do mysli víru v lepší budoucnost národa. Ukázalo se to i za okupace, kdy koncerty Kmoehových písní byly přijímány často s demonstrativním potleskem a jásotem. Stejně tak byl za okupace přijat český film o Kmoehovi "To byl český muzikant."

Kolín postavil na dolním labském ostrově svému Kmoehovi bronzový památník a ostrov nazval jeho jménem. Ostrom okupanti zničit nemohli. Památník však rozbili a odvezli do sběrný kovů pro válečnou výrobu.

Kolín však nezapomíná na Františka Kmoeha a ni dnes a přičinil se, aby památník byl na ostrově znovu vybudován.

V revolučním roce 1848 spatřil světlo světa František Kmoeh. Zásnuky jsou kolébkou tohoto oblíbeného pracovníka. Letos uplyne 100 let od jeho narození a 75 let od založení populární Kmoehovy hudby. U příležitosti těchto dvou jubileí pořádají městské museum odd.

LUSK, městská hudba Vlasákova a Sokol kolínský oslavy Františka Kmocha. Oslavy byly zahájeny v sobotu 31.července 1948 s následujícím programem:

V 17hodin na hřbitově položeny věnce na Kmochův hrob. Zúčastnila se také delegace ze Zásmyk, která položila na hrob věnec.

V 19,30 hod na náměstí Dra Edv.Beneše Monstre koncert úplného souboru městské hudby, řízený kapelníkem Vlasákem.

V úterý dne 1.srpna:

V 9,30hod. řazení spolků a korporací na kutnohorském předměstí u sirotčince.

V 10 hod slavnostní průvod kolem Kmochova domu přes náměstí na Kmochův ostrov, kde byl odhalen znovu postavený pomník Fr. Kmocha. Slavnostním řečníkem byl poslanec Dr.M.Jelínek. Odpoledne ve 14 hod. na počest cizích hostů lidová veselice na Kmochově ostrově.

Kmochově hudbě byl odevzdán diplom ministerstva informací za propagaci české hudby. Osm nejstarších muzikantů bylo odměněno čestnými diplomy okresní rady osvětové v Kolíně. Mezi čestnými hosty byla i výprava krajanů ze Spojených států.

Oslavy se kona.y pod protektorátem okresního a místního národního výboru.

Výstava Kmochovy hudby.

Současně byla otevřena výstava památek Kmochovy hudby v místnostech LUSK na náměstí Dr.Edv.Beneše. Fotografiemi, dopisy a jinými památkami nám zde vystupuje nezapomenutelný sokolský kapelník Fr.Kmoch. Veliké pozornosti se těšily původní nástroje Kmochovy kapely a bohatství památek ze zájezdů do ciziny. Obsáhlou sbírku vystavuje člen kapely J.Pospíšil, který od r. 1905 do r. 1948 najezdil 240.255 km, což znamená šest cest kolem zeměkoule.

Výstava
Kmochovy
Hudby.

Narozeniny presidenta Dr.Edvarda Beneše.

Narozeniny
presidenta
Dr.E.Beneše.

V pátek 28.května 1948 se konala na kolín-
ském náměstí oslava narozenin presidenta Dr.E. Beneše.
Již v 10,45 počala se scházet mládež všech kolínských
škol. Nejmenší, kteří chodí první rok do školy, i ti
největší, kteří ji letos opustí. Do pochodu přicháze-
jícím školám hrála Kmochova kapela.

Předseda MNV L.Volenec přečetl přípisy, kte-
ré obdrželo město z Tábora a Havlíčkova Brodu. Oba do-
pisy vyzývají k soutěži o nejmenší počet bílých líst-
ků při volbách a o největší účast při volbách. Vyzval
potom studenty, kteří budou již volit, aby splnili
svou vlasteneckou povinnost a vložili do urny kandi-
dátka jednotné Národní fronty.

Po předsedově proslovu mluvili žáci gymna-
sia a obchodní akademie ke svým kamarádům.

Následovalo defilé žactva před zástupci
armády.

Slavnost by byla velice pěkná, kdyby byly
na náměstí umístěny ampliony s mikrofonom. Řečníkům
nebylo rozumět.

Obecná škola presidenta Dr. E. Beneše/západ-
ní škola/ sehrála u příležitosti 64.narozenin pana
presidenta dětskou divadelní hru od R.Mariánkové "Osu-
du dar nejkrásnější".

Jednota slovanských žen uspořádala 27.květ-
na 1948 oslavu, na níž promluvil prof.Mrzílek.Ze slav-
nosti byl do Sezimova Ústí zaslán telegram:

Pane presidente!

Vzpomínáme v předvečer Vašich narozenin na Vás a pře-
jeme Vám ze srdce, abyste nám byl dlouho zachován ve
zdraví a naší republice, která Vás tolik potřebuje,
zůstal milovaným rádcem.

V den presidentových narozenin se Kolín o-

věnoval nádhrou státních vlajek. Bylo málo domů ve městě, na nichž by nevlál alespoň malý symbol samostatnosti naší drahé republiky a bylo málo výkladních skříní, které by nebyly ozdobeny obrazem nebo plastickým portretem prvního muže našeho státu.

Oslava 30. výročí vzniku Rudé armády.

Oslava
Rudé armády.

Vojáci spolu s místní radou osvětovou v Kolíně uspořádali v pondělí dne 23. února 1948 oslavy 30. výročí vzniku Rudé armády. Dopoledne byl položen k památníku padlých na městském hřbitově věnec. Oslava se konala na vojenském cvičišti. Po vztyčení vlajek československé a sovětské promluvil velitel útvaru o významných úkolech Rudé armády ve druhé světové válce. Potom byl přečten armádní rozkaz. Slavnosti se účastnili zástupci samosprávy, kolínských škol, za MNV byli přítomni předseda L. Volenec a kulturní referent Karel Hejduk.

Slavnost prohlášení míru Československého Červeného kříže.

Prohlášení míru
ČČk.

Slavnost prohlášení míru Československého Červeného kříže se konala na Bílou sobotu 27. března 1948 pod heslem "Mladí míru, mír mladým." Oslava byla zahájena fanfárami, po nichž dorostenky ČČk zazpívaly směs národních písní. Velká zasedací síň radnice se zaplnila zástupci spolků, korporací i hosty. Slavnost zahájil ředitel Kopáček, načež promluvil předseda ONV JUC. Vaníček. Nabádal mládež ke spolupráci. Dále zdůraznil, že oběti mladých, které byly přineseny v minulé válce, nesmějí být marnými. Za mládež promluvila sl. Fabiánová. V 11,35 ředitel Kopáček slovy: "Mír je vyhlášen - mír budiž zachován," ukončil slavnost. Shromáždění odšli před radnici, aby dvouminutovým tichem uctili památku obětí obou světových válek. Ulice byly

114

dvě minuty klidné, všechno v této hluboké vzpomínce se zastavilo, náš život se těmito dvěma minutami rozdělil na minulost a přítomnost. Vzpomínáme na věrné syny, kteří odešli bojovat za vlast a nebylo jim dopřáno, aby se navrátili. Uctívejme mrtvé, ale pamatujme při tom na živé!

Dětský den.

Rada Československých žen připravila na neděli 2.května 1948 "Dětský den." Byl uspořádán malebný průvod dětí s krojovanými skupinami. Na Kmochově ostrově se konala dětská veselice. Pořad vyplnilo žactvo Kolínských škol. Návštěva na slavnosti byla veliká. Bylo by třeba lepší organizace a jiný program, aby se děti skutečně pobavily.

Dětský den.

Týden dětské radosti.

V rámci "Týdne dětské radosti se konal 15. a 16.května 1948 oblastní sjezd Junáků a skautek.

Týden dětské radosti.

Zborovský závod v branné zdatnosti mládeže.

Okresní odbočka Svazu brannosti uspořádala ve dnech 22. a 23.května 1948 V.Zborovský závod v branné zdatnosti mládeže.

Zborovský závod.

Pouť k lipanské mohyle.

V neděli 30.května 1948 položila sokolská župa Tyršova spolus jednotou Kolín věnec u památné mohyly lipanské. Tuto národní pout koná sokol každoročně a konal ji i v době nesvobody v čele s A.V.Prágram, který provázel tento akt nebojácným proslovem.

Pouť k lipanské mohyle.

Oslava husitských měst.

5.července 1948 se konala v Praze na Staro-

Oslava husitských měst.

městském náměstí oslava husitských měst. Byli delegováni dva členové MNV, kteří položili k památnému místu věnec.

4.výročí slovenského povstání.

Pod záštitou OAV v Kolíně byla uspořádána 29.srpna na náměstí Dr. E.Beneše oslava 4.výročí slovenského povstání. Po přehlídce, vykonané generálem Skřivánkem, promluvil jako hlavní řečník účastník slovenského povstání poslanec A.Žiak. Řečník vyslovil dík za to, že Češi tak spontánně se připojili ke vzpomínce na tento slavný den, který utužil pouto ve společném zápase.

113
Slovenské povstání.

Vzpomínková slavnost na T.G.Masaryka.

21.zář 1948 se konala v divadle vzpomínková slavnost na T.G.Masaryka. Po Foerstrově Oráči, Nezvalově Smuteční znělce, ženském sboru Osvobozené vlasti a Písni beze slov, promluvil o prezidentu T.G.Masarykově universitní profesor F.Linhart. Věcná přednáška osvětlila v celé velikosti Masaryka jako tvůrce národa a jeho demokratické a humanitní pojetí vůdcovství. Ředitel oblastního divadla K.Třešňák přednesl Sovovy Medailony věčnem ražené a recitační skupina svazu Československé mládeže přednesla krátkou montáž. Smíšeným sborem K.H.Černého Náš zpěv byla důstojná tryzna zakončena.

Vzpomínka na T.G. Masaryka.

31.výročí Říjnové revoluce.

5.listopadu se konala v divadle oslava 31.výročí Říjnové revoluce. Účinkovali pěvecký spolek Dobroslav, pěvecký sbor kolínských vojinů, recitační soubor SČM a L.Dvořáková, A.Španihelová, J.Procházka-zpěv. Předseda Svazu čs.-sovětského přátelství Dr.Jelínek přiví-

Říjnová revoluce.

tal hlavního řečníka místopředsedu vlády Zd.Fierlingera. Řečník podal ucelený obraz Říjnové revoluce se všemi význačnými okamžiky a daty a posluchačům přiblížil Lenina a Stalina. Z oslavy byl zaslán pozdravný příspěvek do SSSR prostřednictvím velvyslance Silina: Pane velvyslance, i my kolínští občané přicházíme s přáním všeho dobra pro Váš lid a zdaru pro celou velkou Vaši zemi. Sešli jsme se dnes, abychom si připomněli dení Velké říjnové revoluce a cesty úspěšného vývoje Vašeho státu po celých 31 let. Pevně věříme s Vámi, že cesta míru, o kterou dnes bojujeme na poli mezinárodním, bude vaším úspěchem. Prosíme, přijměte ujištění, že spontánně stojíme po Vašem boku a dáme všechny své síly pro zdar konečného vítězství, klidného rozvoje národního i hospodářského všech mírumilovných lidově demokratických států za vedení soudruha Stalina.

Podepsán Svaz Čs.-sovětského přátelství

Fr. Tichý, v.r.

Dr.M.Jelínek, v.r.

Druhou částí oslavy byla hra ruského autora A.N.Afigenova "Mašenka", která byla sehrána v divadle 6.listopadu 1948.

Vánoční strom republiky.

5.prosince 1948 se konala slavnost "Vánoční strom republiky". Byla zahájena v 16 hodin fanfárami trubačského sboru střední školy ve městě. Za OPM promluvil p.Reiter, za MNV J.Fišer, který promluvil o vzniku vánočního stromu a jeho poslání v sociální péči. Jménem ONV promluvil odborný učitel B.Flener. Po recitaci zahrála Kmochova kapela vánoční písně. Sbor Kolínských zpěváčků, dirigovaný P.Saturninem Hanákem, zpíval vánočkovélely. Jako první dar přinesla delegace vojenského útvaru 1000,--Kčs a 300,--Kčs od gážistů. První den bylo vybráno 4.310,--Kčs.

Vánoční strom republiky.

Tříkrálový jarmark.

Jarmark.

Letošní tříkrálový jarmark/8.1.1948/ byl velmi chudý. Měl celkem 25 stánků a v nich velmi málo zboží.

Osmdesátiny Anny Prágrové.

Osmdesátiny A.Prágrové.

12.ledna 1948 se dožila 80 let Anna Prágrová, vdova po význačném sokolském pracovníku A.V.Prágrovi. Byla jednou ze zakládajících členek tehdejšího dámského odboru Sokola a stále v jeho čele 15 let. Pracovala v dobročinném Spolku paní a dívek, v dámském odboru Ústřední matice školské a v jiných význačných spolcích.

70.narozeniny Dr.Zd.Nejedlého.

70.narozeniny Zd.Nejedlého.

U příležitosti 70.narozenin ministra soc.pé-
če Dr. Zdenka Nejedlého zaslal místní národní výbor tento telegram:

Vážený pane ministře!

U příležitosti Vaši 70.narozenin Vám jménem MNV přeji hodně zdraví a úspěchu v dalších letech činnosti práce na poli sociální politiky. Ujišťuji Vás, že MNV sleduje s obdivem Vaše dosavadní dílo, které tak radikálním způsobem změnilo sociální politiku státu a věřím, že i nadále pod Vaším vedením bude sociální postavení pracujících zlepšováno, abyste Vy sám u příležitosti svých příštích narozenin mohl s pýchou pohlížet na práci, za kterou Vám národ je a bude vděčen.

Předseda MNV L.Volenec, v.r.

Ministr Nejedlý poděkoval:

Prožil jsem v těchto dnech mnoho milých chvil, když jsem poznával, kdo všechno si na mne vzpomněl a má mě rád. Takovou chvíli mi připravila i Vaše vzpomínka a proto upřímný vřelý dík za ni.

Zd.Nejedlý, v.r.

Výročí smrti Dr.Otakara Fischera.

Před 10 lety 12.března 1938 zemřel v Praze profesor Karlovy university Dr. Otakar Fischer, zdrcen otřesnými zprávami o záboru Rakouska Němckem. Dr. Otakar Fischer se narodil 20.V.1883 v Kolíně.

112
Výročí
smrti O.
Fischera.

Kolínské posvícení.

Kolínské posvícení má svou starou tradici. Z ábavních podniků bylo na letošním posvícení 29.8. dost a lidí také. Pozoruhodným zjevem bylo málo opilých a přímo sensací toliko jediná kapesní krádež, která byla hlášena místní kriminální úřadovně.

Posvícení.

Františkánský jarmark.

Pondělní františkánský jarmark v Kolíně byl tak slabě obsazen prodávajícími i kupujícími, že po 11.hodině bylo náměstí prázdné. Venkov nepřišel vůbec, protože má mnoho práce se sklizní řepy./4.X.48/

Jarmark.

52.narozeniny presidenta K.Gottwalda.

23.listopadu 1948 dožívá se president republiky Klément Gottwald 52.narozenin. V předvečer a narozenin sehrálo městské oblastní divadlo sovětskou hru Mašenka. Před představením promluvil o významu a díle presidentově poslanec Rudolf Koštejn.

52.narozene-
niny K.Got-
twalda.

Večer tanců a písní.

20.listopadu 1948 byl "Slavnostní večer tanců a písní." Účinkoval 70 členný taneční a pěvecký soubor SČM, národní písně zpívala Alena Španihelová. Je to soubor, který zvítězil v soutěži tvořivosti mládeže a s vítězem v solovém zpěvu Alenou Španihelovou byl odměněn zájezdem do Bulharska.

Večer tan-
ců a písní

Týden vzorné práce.

V továrnách oslavili presidentovy narozeniny prací. Byl to t. zv. Týden vzorné práce od 15. listopadu do 22. listopadu 1948.

Týden
vzorné
práce.

Sady presidenta Gottwalda.

22. listopadu 1948 na mimořádné plenární schůzi MNV předseda L. Volénc zhodnotil práci prvního občana republiky. Ke konci svého projevu poukázal na skutečnost, že MNV v Kolíně ocenil jeho zásluhy udělením čestného občanství města. A poněvadž nyní se naskytla příležitost zjevným způsobem projevit vděčnost svému presidentu, doporučil, aby podle návrhu výboru Komunistické strany byly městské sady Borky přejmenovány na Sady presidenta Gottwalda.

Sady
presidenta
Gottwalda.

Zaměstnanci MNV zaslali panu presidentovi telegram:

Pane presidente!

Mnoho zdraví k Vaším 52. narozeninám a hodně zdaru do dalších let Vaší budovatelské práce pro blaho všech pracujících za lepší život nás všech přejí

zaměstnanci MNV Kolín-org.

KSČ.

Sloučení časopisů.

V rámci opatření, která činí ministerstvo informací, dochází v našem kraji ke sloučení všech tří dosud samostatně vycházejících týdeníků: Havlíškova nového kraje, vycházejícího v Havlíčkově Brodě, Středočeských hlasů a Úderu, vycházejících v Kolíně. Nový týdeník se jmenuje Budovatel a prvé číslo vyšlo s datem 1. července 1948 v Havlíčkově Brodě. Cena 2,-- Kčs.

Sloučení
časopisů.

120

P o m ě r y s o c i á l n í .

Česká sociální pomoc, okresní péče o mládež, péče o sirotky.

Česká sociální pomoc.

Česká
sociál.
pomoc.

Česká sociální pomoc zachytila statisticky příjmy celonárodních sbírek od r.1945. Srovnáme-li pohyb čísel, seznáme, že dobročinnost je podmíněna na hospodářsko politickým vzestupem nebo stagnací.

Po našem osvobození bylo občanstvo citově přístupnější a každý rád věnoval značnou částku na úkoly České sociální pomoci. Hlavní sbírka dosáhla tento rok na okrese kolínském 643.468,--Kčs. Na město Kolín připadlo 80.293,--Kčs. Po vládních opatřeních o vázaných vkladech nastal roku 1946 úbytek hotových peněz, který se objevil i ve výnosu hlavní sbírky. Výnos klesl na 243.773,--Kčs. Z této částky připadlo na Kolín 87.477,--Kčs. Katastrofální sucho a politické poměry v roce 1947 měly značný vliv na sbírku, jejíž výnos klesl opět na pouhých 153.653,--. Z toho připadlo na město Kolín 54.825,--Kčs. V roce 1948 nastal opět vzestup:

Jarní celonárodní sbírka vnesla v Kolíně	166.286,90
Podzimní " " " "	164.337,20
Sbírka na hřbitově/Dušíčky/ " "	43.429,90
Celkem.....	374.054,--

=====

Průměr na jednoho obyvatele Kolína Kčs 18,70.

Česká sociální pomoc poskytla ve 129 případech /jednotlivci i rodiny sociálně slabé/podporu: V 95 případech obdrželi na měsíčních podporách 142.900,-- /Průměr Kčs 1500/.

V 34 případech na jednorázových podporách 15.673,--

/Průměr na jednoho 500,--Kčs/

Ve třech případech byl poskytnut příspěvek na ústav-
ní léčení..... 4.410

Celkem vyplaceno 129 osobám ..... Kčs 162.983,--

Okresní péče o mládež.

Okresní
péče o
mládež

Sbírka "Vánoční strom republiky" vynesla
v roce 1948v Kolíně..... 33.050,90 Kčs
Na darech získáno.....35.331,40, "
Dary byly získány od jednotlivců, z továren, ze škol,
úřadů, spolků, společenstev, družstev.

Sbírka
pro řecké
děti.

Rada čl. žen v Kolíně s okresní radou o-
světovou a MNV v Kolíně uspořádaly v sobotu 19.VI.
1948 sběr šactva a obuvi pro řecké děti. Sbírka mě-
lá zdařilý průbeh. Bylo sebráno několi~~n~~ desítek párů
bot, části oděvu a na hotovosti přes 13 tisíc Kčs.

Protest-
ní tele-
gram.

Zaměstnanci tiskárny Bayer v Kolíně zasla-
li telegramy následujícího znění:

- Organisace spojených národů:
- Monarchistická řecká vláda:
- Řecké vyslanectví Praha:

Dovoláváme se lidskosti-protestujeme proti
popravám řeckých partyzánů a demokratů. Neničte lid,
který touží po svobodě národa.

V Kolíně 17.března 1948.

Okresní dětský domov.

Okresní
dětský
domov.

Jeho dřívější název byl Sirotčinec. Budovu
postavila roku 1897 Úvěrní banka v Kolíně. Ústav pře-
vzaly Školské sestry De Notre Dame. Náklad na dětský

domov hradí okresní národní výbor. Stravné na jednoho chovance činí 12,--Kčs. Celkový náklad na jednoho chovance se pohybuje kolem 34,--Kčs. V ústavě je 54 chovanců, o které pečují 5 sester a 2 služební. Správcem ústavu je sestra Evodie Vachatová. Lékařským dozorem je pověřena Dr. Mádlová.

Chorobinec.

Chorobinec.

Náklad na udržování chorobince obstarává okresní národní výbor. Je umístěn v chudobinci/Městská budova/ v ulici U chudobince. Je v něm 41 osob, a to 15 mužů a 26 žen.

Ošetřující personál: 1 ošetřovatelka, 1 kuchařka a 3 služební. Poněvadž budova nestačí pro všechny chovance, byla část chorobince přemístěna do obce Červený Hrádek.

Chudobinec.

Chudobinec.

Je umístěn ve vlastní budově v ulici U chudobince. Je v něm 27 osob, a to 4 muži a 23 žen.

P o m ě r y h o s p o d á ř s k é .

Plnění dodávkových povinností, Statistika dobytka a stromoví, mlékárna, sucho, brigády, nosatec řepný, živnosti, peněžní ústavy, stav a rozvoj průmyslu.

V ý k a z o p l n ě n í d o d á v k o v ý c h p o v i n n o s t í .

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Chleb.obilí	230.000	243.598	897.000	961.371	---	
Pšenice	----	126.478	---	516.315	---	
Žito	----	117.120	---	445.056	---	
Ječmen	40.000	75.539	138.000	302.156	---	
Oves	4.500	6.020	121.500	162.540	---	
Brambory	300.000	305.810	300.000	596.329	---	
Skot	29.280	30.581	497.760	581.048	---	
Prasata	62.600	52.070	1314.600	1197.610	---	obřná vepřů
Mléko	----	91.613	-----	372.184	---	
Vejce	62.350	42.112	162.110	109.491	---	Slépičí mor

Legenda:

- I.: Druh výrobku
- II.: Předepsaná dodávka v kg, kusech a litrech.
- III.: Splněno v roce 1948 v kg., kusech, a litrech.
- IV.: Peněžité hodnota všech předepsaných dodávek.
- V.: Peněžité hodnota všech splněných dodávek.
- VI.: Důvody případného nesplnění.

Stav hospodářského zvířectva v roce 1948.

Stav
zvířectva.

Koně.....	109
Hovězí dobytek.....	235
Prasata.....	737
Ovce.....	47
Kozy.....	301
Slepice a kohouti.....	4.939
Husy.....	63
Kachny.....	96
Krůty.....	97
Lišiputky	47
Perličky.....	19

Stav ovocných stromů.

Stav ovoc.
stromů

20.591 kusů

Vysázeno.

Různých listnáčů.....	54.000 kusů
Jehličnatých.....	15.000 "
Ovocných	5.660 "

Vykáceno.

7.709 kusů

<u>Výměra</u> zemědělské půdy v ha.....	722,53
Orné půdy v ha.....	563,85

Výměra
půdy.

V rolnické družstevní mlékárně v Kolíně se vyrábí denně průměrně 3 a půl centu másla. Mimo to vyrábí mlékárna sýry Romadour, sýr desertní a t.zv. holandské cihly. Část těchto výrobků se vyměňuje za tavené sýry s jinými mlékárnami. Mlékárenské výroby.

Na Slovanské zemědělské výstavě vystavovala mlékárna své výrobky. Kvalita jejího másla byla uznána jako prvořadá a sýry byly hodnoceny jako velmi dobré.

Mlékárna obdržela od ministra Ďuriše čestný diplom za výbornou jakost másla, předloženého na celostátní přehlídce másla a sýrů, která byla v květnu v Praze.

Diplom od ministra Ďuriše.

Kritické sucho loňského roku vážně ohrozilo naši úrodu. Nedostatky byly částečně zmírněny obilím ze Sovětského Svazu. První ruské obilí dostaly Formánkovy mlýny 28. prosince 1947. Posudek o ruském obilí zní: Hektolitrová váha 78kg, zdravé, suché, neporušené zrno, čisté, bez příměsí, týká se pšenice/

Sovětské obilí.

Předloužená akce Vesnice městům probíhala na Kolínsku úspěšně. Do 31. ledna, kdy akce skončila, věnovalo přes 20 obcí Kolínska Kolínu 138,50q brambor, 15,5q obilí, 573 kg mouky a 290 vajec.

Vesnice městům

Pro nedostatek krmiva zbavovali se zemědělci dobytka. Stav byl takový, že již v lednu se vydávaly kromě čerstvého masa masové konzervy. Aby byla pro kolínský okres zajištěna alespoň nejmtnější dodávka čerstvého masa, vydal okresní národní výbor vyhlášku o zákazu vývozu jatečného dobytka z kolínského okresu.

Zákaz vývozu dobytka.

Poněvadž i v roce 1948 se projevil v zemědělství nedostatek pracovních sil, vypomáhaly zemědělské brigády. Nábor byl zaměřen hlavně na obchodníky, živnostníky, svedobná povolání, úřady, školy, továrny, spolky, korporace. Brigády vypomáhaly hlavně při okopávání řepy a na žních.

Zemědělské brigády.

Na jaře 1948 se vyskytl nosatec řepný, který ničil řepnou setbu. Ve 13 obcích na Kolínsku byli hospodáři nuceni část řepy zaorat. V přímém okolí Kolína však nosatec mnoho škod nenadělal. Poněvadž nebylo dostatek účinných postřikových prostředků, ničil se nosatec hlavně děláním hrůbků kolem postižených polí, aby se nerozlízal, a sběrem, při kterém hlavně a nejučinněji vypomáhaly školní děti.

Živnosti-počet.

Živnosti.

Řezníci a uzenáři....	36
Pekaři.....	19
Cukráři.....	19
Obuvníci.....	28
Sedláři.....	4
Pokryvači.....	8
Klempíři.....	10
Kováři.....	4
Záměčníci.....	28
Truhláři.....	22
Malíři.....	16
Mlynáři.....	0
Holiči a kadeřníci...	38
Sadaři.....	11
Krejčí.....	85
Koláři.....	5
Lakýrníci.....	14
Sklenáři.....	7
Obchod a doprava	368
Barvíři a cídiči lát.	3
Bednáři.....	1
Brašnáři.....	2
výrobci cement. zbo-	
ží a uměl.kamene....	6

Čalouníci a dekorat...	8
Deštníkáři.....	1
Dlaždiči.....	5
Drnomistři.....	1
Elektrotechnici.....	12
Fotografové.....	7
Hlídači kol.....	9
Hodináři a zlatníci..	7
Výrobci hudeb. nástr.	4
Kamnáři.....	5
Koňští řezníci.....	2
Kapelníci.....	13
Kartáčníci a štětkaři.	5
Kloboučníci.....	2
Kniháři a kartonáž....	5
Kominíci.....	8
Košíkáři a výr.rákos.	
zboží.....	5
Kožešníci.....	11
Mechanici.....	13
Modistky.....	12
Mydláři.....	2
Nožíři.....	4
Pasíři.....	1

Pohřeb podniky 3	Sochaři kamene 2
Mandlovný prádla 12	Stáčeči páva.....3
Prádelny 4	Stavitelé..... 23
Žehlírny 1	Studnaři a pumpaři..... 1
Výrobci prádla.....3	Vulkaniséři..... 3
Provazníci a výrobci	Zedníci..... 3
plet.zboží..... 3	Hostinců včetně výčepů... 48
Rukavičkáři..... 1	
Rytci.....2	
Sítaři a mřížovníci...2	
Výrobci sod.vod.....1	

Peněžní ústavy.

Peněžní
ústavy.

Z podnětu ministerstva financí a v rámci budovatelského programu došlo na základě usnesení okresního akčního výboru v Kolíně ke sloučení tří kolínských záložen: Okresní záložny hospodářské, Kolínské záložny a Živnostenské záložny v Kolíně na Zálabí. Okresní akční výbor pozval zástupce jmenovaných tří ústavů a pověřil pětičlennou komisi, jež v dohodě s dosavadními správami tří záložen sloučení provedla. Byla tak vytvořena na družstevním podkladě Záložna v Kolíně, která zajímá svou činnost v budově bývalé okresní záložny hospodářské 31.května 1948.

Bilanční suma ústavu přesahuje čtvrt mil.Kčs, vlastní jmění je 11,500,000 Kčs, hotovosti a pohledávky u peněžních ústavů 52,000.000 Kčs a cenné papíry 66,000.000 Kčs. Předsedou zatímní správy byl zvolen Juc. J. Vaníček, členy J.Paleček z Ovčár, V.Kohlschreiber z Kolína, J.Dibelka z Kolína, Č.Březina zatímní vedoucí úředník záložny.

Rovněž všechny banky byly součeny a jejich úřední místnosti jsou v Moravské bance na náměstí Dr.

E. Beneše.

Dnem 20.zář 1948 zahájily společnou působnost kolínské záložny s bývalou městskou spořitelnou pod názvem Okresní spořitelna a záložna v Kolíně. Budova bývalé Okresní záložny hospodářské, nynější sídlo součených peněžních ústavů, byla v prvním poschodí vhodně adaptována, takže svému poslání po všech stránkách vyhovuje. Peněžní ústav má 51 zaměstnanců. --Na vkladech v nové měně má 235 milionů Kčs, pohledávka likvidačního fondu měnového činí 156 mil. Kčs, celkem disponuje 400 mil. Kčs. Zápůjčky byly poskytnuty ve výši 226 mil.Kčs, z toho 50 mil.Kčs na výstavbu a stavební obnovu. Mechanisace účetnictví je dokonalá a moderní. Ústav je řízen zatímhí správou v čele s předsedou J.Vaníčkem a předsedou MNV Volencem. Ředitelem byl jmenován Č.Březina a jeho zástupce V.Havlíček.

Seznam kolínských závodů.

Kolínské závody.

- /S větším počtem zaměstnanců/
- ČSD dopravní úřad Kolín.
- Sigma pumpy n.p. závod Kolín.
- Meteor Kolín.
- Báňská a hutní spol.Kolín.
- V.Đejdar, slévárny, Kolín.
- Formánek, strojírny, Kolín II.
- Spojené smaltovny, závod tubárna, Kolín V.
- Kablo, n.p. Kolín.
- Alba, západočeské strojírny, Kolín IV.
- Kolínská továrna na nástroje.
- Tesla 1, Kolín IV.
- Ing. Pešek, elektrické pece.
- Východočeské plynárny, Kolín IV.
- Tatra, Kolín V.
- Východočeské elektrárny, parní elektrárny, Kolín V:
- VČE, Kolín IV.

Frigera, Kolín IV.
J. a P. Červinka, Kolín IV.
Spojené smaltovny, Kolín IV.
Kovosmalt, Kolín IV.
Karel Němeček, instalace Kolín IV.
Frigera, podnikové ředitelství, Kolín IV.
Reklamon,
VČE, podnik. ředitelství, Kolín IV.
Ing. Č. J. Sedláček, Kolín V.
Václav Formánek, velkostatek
Středočeské lihovary a droždárny, závod lihovar.
Polabské pivovary, pivovar Kolín.
Středočeské mlýny, mlýn Kolín I.
Standart, závod Kolinea, Kolín.
Kávoviny, závod Kolín, Kolín V.
Rolnická družstevní mlékárna, Kolín II.
Droždárny, Kolín IV.
Horténský, oplatky.
Středočeské lihovary a droždárny, podn. ředit.
Středočeské lihovary a droždárny, závod likérka.
Agencie, spol. čl. cukrovarů, Kolín V.
Jakl a Štěřík.
Karel Heřman, čistírna.
Rafinerie minerál. olejů/RAMO/.
Synthesia-draslovka.
Synthesia -Lučební Kolín II.
J. L. Bayer, Kolín IV.
Krkonošské papírny, Kolín IV.
Buzek a Luňáková, cihelna.
Čsl. stavební závody, PA 402.
Čsl. staveb. závody, Stavena.
V. Vereš, stavitel.
Středočeské cihelny, podn. ředitelství.
Báňská a hutní, montážní oddělení.
Čsl. staveb. závody, n.p. závod PA 202.

- Keramika, velkoobchod.
- Městská cihelna MNV.
- Frančík, nábytek Kolín V.
- Chochola a spol., dřevoprůmysl, Kolín II.
- Kratochvíl, továrna na nábytek, Kolín III.
- Leko.
- Svit n.p.,
- Kovomat Kolín I.
- Hospodářské družstvo skladištní a výrobní.
- Baťa.
- Textilia.
- Československé uhelné sklady, Kolín V.
- Státní oblastní nemocnice Kolín.

Větším průmyslovým podnikům byl zaslán do-
tazník. Odpovědělo na něj 26 závodů. Uvádím, jak bylo
celkově na jednotlivé otázky odpověděno.

1. Na kolik procent byla splněna dvouletka:

Pod 100%.....	1 podnik
Nad 100%.....	16 podniků
nad 150%.....	1 podnik
Nebylo plánováno nebo nezodpověděno.....	8 "

2. Kolik bylo zlepšovacích návrhů a kolik se jimi u-
šetřilo.

<u>Počet návrhů:</u>	<u>Ušetřilo se:</u>
1.....	500 Kčs
75.....	448.494 "
10.....	69.928 "
1.....	476.350 "
10.....	19.600 "
6.....	39.070 "
7.....	94.000 "
2.....	6,000.000 "

8.....	312.000 Kčs
1.....	150.000 "
1.....	320.000 "

126.....	7,929.942, Kčs

3. Kolik osob bylo vyznaménáno v 7.kole nár.soutěže:

Celkem 10 osob

1 záboď byl vyznamenán "Čestným praporem."

4. Kolik bylo vybráno na francouzské horníky a kolik vynesly jiné sbírky:

a/ Na francouzské horníky..... 86.698 Kčs

b/ jiné sbírky/Česká sociál.pomoc,ČsĚ.

Červ. kříž, na řecké děti, na pomníky,

"Křídla republice"; vánoční sbírka atd..... 66.491 Kčs

5. Jak byl oslaven Týden vzorné práce:

Brigády v závodech, slavnostní schůze v podnicích, zvýšená produktivita, spoření na energii, vzorná docházka do závodů, zlepšení jakosti výrobků, méně t.zv. změtků, rozpravy o socialisaci, opravy strojů, úpravy pracovištích, vzorná obsluha zákaznictva.

6. Patronáty nad školami:

Název podniku:

Rolnická družst.mlékárna.....	Obecká škola Dr.Edv. Beneše/západní škola/
Kablo-trubkárna, nár.podn. ...	Obecná škola Dr.Edv. Beneše/západní škola/
Rafinerie miner. olejů.....	Měšt.škola dívčí v Kolíně na Zálabí.
Frigera, nár.podnik	Mateřská škola Kolín IV.

Synthesia, chemické záv.....Měšťanská škola v Peč-
kách.

Tatra.....Měšťanská škola chlap.
v Kolině na Zálabí.

7. Na rekreaci bylo vysláno celkem 335 zaměstnanců.

8. Z-ávody uspořádaly rekreaci pro 132 dětí.

9. Počet úderů v závodech: 21.

10. Počet brigád vypravených ze závodů: 54.

Z toho několik brigád dlouhodobých/doly, hutě/.

11. Kolik je dělníků z venkova, kolik z města:

- Venkovských dělníků..... 59%
- Kolínských dělníků..... 41%

12. Počet velkých úrazů: 18.

V Kolině byla zřízena oblastní rozdělovna textilu, která obsáhne 4 okresy: Čáslav, Kutnou Horu, Poděbrady, Kolín. Po každém přidělení zboží obchodníkům předkládá rozdělovna seznam příslušným národ.výborům pro potřebu kontroly a ONV je zaslán výkaz došlého zboží za účelem vydávání poukazů.

Oblastní rozdělovna textilu.

12.března 1948 zahájila Vaňhova rybárna v obchodě na náměstí prodej ryb.

Vaňhova rybárna.

14.června 1948 byl v Kolině zahájen příjem starých vlněných látek, za které byly vydávány body /akce S/na nové látky. Jen u Erhartů se nahromadilo do 17.června 14q odpadků. V říjnu se na tyto body vy-

dávaly nové textilie.

P o m ě r y z d r a v o t n í .

Poměry zdravotní.

Nemocnice, poměry zdravotní, tělovýchova a sport,

N e m o c n i c e .

Nemocnice.

Rozpočet na rok 1948 jest vyrovnán. Jeho stabilita byla umožněna tím, že byly zvýšeny ošetřovací sazby. Sazba ve třetí třídě činí 78,--Kčs, ve druhé 150,-- a v první 200,--Kčs. Z rozpočtu je patrné, že celková potřeba i úhrada činí 14,600,000,-Kčs. Několik zajímavých čísel účetní uzávěrky dává obraz o vývinu hospodářského dění této nemocnice. osobní výdaje v roce 1947 činily 5,865.274,70Kčs, náklady na stravu nemocných 3,709.987,70Kčs. Podle stavu nemocných připadá na jednoho ošetřovance denně strava v ceně 24,20Kčs. V roce 1946 činil tento průměr 18,19Kčs denně. I v odvětví léčiv je zvýšený průměr. Pro jednoho ošetřovance je tento denní průměr 17,73Kčs. Na penicilin bylo vydáno skoro půl milionu korun a dárčům krve 150.000Kčs. Jakmile bude dohotovena oblastní nemocnice v Kolíně podle navržených plánů, bude mít Kolín jednu z nejlepších nemocnic v Čechách. Velkorské budování nemocnice bylo zahájeno v roce 1946. Byly zakoupeny rozsáhlé pozemky, na nichž budou po etapách stavěny další pavilony, jichž bude devět.

2.září 1948 bylo prvně promítáno v nemocnici zvukovým kinem. Správa nemocnice chce tímto způsobem zpříjemnit jednotvárný život nemocných a rozptýlením jejich myšlenek docílit i zlepšení zdravotního stavu.

24.listopadu 1948 bylo v nemocnici 512 nemocných. Takový počet v poválečné době nebyl ještě

dosažen. Byl jen jednou překročen za války, kdy k nemocnici patřil prozatímní pobočný ústav v budově okresního chorobince. Od 15.prosince sestoupil stav na normální denní průměr 450. V úterý 28.prosince byl vzat do ošetřování 10.000 nemocný.

Členové hasičského továrního sboru v národního podniku Tatra se podrobili krevní zkoušce, aby mohli v případě potřeby darovati svou krev. Všech 16 členů je zařazeno do skupin dárců krve.

Krevní zkouška.

V únoru 1948 byla zřízena v Kolíně poradna pro těhotné ženy. Porady udílí každé úterý odborná lékařka MuDr. Jirsová bezplatně.

Poradna pro těhotné ženy.

V letních měsících se značně rozšířila epidemie spály. ONV vydal vyhlášku, kterou žádá všechny rodiče, aby při každém onemocnění dítěte horečkou, bolestmi v krku, po případě zvracením nebo osypkou, hned povolali lékaře a až do zjištění nemoci je neposílali do školy. Nepřítomnost dítěte pro nemoc musí býti doložena potvrzením ošetřujícího lékaře. -- Do nemocnice bylo během 7. a 8.června dopraveno 9 kolínských dětí ohrožených spálou.

Spála.

Koncem července se sešli odboráři ke společné poradě s vedoucími okresní národní pojišťovny a lékaři, aby hledalicesty k omezení stoupajícího onemocnění. V roce 1936 činila nemocnost na Kolínsku 2,5%, ale v roce 1946 stoupla na 3,93%. Během prvních měsíců 1948 dosáhla 5%. Na jedné straně je příčinou stoupající nemoci dlouholetá špatná výživa a větší počet úrazů, na druhé straně neuvědomělost pracovníků, kteří často své potíže zveličují.

Stoupající onemocnění.

Začátkem září zahájilo svou činnost zubní

ambulatorium pro děti. Nejprve byl ošetřen chrup dě-
tem první a druhé třídy národních škol. Svou činnost
zahájilo ambulatorium na národní chlapecké škole na
Zálabí, kde byly ošetřeny i děti z okolních škol.
Zubní lékařka MuDr. B. Kánská ošetřila do 8. října
501 dítě.

135
Zubní ambu-
latorium
pro děti.

Sjednocení tělovýchovy.

31. března 1948 došlo k sjednocení tělový-
chovy v celém našem státě. V Kolíně se sešlo v ten den
v sokolovně na 400 Sokolů, které přivítal předseda
akčního výboru Sokola J. Mejstřík. Shromáždění vy-
slechlo rozhlasové vysílání z Tyršova domu z Prahy.
Na shromáždění promluvil poslanec ÚNS ~~Maxim~~ Rudolf
Koštejn, odb. učitelka Lada Prágrová, starosta župy
Tyršovy Fr. Hampl, za MAV a KOR Pechar, za DTJ Karel
Malý, jménem sportovních klubů Pospíšil, za Svaz
brannosti škt. v zál. A. Siché a jménem veloklubu
Jiroušek. Slavnost byla zakončena zapěním hymny.

Sjednocení
tělovýchovy.

10. dubna 1948 konala Tělocv. jednota Sokol
členskou schůzi, na které bylo provedeno slavnostním
způsobem přijímání nových členů z DTJ a Orla. Slavnost
byla zahájena národními písněmi. Po proslovu staros-
ty Růžičky noví členové skládali slavnostní slib.

Přijímání
nových čle-
nů do Soko-
la.

Slet sokolské župy Tyršovy v Kolíně.

Kolébka a středisko sokolské župy Tyršovy u-
vidělo 5. župní sokolský slet.

Župní
slet.

30. května 1948 byla slavnostně otevřena na
náměstí Dr. E. Beneše v místnostech LUSKu sokolská vý-
stava. Obsahovala památky na Fr. Kmocha, Machara, Le-
gera, Dr. Šíla, Prágra a na Sokoly, kteří položili své
životy za svobodu národa.

V sobotu 5.června 1948 se konal v divadle slavnostní večer na počest zahájení župního sletu. K naplněnému divadlu promluvili dva sokolští starostové: starosta ČOS J. Truhlář a starosta župy Tyršovy Hampl.

V neděli dne 6.června 1948 od 7.hodiny ranní jest na sokolském sletišti plno ruchu. Na plochu hřiště AFK nastupují žáci, žákyně, dorostenci, aby vyzkoušeli nástup pro odpolední vystoupení. Ukazují se výsledky příprav a mravenčí píle pro zdar XI.vše-sokolského sletu.

Vítězný pochod sokolské mládeže Kolínem.

Za státní vlajskou s čestnou s -tráží jdou sokolky v národních krojích. Barevný průvod šestnáctistupu se třemi hudbami je zdraven nadšeně přihlížejícím občanstvem. Na terase hotelu Savoy vedle sokolského znaku, stojí v kruhu spolupracovníků starosta ČOS J. Truhlář. Zde nadšení propuká v hřímavé a skandované pozdravy, vyvěrající ze srdcí mladých sokolů. Starosta Truhlář se usmívá a mává na šťastnou cestu sokolíkům, kterých pochoduje na 4.000.

Vztyčení státní vlajky.

V plném slunci za zvuků národní hymny, na nejvyšší stožár kolínského sletišťe stoupá státní vlajka.

Vystoupení na cvičišti.

Cvičení přihlíží 10.000 diváků. Mezi vzácnými hosty jsou zástupci armády, kancléř Dr. Smutný, zástupce ústředí ČOS F. Bečka, zástupci ONV, MNV, spolků a úřadů.

240 žáků a žákyn od 6 do 8 let předvádí Naše hračky. Přihlížející děkují dětem srdečným pleteskem.

Malebné vystoupení žáků, středního stupně,

asi 270 cvičenců, jakož i následující hry 320 žákyň druhého stupně byly odměněny dlouho trvajícím potleskem.

A prostná 880 žáků vyššího stupně jsou následována cvičením 952 žákyň.

Nezapomenutelný je nástup 1160 dorostenek s bílými kroužky.

Po sletové vystoupení 16 dorostenců s plnými míči nastupuje 32 členná četa dorostenců a překvapuje obecenstvo rychlým postavením stanů, prací a ukázkami táboření v přírodě.

Zvláštním a pozorně sledovaným cvičením bylo cvičení 96 dorostenek s lavičkami.

A hned nastoupilo 900 dorostenců k prostným a i jejich výkony byly odměněny dlouho trvajícím potleskem.

Sletová neděle byla za kočena tancem 72 dorostenek v žlutých, červených a modrých sukénkách.

Ve středu dne 9.června 1948 bylo v rámci sletových oslav sehráno divadelní představení do EM. Bozděcha Světa pán v županu.

V sobotu 12.června 1948 byla na Kmochově ostrově sokolská veselice. Veselice byla spojena s podiovým vystoupením mužů na bradlech, na koni, krychlích a s pěkným vystoupením bývalých dělnických "Jednotářů".

Neděle dne 13.června 1948 byla probuzena fanfárami z hlásné věže. To se již sjížděly do Kolína jednoty z celého Polabí. Zkoušky na cvičišti od 7.hodiny ranní měly rázný spád.

V 10 hodin byla na sokolovně odhalena slavnostním způsobem pamětní deska pro věčnou pamět sokolským bratřím. Po proslovu sokola J.Kadečky zapěl pěvecký spolek Dobroslav sbor Hrdinům. Odhalení byli přítomni: starosta ČOS Truhlář, gen.Škřivánek, sta-

rosta župy Tyřešovy Hampl, předseda MNV Voleňec a autor pamětní desky akad. sochař Hnízdo. Zapěním Hymny byla ukončena vzpomínka na umučené hrdiny Václava Jandu, Slávu Lukeše, Františka Mejstříka, Josefa Štafla a Fr. Voláka. I zde se stávají pravdivými slova básníka P. Křičky: "Neumřel, kdo hřeby vyrval z rukou matky-Vlasti, na kříž rozpjaté, neumřel, kdo pohrdaje mukou, svobody svým bratřím dobyl svaté.

Slavnostně vyzdobeným Kolínem prošel malebný průvod, který provolával slávu Dr. E. Benešovi a radostně zdravil přihlížejícího starostu ČOS Truhláře. Za zvuků hymny stoupá nad sletišťe státní vlajka.

Předseda MNV L. Voleňec přivítal sokolstvo. V proslovu zdůraznil, že jsme vděční za jednotu v tělovýchově, kterou připravila národní fronta v čele s K. Gottwaldem. Předseda ONV Juc Vaníček ve stručném projevu připomněl, jak Sokol připravuje a vychovává k obraně vlasti. Župní starosta Hampl poděkoval představitelům samosprávy a poukázal, že župní slet je významnou ukázkou k celostátní přehlídce na historickém Strahově.

A již nastoupilo ke cvičení 36 starších mužů. Krásné bylo vystoupení 16 žen z bývalé DTJ. Překvapivě krásné cvičení 224 žen s kuželi bylo přerušováno nadšeným potleskem. Rovněž rej žen a hlavně nástup byl krásný. Tisíc sedm set dvacet žen zaplnilo celé sletišťe. Ženy byly vystřídány 1008 muži, kteří cvičili na námět Věrní zůstaneme. Rovněž cvičení na nářadí bylo nádherné. Sokolská jízda o 16 jezdcích provedla s úspěchem čtverylku.

Doslovem a poděkováním starosty kolínského Sokola Ing. Sáblika byl krásný sokolský slet ukončen.

Tělocvičná jednota Sokol zaslala MNV v Kolíně dopis, ve kterém děkuje za veškerou morální i hmotnou pomoc, kterou MNV přispěl ke zdaru župního sle-

tu. Tím posílil Tyršův národní odkaz a sokolskou myšlenku.

Všesokolský slet.

Všesokolský slet.

Ve čtvrtek 17. června 1948 v 6,43 hodin projel Kolínem první zvláštní vlak z Bratislavy se slovenským žactvem na XI. všesokošský slet. Na 17.červen bylo ohlášeno 30 zvláštních vlaků, z toho jich zastavilo v Kolíně jedenáct.

Se sokolíky z Kolína odjel zvláštní vlak v 8,16 hod o 25 vozech, v nichž za veselého zpěvu odjíždí 800 žáků a žákyň v krojích do Prahy. Radostné volání "Nazdar" a píseň Kolíne, Kolíne, zní celým nádražím.

Kolínské nádraží je pěkně vyzdobeno a železničáři obětavě pečují o sokolskou drobotinu. Ve stanici je zřízeny zdravotní služba/3 muži a 5 dobrovolných sester/.

Zatím co 30.června se po jedné koleji vracely vlaky se sokolským dorostem, po druhé koleji ujížděly vlaky ku Praze nové zvláštní vlaky. Již v časných hodinách ranních projely Kolínem sokolské vlaky s muži a ženami.

Zvláštní pozornosti se těšily vlaky s jugoslavskými sokoly a jeden vlak s jugoslavskou armádou. Téměř 4000 sokolů odjelo 4 zvláštními vlaky jen z kolínského nádraží.

Do 24 hodin projelo Kolínem 39 zvláštních vlaků. Na 1. červenec je hlášeno přes 60 sokolských vlaků.

3. července projela výprava 500 sovětských fyskulturníků.

Na pamět XI.všesokolského sletu vydala tělocvičná jednota Sokol v Kolíně za redakce Josefa Zacha Sokolské písně od Karla Legera. Literární studii

napsal Vratislav Čermák, ilustroval Václav Kocourek. Sokolské písně byly vydány v roce 1931 na počest stých narozenin zakladatele Sokola Dr.M. Tyrše. Rozmarná skladba o proslulém nočním výletu kolínského Sokola na Železné hory nebyla pojata do sbírky, protože si to autor nepřál. Proto nebyla zařazena ani nyní do druhého vydání. Spíše by se tam hodila nyní báseň z Čech do Polsky, kterou napsal K.Leger roku 1884 k zájezdu kolínského Sokola do Haliče.

P o m ě r y c í r k e v n í .

Církev československá evangelická.

Věřících/číslo přibližné/.....	1800
Zemřelo.....	50
Narodilo se.....	126
Sňatků.....	28

Představený církve: Dr. Ant. Verner, farář/náměstek konseniора čáslavského seniorátu/. Na školách kolínských a v okolí náboženství vyučují 1 katecheta a 3 učitelé náboženství.

Církev československá.

Věřících/přesné číslo/.....	8.456
Zemřelo.....	114
Narodilo se.....	243
Sňatků.....	79

Představený církve: Leopold Fischer, farář. Na školách kolínských a v okolí vyučují 2 duchovní a 3 učitelé náboženství.

Církev římskokatolická.

Věřících /číslo přibližné/.....	9.000
Zemřelo.....	132
Narodilo se.....	155
Sňatků.....	84

Představený církve: Oldřich Sedláček, děkan, Václav Kratochvíl kaplan. Na kolínských školách vyučuje náboženství 6 učitelů.

16.května vzpomněla církev čbr.evang.v Kolíně 80.výročí založení sboru.

Založení sboru.

U příležitosti 30.výročí úmrtí superintendenta Dr. Č.Duška byla dne 20. a 21.listopadu 1948 vzpomínková slavnost, které se účastnil za MNV kul-

Superint. Dušek.

turní referent. ---Superint. Dušek byl prvním farářem, který působil ve sboru 50 let. Byl stálým zástupcem evang. církve v bývalém Rakousku. Pro své vlastenectví byl velice oblíben.

Ve sboru církve čbr. evang. se konají přednášky. V roce 1948 jich Kostnická jednota uspořádala celkem 10.

Ž i v o t   s p o l k o v ý .

Akční výbor kolínských organizací 1.a 2. odboje svolal na neděli dopoledne 18.dubna 1948 schůzi, v níž se v hojném počtu účastnili členové Čsl. obce legionářské, Svazu osvobozených politických vězňů a Svazu národní revoluce. Na schůzi došlo k sloučení 3 složek. Při volbách byl jednomyslně zvolen čestným předsedou poslanec R. Koštejn, úřadujícím předsedou farář Leopold Fischer. Byl zaslán pozdravný telegram prezidentu republiky, předsedovi vlády a L.Kopřivovi.

Sloučení organizací.

V úterý 23.března 1948 se konaly v restauraci U Karla IV. valné hromady dvou spolků, a to Společnosti pro kulturní a hospodářské styky se SSSR a Svazu přátel SSSR. Oba tyto spolky, jejichž poslání je v podstatě stejné, ukončily svou činnost. Vytvořily téhož dne jednu společnou organizaci, Svaz československo-sovětského přátelství.

Svaz přátel SSSR. Vznik.

Od 1. do 15.května probíhal v Kolíně nábor nových členů do Svazu. V městě bylo otevřeno téměř 20 náborových kanceláří, v nichž zájemci mohli získati přihlášky.

Hasičská a záchranná stanice města Kolína.

Hasičstvo.

V Kolíně jsou dva hasičské sbory: Sbor dobrovolných hasičů/velitel Josef Bartl/ a městský požární sbor/velitel Josef Březina, první zástupce Ferd. Dušek, druhý zástupce Fr. Formánek/. V případě požáru nastupuje sbor dobrovolných hasičů do zbrojnice jako záloha, kde čeká na další rozkazy.

Z-míním se podrobněji o městském požárním sboru. Jsou to hasiči z povolání. Sbor má jednoho velitele, dva zástupce velitele, 16 členů a jednoho pomocného, který hlídkuje na věži u chrámu sv.Bartoloměje a je zároveň zvoníkem.

Hasičská výzbroj: 4 závěsné stroje/čerpadla/, 1 hasičské vozidlo/HV8/, 1 hasičské vozidlo/HV25/. Členové městského požárního sboru jsou zároveň členy záchranné stanice a k dispozici mají 4 auta.

Činnost:

V roce 1948 bylo lokalizováno celkem 25 požárů, z toho 18 v Kolíně a 7 mimo Kolín.

Záchrannou stanicí bylo vykonáno jízd	3.791
Trvaly hodin.....	4.610
Převezeno celkem osob.....	4.530
Mužů.....	1.435
Žen.....	2372
Dětí.....	723
Ujeto km.....	88.406
Služební jízdou vozidlem MNV.....	7.452
Celkem.....	95.858
Požárních prohlídek za poslední čtvrtletí bylo vykonáno	48